

SUMAR

I. EDITORIALE

- p. 5 _____ **Despre rostul educației, prea mult luată la rost**, Daniela Palade Teodorescu
- p. 6 _____ **Accent pe repere**, Cătălina Bălan
- p. 8 _____ **Anchetă: accent pe repere** cu Bogdan Rațiu, Cristina Cergan, Alexandru Negrescu și Adrian Mureșan
- p. 14 _____ **Anchetă: cum ar trebui să arate o zi ideală a profesorului?**
Cu Virginia Olaru, Camelia Săpoiu, Mariana Jitari, Cătălina Matei,
Viorica Popovici, Adriana Briceag și Tatiana Grosu

II. ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR

- p. 18 _____ **„Valorile-cheie care vor contribui la succesul educației se vor concentra în mod special pe dezvoltarea abilităților interpersonale și emoționale.”**, Raluca Cimpoiașu
- p. 20 _____ **Educația timpurie din postura de părinte și antreprenor în educație**, Valentina Secară

III. ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR

- p. 26 _____ **De la învățătoarea mea la învățătoarea altora**, Raluca-Vanessa Tudorel
- p. 27 _____ **„Triunghiul echilateral al educației” chiar funcționează, atâta vreme cât laturile rămân egale**, Angelica Cocea
- p. 30 _____ **Dragă domnule învățător Ionel Iordache**, Raluca Gavrilu
- p. 31 _____ **„Îmi doresc ca școala să își recapete tot mai mult sensul pentru copii.”**, Sabina Diana Dorin
- p. 32 _____ **Ce îmi place la școală**, Luca Andrei Motreanu
- p. 33 _____ **„Educația trebuie să pună accent pe partea practică.”**, Marius Motreanu

IV. ÎNVĂȚĂMÂNT GIMNAZIAL

- p. 36 _____ **NOUL NORMAL în predarea limbii române**, Mirela Tanc
- p. 39 _____ **O radiografie a educației în mediul rural, cu bune și mai puțin bune**, Cerasela Preda
- p. 43 _____ **„E ușor să comasezi sau să desființezi o școală, e mai greu să faci educație reală cu copiii.”**, Sorina Costan
- p. 46 _____ **Mi-ar plăcea ca programul să înceapă mai târziu și să avem mai puține ore**, Maya M.
- p. 47 _____ **Dacă aș fi ministru pentru o zi, aș decide ca în școli să se pună mai mult accent pe învățatul practic**, Alexandru-Gabriel Pașaniuc
- p. 48 _____ **Profesorii aplică metode noi, inovatoare la cursurile de zi cu zi și utilizează tehnologia de câte ori se poate**, Adriana Nicorici

SUMAR

V. ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL

- p. 52 ..... „**Matematică și storytelling – o soluție pentru toată viața în înțelegerea matematicii**”, Elena Manuela David
- p. 54 ..... **Școala este jobul meu, deci o tratez ca atare**, Eduard Constantinescu
- p. 56 ..... **„Sistemul autohton este furnizor oficial de mediocritate.”**, Zeno Daniel Șuștac

VI. ÎNVĂȚĂMÂNT SPECIAL

- p. 60 ..... **Povești terapeutice și fișe de lucru pentru copiii speciali**, Augustina Ene
- p. 62 ..... **Terapia prin joacă și educația făcută cu blândețe**, Alice Boangiu
- p. 67 ..... **Educația pașilor mici, dar siguri**, Cerasela Lucreția Predoiu

VII. ASOCIAȚII

- p. 72 ..... **Educație preventivă pentru sănătatea elevilor**, Asociația Kinetobebe
- p. 73 ..... **Asociația EduMax Suceava pentru o generație educată și responsabilă**
- p. 75 ..... **Arena Elevilor**
- p. 76 ..... **INACO: Instrumentele digitale transformă spectaculos modul de învățare**, Andreea Paul

VIII. MASS-MEDIA ȘI EDUCAȚIE

- p. 80 ..... **„Câți profesori își întrebă elevii «Tu ce simți în legătură cu asta?»**”, Florian Colceag
- p. 82 ..... **„Educația e în strânsă relație cu dragostea de carte și de muncă, despre care se vorbește tot mai puțin.”**, Monica Ghiurco

Despre rostul educației, prea mult luată la rost

Daniela Palade Teodorescu

Jurnalistă, trainer educațional

A fost o bucurie să explorez o mică parte din mințile luminate ale educației din România. Atât de mult criticată, devalorizată, hulită chiar. Am vrut să contrabalansez tot valul acesta de neîncredere, dispreț și ură cu câteva dintre cele mai frumoase povești despre profesorii care atunci „când predau, se predau”, așa cum frumos spune teologul Adrian Sorin Mihalache. Și am găsit astfel de profesori în toate zonele țării, de la multipremiata profesoară de limba română din Oradea, câștigătoarea a numeroase premii internaționale, la eroii aproape anonimi care fac de multe ori apostolat în educație în școli din învățământul rural, atât de ignorat și de marginalizat pe nedrept. Mi-am dorit ca măcar astfel să nivelăm un pic decalajul creat între urban și rural și să aducem în față ceea ce îi motivează pe acești dascăli – sufletul și credința că pot crește oameni, indiferent de materia pe care o predau în sate ori cătune uitate de lume.

Umanitatea este ceea ce lipsește cel mai mult educației de azi, când informațiile sunt acum la un click distanță, iar școala nu mai deține monopolul cunoașterii. Excelentă intervenția profesorului Florian Colceag, care explică sintetic secretul profesorului ideal, pe care toți ni-l dorim pentru copiii noștri. „Acesta ar trebui să aibă capacitatea de a-și pune elevii într-o altă poziție decât aceea de receptori ai informației – «Cum ai gândi tu dacă...?» e întrebarea care schimbă ceva în mintea elevului, care îl face să gândească, nu doar să înmagazineze informația și ulterior să o reproducă pentru notă.”

Am dorit ca în această ediție a revistei REPERE să facem legătura între cei trei actori din actul educațional și să dăm voce nu doar profesorilor, ci și beneficiarilor, adică elevilor. Și, nu în ultimul rând, părinților, care au avut șansa să își exprime și ei opinia. Am adus la un loc vocea profesorilor, a elevilor și a părinților, într-un exercițiu de reconciliere extrem de necesar în aceste vremuri pline de turbulențe pe toate planurile – economic, geopolitic, climatic, financiar. Și, tot în premieră, am adus la masa discuțiilor vocea celor din învățământul dedicat elevilor cu cerințe speciale și a celor din ONG-urile care au proiecte educaționale ce vin cu soluții la multiplele nevoi ale învățământului românesc.

Veți descoperi în REPERE adevărate oaze de normalitate în educație, care au nevoie să știe unii de alții pentru a fi mai puternici. Veți descoperi mesaje pozitive, pline de speranță și încredere în viitor și care să reînvie rostul educației. Și veți putea propune, la rândul dumneavoastră, astfel de exemple care merită recunoașterea publică.

Sunt un jurnalist care merge împotriva curentului. Îmi place să fac lucrurile altfel, acolo unde tendințele au obosit și cuvintele s-au tocit.

Deși am lucrat peste douăzeci de ani în presa glossy, a revistelor pentru femei, am vrut să mă țin cât mai departe de strălucirea vedetelor îndelung machiate și prelucrate și să aduc în atenția publicului femei obișnuite cu povești neobișnuite. Pentru că îmi plac oamenii autentici, mult mai mult decât orice construcție de imagine bine meșteșugită. Și îmi mai plac și brandurile longevive care se reinventează și renasc cu fiecare încercare prin care trec.

Îmi place să lucrez cu profesioniști și cred în networkingul de calitate. De aceea m-am alăturat comunității de profesioniști din Asociația INACO – Inițiativa pentru Competitivitate, în calitate de co-autor și trainer în „Ghidul meseriilor viitorului”.

Lectură plăcută!

Accent pe repere

Cătălina Bălan

Directoare de Marketing și PR a Editurii Paralela 45

Repere este editată de echipa unei edituri care are contact permanent cu educatori, învățători și profesori din toate ciclurile școlare. Ei sunt cei care ne inspiră și ne mențin la curent cu realitatea de zi cu zi a învățământului românesc, fără să o romantizeze și, de asemenea, fără să-i exacerbeze tarele. Acest proiect le este dedicat.

Noul număr al revistei Repere păstrează structura ce urmărește ciclurile școlare preuniversitare, de la grădiniță și până la liceu, incluzând și învățământul special, la care se adaugă două capitole noi. Este vorba despre capitolele dedicate experților din media și celor din sectorul asociativ, care completează cu proiecte interdisciplinare diferite nevoi de învățare, adresându-se de cele mai multe ori fiecărei părți a trioului pe care l-am evocat. Veți găsi între copertele revistei atât mărturiile ale profesorilor și elevilor din școli și licee cunoscute, din orașe mari, dar și mărturiile ale unor profesori minunați din localități și regiuni mai puțin cunoscute din România, în care o zi obișnuită la catedră arată foarte diferit de ceea ce ne imaginăm de obicei. Citindu-le, vă veți putea face o idee despre felul în care evoluează sectorul educației, cu tot ce presupune acest proces, fie că vorbim despre provocări și lipsuri sau despre oportunități și satisfacția lucrului făcut cu sens. Iar aceste mărturii ne vor ajuta să avem o imagine amplă asupra felului în care se transformă societatea noastră, dar

și asupra felului în care se reflectă aceste transformări în rândul breslei responsabile de educația copiilor noștri, obligând-o să se reinventeze, de multe ori cu propriile resurse.

Mai mult decât o revistă dedicată educației preuniversitare, Repere își propune să devină o platformă care să prilejuiască o dezbatere adevărată pe temele care ne preocupă cel mai mult, precum bullyingul, relația elev-părinte-profesor, provocările profesoratului într-o epocă a device-urilor luminoase, meseriile viitorului, integrarea copiilor cu nevoi educaționale speciale și nu numai. De aceea, revista se lansează simultan și online: www.repere.edituraparalela45.ro.

Repere este editată de echipa unei edituri care are contact permanent cu educatori, învățători și profesori din toate ciclurile școlare. Ei sunt cei care ne inspiră și ne mențin la curent cu realitatea de zi cu zi a învățământului românesc, fără să o romantizeze și, de asemenea, fără să-i exacerbeze tarele. Acest proiect le este dedicat.

Revista Repere, un proiect inițiat de Editura Paralela 45 în 2021, este una dintre inițiativele din România dedicate actualității din toate ciclurile de învățământ. După un an de pauză, revista se relansează, cu un concept nou și cu o misiune și mai clar conturată. Ne propunem să le oferim profesorilor, părinților și elevilor din toată țara o platformă în care aceștia să poată aduce în discuție subiectele care îi preocupă, într-un ecosistem educațional ce rareori pune accentul pe conlucrarea acestui trio, de a cărei armonie depinde succesul copiilor, începând de la grădiniță și până la admiterea la facultate.

De ce am organizat această platformă în jurul noțiunii de „repere”?

În spațiul public românesc se vorbește prea puțin despre sistemul de învățământ, despre nevoile reale ale profesorilor, responsabili de educația a generații și generații de elevi, care petrec mai mult timp la școală decât acasă, în familie. Vă mai amintiți de lunile pandemice de lockdown, când părinții au descoperit cât de dificil este să ții în frâu unul, doi sau trei copii – și aceia ai lor? De regulă, media atrage atenția realității din școli în septembrie și octombrie, pentru a vorbi despre aceleași subiecte, puține la număr, care creionează o imagine de ansamblu plină de clișee și, adeseori, departe de realitate. Mai auzim despre profesori în campaniile televizate legate de bullying, de abuzuri sau de rezultatele la bacalaureat, reporterii grăbindu-se să le adreseze întrebări

despre cum îi pregătesc pe elevi să plece la universități prestigioase din lume. În revista Reper, vă propunem să descoperiți nemijlocit vocea profesorilor, a părinților și a elevilor, prin interviuri și texte care depășesc nivelul superficial al problematizării.

Nu știu dacă majoritatea covârșitoare a părinților realizează, cu adevărat, cât de importanți sunt educatorii și profesorii pentru bunăstarea emoțională și pentru hrănirea intelectuală a copiilor. Dar cum vorbim despre profesori acasă? Observ un paradox în societatea noastră: creșterea mefienței față de breasla profesorilor care, pentru cel puțin patru ore pe zi, dar, de cele mai multe ori, peste opt ore pe zi, este responsabilă de siguranța fizică și emoțională a elevilor, precum și de creșterea lor intelectuală.

Indiferent de perioada vieții în care ne aflăm, avem un profesor, un mentor sau mai mulți, cei la care ne gândim atunci când ne dorim să performăm. Acești oameni sunt pentru noi un exemplu de reușită profesională și niște repere morale, de care avem atâta nevoie, indiferent de vremuri.

România modernă are și ea, din fericire, reperele sale, oameni care, în pofida provocărilor și chiar a vicisitudinilor, rămân în școli, în grădinițe, la catedrele din gimnazii și licee, fiind conștienți de importanța muncii lor și chiar de sacrificiul pe care, deseori, îl fac. Avem în acest număr al revistei mai multe exemple de profesori minunați, bine pregătiți, dedicați muncii lor, oameni spre care își întorc privirile sute, poate chiar mii de elevi.

Deschidem acest număr al revistei Reper cu o anchetă în care i-am provocat pe patru dintre profesorii minunați de care avem noroc în România să ne povestească despre reperele lor morale, despre ce i-a determinat să-și aleagă această meserie și, mai ales, despre reperele pe care ei încearcă să le transmită mai departe elevilor sau studenților lor. Poate cea mai importantă idee cu care am rămas după lectura răspunsurilor lor e că profesorul nu va putea niciodată fi înlocuit de vreo inteligență artificială, pentru că, dincolo de materia propriu-zisă pe care o predau, ceea ce ne oferă cei mai buni dintre ei ține de spirit, de viziune, de o înălțime intelectuală și spirituală imposibil de replicat de o mașinărie.

Foto: Cătălina Bălan

Bogdan Rațiu: „Acestea au fost motivațiile mele, niște valori și niște principii de a exista netrucat în lumea pe care o simțeam tot mai viciată”

Bogdan Rațiu

Profesor la Liceul UMFST „George Emil Palade”, Târgu Mureș

Ce v-a inspirat să deveniți profesor și care sunt reperatele care vă motivează în munca dumneavoastră?

Recunosc că am fost un copil pasiv, dar mereu am știut să admir. La început, am admirat-o pe doamna dirigintă, profesoara de limba și literatura română, care a indus în fiecare dintre noi respect față de limbă și o anumită prestață în modul în care citeam. Apoi, am admirat-o pe doamna de română din liceu, omul care a venit în momentul potrivit pentru ca un adolescent care nu înțelegea multe din ce i se întâmplă să se prindă de literatură și să crească. Două nume, Truța Rozalia și Matei Cristina, și-au lăsat amprenta în primele momente în care m-am gândit să devin profesor: râvneam să am prestață, chibzuința și înțelepciunea doamnei din gimnaziu și recunoșteam în mine rigoarea, sânguina și bucuria interpretării din ceea ce vedeam în fiecare oră din anii de liceu. Acestea au fost motivațiile mele, niște valori și niște principii de a exista netrucat în lumea pe care o simțeam tot mai viciată. Azi, sunt reperatele care mă determină să fiu un profesor al timpului prezent, care să impună o anumită conduită și o elegantă a ideilor. Mulți ani nu am fost decât ceea ce am văzut la profesorii mei, dar mi-am dat seama că pentru dinamica lumii de acum e nevoie de mai mult. Știința, apelul la cercetare mi-au deschis mintea și spre alte posibilități ale acestei activități. Iar această permanentă căutare de idei, de cunoaștere, de strategii validate m-a reconfigurat într-un profesor care caută să aibă impact asupra elevilor din clasă, asupra elevilor din țară și, treptat, asupra societății.

Care sunt cele mai importante reperate pe care vă străduiți să le transmiteți elevilor/studentilor dumneavoastră?

- Primul reper ține de sinceritate, de relații și de atitudini personale netrucate.
- Al doilea reper ține de a trăi frumos, cu sens și profund.
- Al treilea reper se referă la încrederea în celălalt și în știință.
- Al patrulea se referă la respect, la un comportament și la o gândire rafinate.
- Al cincilea e despre noi, o comunitate în care ne bucurăm să coexistăm un timp.
- Al șaselea e despre viitor, despre a trăi local și a gândi mondial, ancorați în cultura universală.
- Al șaptelea e despre cunoaștere, despre respectul pentru știință și pentru ce primesc de la fiecare.

A fost un exercițiu rapid de notare a reperelor pe care le intuiesc elevii și studenții mei din modul în care îmi construiesc orele și cursurile, din dialogul pe care îl am cu ei, din perspectiva pe care o am în diferite dezbateri, din lecturile pe care le propun, din conversațiile informale pe care le avem. Fiecare reper se nuanțează zi de zi, se contextualizează și se reconfigurează în funcție de multe care apar în conversațiile pe care le avem cu și despre cărți.

Sunt tinerii de astăzi diferiți față de cei pe care-i aveți în clasă cu 5 sau 10 ani în urmă? Mai sunt ei receptivi la aceleași reperate?

Astăzi, mă găsiți dirigintele unor tineri speciali. Sunt frumoși, deștepți, creativi. Acum 10 ani aveam tot elevi speciali. Dar, îmi e clar că, dacă acum 10 ani îmi era mai ușor să-i motivez în fața lecturii și a studiului, acum e mereu o provocare. Dacă atunci între elevi se legau prietenii mai ușor, acum, simt că e de construit în timp, dacă atunci erau mai deschiși, acum simt o anumită autoprotecție în fața lumii din jur. Munca zi de zi la catedră implică să construiești cu răbdare și să accepți provocarea unor identități în formare. Azi, mă străduiesc să-i fac să fie prieteni între ei, să se bucure de artă, să se deschidă unii spre ceilalți și să vină la școală pentru a cunoaște și pentru a-și lărgi orizonturile lumii lor. Nu sunt receptivi din prima la tot ce le propun, dar orele trebuie să conducă spre niște valori durabile și să fie o ancoră pentru „lumea lichidă” în care ne aflăm. Mizez pe discernământul lor și, provocați să aibă mereu un ochi sceptic, dar și o predispoziție pentru reflecție, să ajungem să ne construim reperatele împreună, pornind de la cele fundamentale pentru orice comunitate care învață.

Cristina Cergan: „Învățătura ne poate face să fim mai mult, să fim mai liberi, să înțelegem mai profund existența”

Cristina Cergan

Profesor metodist la Colegiul Național „Zinca Golescu” din Pitești

Ce v-a inspirat să deveniți profesor și care sunt reperatele care vă motivează în munca dumneavoastră?

Dorința de a deveni profesor mi s-a conturat încă din perioada liceului, inspirată fiind de profesorul meu de limba și literatura română, un dascăl extraordinar care mi-a deschis orizonturile cunoașterii tainelor textului literar și mi-a încurajat să-mi urmez pasiunile. A fost și este modelul meu. Fascinația pentru universul literar el mi-a transmis-o. Amintirea orelor de română mă umple de bucurie și acum.

Azi, ceea ce mă motivează cel mai mult în activitatea mea este, poate, dorința de a juca un rol asemănător în viețile elevilor mei, de a-i ghida în înțelegerea lumii din jurul lor, în descoperirea frumuseții literaturii române și universale.

Care sunt cele mai importante reperate pe care vă străduiți să le transmiteți elevilor/studentilor dumneavoastră?

Încerc să le transmit elevilor mei valori, atitudini care să le fie utile în viață, indiferent de domeniul pe care îl vor alege: dorința de cunoaștere, dorința de a învăța mereu ceva nou, spiritul critic, curiozitatea și integritatea. Probabil că sunt un profesor de modă veche, dar cred cu tărie că fără educație, fără „carte” omul nu poate evolua, ci rămâne limitat, ușor de manipulat, rob al altora sau propriilor nevoi materiale și atât. Învățătura ne poate face să fim mai mult, să fim mai liberi, să înțelegem mai profund existența.

Sunt tinerii de astăzi diferiți față de cei pe care-i aveați în clasă cu 5 sau 10 ani în urmă? Mai sunt ei receptivi la aceleași reperate?

Diferența cea mai pregnantă dintre tinerii din zilele noastre și tinerii altor generații vine, din punctul meu de vedere, din relația lor cu tehnologia. Este evident că tehnologia digitală a adus și avantaje, și dezavantaje, rămâne de văzut cum ne vom raporta la această situație. Cred, totuși, că a învăța presupune un efort, un efort personal asumat care nu poate fi înlocuit de nimic altceva.

Alexandru Negrescu: „Cel mai important lucru pe care doresc să îl insuflu studenților mei este responsabilitatea la locul de muncă”

Alexandru Negrescu

Profesor la Universitatea Națională de Știință și Tehnologie POLITEHNICA București, coordonator al lotului de olimpici al acesteia și redactorul-șef al revistei „Didactica Matematică”

Ce v-a inspirat să deveniți profesor și care sunt reperatele care vă motivează în munca dumneavoastră?

Cu siguranță, un rol important l-a avut profesorul de matematică din gimnaziu, Ioan Țicalo. Dumnealui mi-a îndreptat pașii, cu multă răbdare, spre alegerea matematicii drept crez al vieții mele. A fost unul dintre cei mai mari pedagogi pe care i-am întâlnit. Apoi, am avut șansa de a mă intersecta cu oameni minunați, care au

crezut și au investit în mine: Liliana Tomiță, care mi-a fost profesor la liceu, Artur Bălăucă, alături de care am lucrat la numeroase cărți, Dan Brânzei, care mi-a supravegheat ca un părinte anii studenției, și, nu în ultimul rând, Radu Gologan, care mi-a oferit marea șansă de a deveni coleg de catedră cu dumnealui.

Care sunt cele mai importante reperate pe care vă străduiți să le transmiteți elevilor/studenților dumneavoastră?

Evident, reperate pe care le poate transmite îndeosebi un profesor de matematică sunt logica și acuratețea gândirii, însă, probabil, cel mai important lucru pe care doresc să îl insuflu studenților mei este responsabilitatea la locul de muncă. Mi-ar plăcea ca fiecare dintre ei să își ia în serios meseria pe care o va avea, cel puțin, așa cum încerc să mă prezint eu, de fiecare dată, în fața lor. Mai mult, aș dori ca fiecare dintre ei să se îndrepte spre locul său de muncă având, cel puțin, același entuziasm pe care îl am eu în fiecare dimineață când mă îndrept spre ei.

Sunt tinerii de astăzi diferiți față de cei pe care-i aveți în clasă cu 5 sau 10 ani în urmă? Mai sunt ei receptivi la aceleași reperate?

Mi-am început cariera de dascăl în POLITEHNICA București acum 12 ani. Nu am impresia că a scăzut interesul pentru învățătură față de atunci. În esență, valorile lor morale au rămas aceleași. Însă un lucru este cert. Tinerii nu mai ascultă aceeași muzică, nu se mai uită la aceleași filme, nu mai au aceleași modele ș.a.m.d., lucruri care pot avea consecințe nefavorabile, privind pe perioadă mai lungă de timp. Dar să fim optimiști! În România încă sunt mulți tineri de valoare, iar aceștia reprezintă cea mai importantă resursă a țării noastre.

Adrian Mureșan: „Repererele trebuie într-adevăr să fie multiple, uneori chiar complementare, ori cupluri în tensiune”

Adrian Mureșan

Lector dr. la Universitatea din Strasbourg, critic literar (profesor în preuniversitarul românesc timp de 14 ani)

Ce v-a inspirat să deveniți profesor și care sunt repererele care vă motivează în munca dumneavoastră?

M-a inspirat să devin profesor vocația, în primul rând, pe care am dezvoltat-o de mic, cred, când îmi plăcea să fac pe „profesorul”, să arăt pe hartă tot felul de orașe (unele imaginare), să încropesc lecții inspirate din cărțile de istorie de a patra, să caut să mă îmbrac ca eroii sau zeii din *Legendele Olimpului*, să concep itinerarii turistice prin Munții Apuseni sau să analizez la nesfârșit cartonașele cu descrierile faunei, din care era alcătuit jocul „Animale din continente”. În privința trierii, a evaluării și a ierarhizării (procese ineluctabile în domeniu), se prea poate ca șocul și „desfrâul de culori” al unor emisiuni aterizate peste noi, după căderea lui Ceaușescu, precum MTV’s European Top 20, să mă fi influențat inclusiv în gustul pentru analiză/critică literară, nu doar în profesia mea de bază. Bunica mea avea un serviciu modest la Institutul de Chimie din Cluj, făcând parte din ceea ce astăzi numim „personal auxiliar”, și mă mai lua cu ea, diminețile, când părinții nu se puteau ocupa de mine. În acele dimineți, în care ne trezeam cu noaptea-n cap, dar și serile, uneori, puteam colinda fascinat sălile enorme de cursuri, eram lăsat să

*Pluralul e foarte bun. „Reperele” trebuie într-adevăr să fie multiple, uneori chiar complementare, ori cupluri în tensiune. Echilibre instabile, și totuși echilibre. Estetica, dar și etica. **Esprit de géométrie**, dar și **esprit de finesse**. Pragmatică, dar și polemică. A nu absolutiza niciun criteriu dintre cele posibile: iată un reper foarte important. Mă preocupă foarte tare, apoi, să reușească să înțeleagă de ce anume și la ce anume ajută tot ceea ce învață ori deprind.*

scriu pe tablă, urcat uneori pe un scaun, și să folosesc creta roșie, pe care o adoram.

Mai târziu, mi-am conservat și dezvoltat pasiunea datorită profesorilor foarte buni pe care i-am avut. Fără ei și fără încurajările lor indirecte, nu cred că aș fi ales până la capăt această meserie. În liceu, proful de română și profa de socio-umane au fost decisivi nu doar pentru viitoarele mele coordonate intelectuale și profesionale, ci chiar mai mult de atât. Nici în facultate nu m-am ascuns: eram un tânăr poate puțin diferit de ceilalți din generația mea, pentru că aveam și căutam în continuare modele, repere. Perechea providențială de profesori din liceu (hai să le dau și numele, deși nu știu cât de intim ar trebui să ajungă acest dialog: Vasile Șimoca și Lucreția Stănculescu), mai sus pomenită, a fost în scurtă vreme dublată în U.B.B.-ul clujean de alte voci fascinante, între care se distingeau Călin Teuțișan și Sanda Cordoș. După studenția mea clujeană, ajuns la doctorat în Capitală, l-am întâlnit pe Mihai Zamfir, care și-a lăsat și el amprenta asupra mea, prin interesul pentru stil și stilistică. Asta ar fi povestea privind ce anume m-a inspirat să devin profesor, pe scurt. Partea bună e că toată asimilarea asta

de modele se oprește, la un moment dat. S-a oprit și la mine, odată cu doctoratul. De acolo începând, totul e pe bune, cum ar veni, ești doar pe picioarele tale și, cum se întâmplă adesea, îți delimitezi tot mai bine raza de acțiune, sferile de interes. Uneori ajungi să te delimitezi, cu afecțiune, firește, și de cei care te-au format, de cei pe care continui să îi iubești.

Care sunt cele mai importante repere pe care vă străduiți să le transmiteți elevilor/studentilor dumneavoastră?

Pluralul e foarte bun. „Reperele” trebuie într-adevăr să fie multiple, uneori chiar complementare, ori cupluri în tensiune. Echilibre instabile, și totuși echilibre. Estetica, dar și etica. *Esprit de géométrie*, dar și *esprit de finesse*. Pragmatică, dar și polemică. A nu absolutiza niciun criteriu dintre cele posibile: iată un reper foarte important. Mă preocupă foarte tare, apoi, să reușească să înțeleagă de ce anume și la ce anume ajută tot ceea ce învață ori deprind. Și, astfel, să poată avea oricând dreptul de a pune în discuție ori de a contesta orice informație, orice judecată de valoare. Pe de altă parte, să învețe să strângă rândurile, cum e nevoie de atâtea ori, să învețe

să se mobilizeze, căci totul se învață, până și asta... Ca să-l parafrazez pe Mallarmé, omenie și gândire critică: iată visul! Niciuna, singură, nu e suficientă.

Sunt tinerii de astăzi diferiți față de cei pe care-i aveți în clasă cu 5 sau 10 ani în urmă? Mai sunt ei receptivi la aceleași repere?

Elevii, respectiv studenții nu s-au schimbat. Sunt, în esență, varietăți care pot părea deconcertante, dar ele provin din aceleași tipuri umane de când lumea. Nu studenții s-au schimbat, cât, eventual, relaționarea unora dintre ei cu lectura, deși asta e o altă poveste. Dacă sunt sau nu receptivi la anumite repere contează mai puțin, important e să reușim noi să îi facem să devină. Textele pe care lucrăm, însă, da, ele firește că trăiesc o viață diferită de la o epocă la alta. Mă gândesc implicit la programa de literatură română pentru Bacalaureat și la cum ar putea fi ușor adusă mai aproape de sensibilitatea elevilor de astăzi. Există și canonicități fluctuante, nu doar cele încremenite în manuale, cărora însuși sistemul le face rău prin această „primenire” la nesfârșit. Eu cred că și clasicii și-ar mai dori, din când în când măcar, o vacanță...

Sistemul are însă de rezolvat chestiuni și mai grave: diferențele majore dintre posibilitățile elevilor de la oraș și cei de la țară, eliminarea unor diferențe sociale și educaționale enorme, pregătirea viitorilor profesori și în funcție de pregătirea lor vocațională. Oricât de *old school* e „poza” asta, mi-o asum spunând că profesoratul, dincolo de munca enormă către succes, este și vocație. Una care se cere întreținută, firește.

Anchetă realizată de Cătălina Bălan

Cum ar trebui să arate o zi ideală a profesorului?

Pe 5 octombrie este Ziua Mondială a Educației și Ziua Profesorului. Ca în fiecare an, în preajma acestei date, ne amintim de profesorii care ne-au inspirat și a căror influență ne-a marcat parcursul academic sau profesional. În 2024, adresându-le un gând de recunoștință pentru munca și devotamentul lor, i-am rugat pe profesori să ne spună ei cum ar trebui să arate o zi ideală a profesorului. Vă invităm să descoperiți mai jos răspunsul a șapte profesoare din România și din Republica Moldova.

Virginia Olaru

Profesoară de Limba și literatura română la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din București

O zi ideală? Când mergi la școală cu gândul să împărtășești copiilor din cunoștințele tale și din experiența de viață, fiecare zi este specială. Satisfacția vine pe măsură ce descoperi că vorbele tale au fost auzite și înțelese. Pe măsură ce în mintea lor se creează legături între ceea ce au învățat în anii de școală și ce sădești tu, folosindu-te de toate mijloacele pe care le ai la îndemână, didactice sau sufletești. Tu dăruiești din ceea ce ești, în fiecare zi. Ajungi acasă epuizat și seara adormi liniștit cu imaginea unui zâmbet, a unui răspuns corect și neașteptat, te gândești la cea mai potrivită cale de

a-i face să înțeleagă o lecție grea, de a transmite fără a plictisi, de a trăi alături de ei cele mai frumoase experiențe. Fiindcă a fi dascăl înseamnă întâi să fii prieten apropiat, mamă, soră, cineva în care să aibă încredere.

Copiii sunt foarte sensibili și receptivi la tot ce este nou, dacă profesorul creează motivație, dacă le explică la ce folosesc noțiunile predate, cum le poate integra în învățarea pe termen lung. Din fericire, limba română dezvoltă imaginația și creativitatea, le permite să viseze cu ochii deschiși, să treacă peste bariere impuse, să-și descopere identitatea și să dea frâu liber emoțiilor firești și de înțeles la vârsta adolescenței. Dacă științele exacte dezvoltă rațiunea, ora de limba română se adresează sensibilității și de aceea este mult mai ușor să transferi înțelesul lecției către situații concrete de viață sau să iei scriitorii și să-i așezi cu ei în bancă, să stea la taclale, să se cunoască și să dezvolți curiozitatea lecturii. De câte ori intru în clasă, am senzația că li se luminează chipurile, simt că sunt o prezență așteptată și atunci fiecare întâlnire cu ei, fiecare demers didactic se consumă repede, ca un act de magie. Când profesorul iubește ceea ce face, când este un dirijor priceput (priceperea vine din experiență și din cunoaștere), orchestra nu scoate note discordante. Mizez pe revelația descoperirii generate de discuții aprinse, pe implicarea lor în descoperirea sensurilor, pe lectura cu ochi critic și nu pe informații luate de-a

gata din cărți de comentarii sau de pe internet. Le dau curaj să fie originali, să se exprime liber, să greșească, să-și conștientizeze limitările, barierele mentale și să le depășească, să o ia de la capăt, fiindcă nimic nu iese bine dintr-o dată. Perseverența este cheia succesului, aceea care generează încredere în sine, senzația că „pot și eu”, deși eram convinsă că nu îmi iese.

N-aș fi putut deveni ceea ce sunt astăzi fără ajutorul profesorilor mei din anii copilăriei și ai adolescenței. În fiecare an, pe data de 5 octombrie, mă înclin în fața lor, mulțumindu-le cu recunoștință pentru ce m-au învățat. Fie că mai sunt pe pământ, fie că mă privesc din ceruri, știu că energia iubirii ajunge la ei. Port în mine generații întregi de dascăli, fiindcă și părinții, și bunicii din partea tatălui meu, și străbunicii au purtat lumina cunoașterii ca pe o credință, ca pe o responsabilitate.

Nu știu cum să îmi imaginez o zi ideală, ce aș putea adăuga să o fac diferită de celelalte. Mă bucură gesturile firești, îmi plac florile și cuvintele, oamenii, chiar și ploile care spală trotuarele și urmele pașilor grăbiți. Și dacă totuși trebuie să îmi doresc ceva de ziua profesorului, mă gândesc la o îmbrățișare, fie și virtuală, un emoticon, un semn din partea foștilor elevi pentru care am însemnat ceva, să-mi umplu sufletul de bucuria că am trecut prin viață cu rost, că am lăsat în urmă o imagine vie, o ancoră, o amintire cât de mică în viața cuiva. Păstrați în memorie, dascălii devin nemuritori.

Camelia Săpoi

*Profesoară de Limba și literatura română,
Colegiul Național „Spiru Haret” din București*

Sunt într-un amfiteatru, undeva pe ultimul rând. În stânga, cineva vorbește cuiva din față. La fel cu două rânduri mai jos. E haos și locul se umple de șoapte, ca și când o apă pâcloasă și-a făcut loc de nicăieri și a acoperit pe nesimțite scena, apoi a crescut, a crescut și a umplut tot spațiul. O voce se ridică din mijlocul arenei și ajunge până acolo, în ultimul rând. Apa se limpezește și se retrage. *E învățătorul meu*, șoptesc, iar cuvintele acestea se aud dintr-odată puternic. Spunem toți *e învățătorul meu*, suntem mulți și spunem la unison un refren *e învățătorul meu*. Apoi o văd pe profesoara din gimnaziu, pe urmă pe cea de liceu. *E profesoara mea*, spun, dar nu sunt singură cu cuvintele mele, e din nou un refren, *e profesoara mea, e profesoara mea, e profesoara mea*, și apa se colorează și e acum un rotocol sau un curcubeu și noi învățăm mersul pe valuri, în picioare.

Ziua ideală a profesorului e un amfiteatru, vocea sa ne plimbă pe ape limpezi sau în vârtejuri, e *un cuiabar rotind pe ape* din care ne naștem cu toții luminoși și apoi, pe tot drumul, purtăm cu noi câte o fărâmbă din vocea fiecărui profesor. Ar părea o magie cum poate un profesor să dăruiască definitiv fiecărui elev al său o fărâmbă din sine și să rămână mereu întreg, însă, din punctul de vedere al profesorului, aceea e ziua ideală, când, în amfiteatrul său, își primește răsplata: bățile de aripi crescute înăuntru.

Mariana Jitari

*Profesoară de Limba și literatura română,
la Liceul Teoretic „Spiru Haret” din Chișinău*

Nu știu ce mi-ar plăcea să se întâmple în această zi, mai mult știu ce mi-aș dori să nu fie: discursuri clișeice, urări siropoase, aplauze și flori, reportaje despre „câți bani scot părinții din buzunar pentru a-i felicita pe profesori”. Aș vrea o zi cu pace și cu multă liniște, ca să poată circula în voie gândurile noastre, ale tuturor, pentru cei care ne-au educat. Mi-ar plăcea să uit că sunt profesor și să redevin elev, amintindu-mi cu recunoștință de oamenii care mi-au fost alături la școală, la facultate, în viață, care, direct sau indirect, m-au învățat ceva și continuă s-o facă.

Cătălina Matei

Profesoară de Limba și literatura română, Școala Aletheea, București

Ziua ideală a profesorului e în vacanță :). Lăsând gluma laoparte, ziua aia ideală e ziua pe care nu simți că o traaagi după tine, e ziua în care nu există presiune, în care nu există programe, în care nu există obiective de împușcat, în care nu există monstruosul trebuie. E ziua în care citești cu elevii o carte bună, o discuți, o iei pe toate părțile, iar ei nu se plictisesc, ba chiar se miră, iar cuvintele își fac de cap în capul lor. E ziua în care scrisul nu mai e văzut ca o sarcină enervantă, ci curge firesc și scoate toată imaginația tinerilor la aer. Ziua în care proful nu mai simte că se luptă cu morile de vânt, în care nu se mai simte inutil, în care nu trebuie să se ia la întrecere cu toate gadgeturile. E ziua aia în care totul se întâmplă de drag și de voie. E ziua în care nici proful, nici elevul nu trebuie să mulțumească pe nimeni. Ziua în care proful nu e magician, nu e animator, nu e polițist, nu e baubau, e doar prof. Și se bucură că e prof. Ziua în care elevul nu e teribilist, nu e muștruluit, nu e obosit, nu e cicălit, nu e obligat, e doar elev. Și se bucură că e elev.

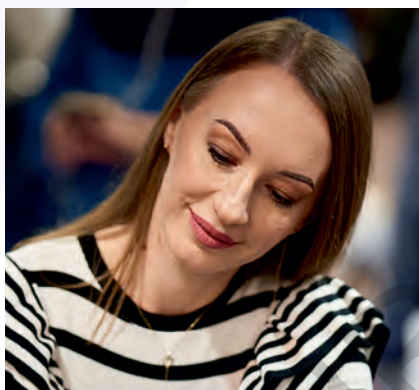

Viorica Popovici

Profesoară și directoare adjunctă a Liceului Teoretic „Liviu Rebreanu” din Chișinău

Să mă trezesc în patul meu mare și comod, alături de omul cu care sunt legată prin destin. Sunt ceva lucruri materiale pe care mi le doresc, dar mai presus de orice îi vreau pe cei dragi alături de mine. Să fim toți sănătoși și să ne bucurăm de fiecare moment al vieții. Dacă aș putea cere ceva pentru mine ar fi ceva mai mult timp. Sunt mereu în criză de timp.

Dumnezeu a fost darnic cu mine. Îmi place la rândul-mi să dăruiesc oamenilor pe care-i întâlnesc un zâmbet, o vorbă bună, un sfat, un ajutor. Cred că acesta ar fi cel mai frumos dar pe care mi l-aș face: să știu că pot aduce măcar puțină bucurie altora. Cea mai mare satisfacție a unei zile de lucru este o îmbrățișare care vine din partea unui copil care mă prinde pe coridorul școlii. Nimic material nu se compară cu o îmbrățișare duioasă și sinceră a unui copil. Ea costă tot sacrificiul pe care-l ofer profesiei de pedagog. Sunt norocoasă cu tot ce am, acesta este darul pe care mi-l oferă viața și pentru care nu pot decât să fiu foarte recunoscătoare.

Adriana Briceag

Profesor metodist și inspector școlar

O zi în care îmi reamintesc că unde m-a semănat Dumnezeu, acolo trebuie să înflorească, printre copiii, alături de ei. O zi în care sunt recunoscătoare, pentru că am ce și cui să dăruiesc. O zi în care simt bucuria revederii cu elevii cărora le-am împărtășit, cândva, o vorbă bună, un zâmbet, căci am luminat, cu prezența mea, suflete, minți, drumuri, visuri. O zi în care calmul și răbdarea, înțelepciunea și echilibrul, inspirația și creativitatea mă luminează să construiesc experiențe unice, alături de elevi, să mă redefinesc, să mă reinventez în relația cu aceștia. O zi în care suntem o echipă, elevi, profesori, părinți, ca să oferim și să primim muguri de gând și de bucurie.

Tatiana Grosu

Profesoară de engleză la FasTrackKids, Academia Internațională de Dezvoltare intelectuală a copiilor de la 2 la 10 ani, Chișinău

Ziua cea bună este atunci când intru în sala de clasă să văd fețe și ochi care vor să zâmbească împreună cu mine. Asta mă bucură mult. Îmi place să lucrăm mult și productiv la ore, deși asta nu-mi reușește tocmai mereu. Sunt zile în care am câte 6 lecții la rând, muncim mult, discutăm, dezbaterem unele teme de interes comun, și asta mă încarcă la maximum. În asemenea zile eu nici nu observ când se face ora 2, în aceste zile nu-mi este foame, nu mă mai doare nimic, și eu mă simt atât de mândră de elevii mei care s-au străduit și au înțeles cum se rezolvă un exercițiu, când se utilizează un anumit timp în limba engleză, și tot așa, pentru că eu știu ce înseamnă să depui un efort intelectual, ba chiar să te forțezi, atunci când ești ademenit la fiecare pas să pui mâna pe telefon și să scrolezi. Cu părere de rău, nu toate zilele la școală sunt așa (asta ar fi formula ideală). Uneori la școală ești ca pe câmpul de luptă, niciodată nu știi de unde vine inamicul și ce „surprize” te mai așteaptă.

Anchetă coordonată de Diana Iepure și Cătălina Bălan

II. Învățământ preșcolar

EDITURA PARALELA 45

„Valorile-cheie care vor contribui la succesul educației se vor concentra în mod special pe dezvoltarea abilităților interpersonale și emoționale.”

Raluca Cimpoiașu
Educatore Acorns Nursery

Educația timpurie este o bază crucială pentru dezvoltarea copiilor, oferind fundația pentru abilitățile sociale, cognitive și emoționale. Este considerată o etapă în care copiii încep să exploreze lumea din jurul lor, să își dezvolte abilitățile sociale, să își formeze identitatea și să își însușească primele noțiuni academice. În această etapă, accentul se pune pe joc și explorare, iar educatorii și specialiștii în educația timpurie urmăresc să creeze un mediu sigur, stimulat și empatic pentru fiecare copil. Formăm minți, modelăm inimi, contribuim la procesul de „a fi”, „a deveni” al viitorilor adulți.

Provocările din educația timpurie sunt variate și dinamice. Creșterea deficitului de atenție la copii este una dintre preocupările majore, iar adaptarea la nevoile individuale ale fiecărui copil este esențială pentru succesul lor pe termen lung. De asemenea, implicarea părinților poate fi dificilă, fie din cauza lipsei de timp sau a lipsei de cunoștințe despre importanța educației timpurii. Fluctuații ale personalului și adaptarea la nevoile individuale variabile ale copiilor aduc și ele provocări semnificative.

Valorile care vor salva educația în viitorul apropiat

! Top 5 direcții urgente în care educația timpurie are nevoie să se îndrepte – așa cum le vedeți în activitatea de zi cu zi

- **Personalizarea învățării:** Adoptarea unei abordări personalizate pentru fiecare copil, luând în considerare ritmul și stilul lor de învățare individual.
- **Integrarea tehnologiei în mod responsabil:** Utilizarea tehnologiei ca instrument pentru a sprijini învățarea și dezvoltarea abilităților, dar cu atenție la excesul de ecran și la calitatea conținutului.
- **Parteneriate puternice cu părinții:** Implicarea activă a părinților în procesul educațional, oferindu-le resurse, informații și sprijin pentru a-și susține copiii în dezvoltarea lor.
- **Dezvoltarea abilităților socioemoționale:** Acordarea unei atenții deosebite dezvoltării acestor abilități precum empatia, cooperarea și rezolvarea problemelor, care sunt fundamentale pentru succesul în viață.
- **Cultură a incluziunii și diversității:** Promovarea unui mediu educațional incluziv, care să respecte și să sărbătorească diversitatea culturală, lingvistică și de abilități, oferind fiecărui copil șansa de a-și atinge potențialul maxim.

Într-o societate în continuă schimbare, valorile-cheie care vor contribui la succesul educației se vor concentra în mod special pe dezvoltarea abilităților interpersonale și emoționale, cunoscute sub denumirea de *soft skills*. Acestea sunt esențiale pentru pregătirea copiilor pentru viața într-o lume complexă și interconectată.

- **Colaborarea:** Stimularea colaborării este esențială pentru dezvoltarea abilităților de lucru în echipă. Cei mici trebuie să învețe să lucreze împreună, să își împărtășească ideile și să găsească soluții într-un mod eficient și armonios.

- **Comunicarea eficientă:** Abilitățile de comunicare, atât scrise, cât și verbale, sunt fundamentale într-o lume în care schimbul rapid de informații este esențial. Copiii ar trebui să fie capabili să-și exprime clar ideile, să asculte cu atenție și să comunice eficient cu diverse audiențe.
- **Gândirea critică și rezolvarea de probleme:** Dezvoltarea capacității de a analiza informațiile, de a gândi critic și de a rezolva probleme complexe este esențială pentru adaptabilitatea în fața schimbărilor rapide din societate și în mediul de lucru.
- **Empatia și conștientizarea socială:** Înțelegerea și aprecierea perspectivei altora, precum și dezvoltarea empatiei sunt esențiale pentru construirea relațiilor interpersonale și pentru contribuirea la o societate mai incluzivă.
- **Adaptabilitatea:** Învățarea continuă și adaptabilitatea sunt

cruciale într-o lume în continuă schimbare. Copiii trebuie să fie deschiși la schimbare, să-și gestioneze eficient stresul și să fie dispuși să se adapteze la noi tehnologii și provocări.

Educație pentru economia viitorului

Prin adaptarea la cerințele economiei viitorului, educația românească trebuie să se axeze pe mai mult decât simplul transfer de cunoștințe tehnice. Este esențial să promoveze dezvoltarea abilităților transversale, precum gândirea critică, creativitatea, colaborarea și adaptabilitatea, deoarece acestea sunt calități esențiale într-o lume în continuă schimbare.

Orientarea către tehnologii emergente, precum inteligența artificială, robotica și digitalizarea, ar trebui să fie integrată în curriculum pentru a pregăti elevii pentru cerințele pieței muncii. Totodată, încurajarea spiritului antreprenorial și a capacității

de a rezolva probleme complexe ar trebui să facă parte integrantă din educația viitorilor adulți.

Educația românească poate contribui semnificativ la formarea unei forțe de muncă calificate și competitive prin stabilirea parteneriatelor strânse cu industria și mediul de afaceri. Prin programe de stagii, proiecte practice și colaborări cu companiile, elevii pot dobândi experiență directă și pot înțelege mai bine cerințele și provocările mediului profesional.

În plus, este crucial ca sistemul educațional să promoveze o abordare echitabilă și incluzivă, asigurându-se că toți elevii au acces la oportunități educaționale de calitate, indiferent de mediul lor socioeconomic. Astfel, educația românească nu numai că va contribui la formarea specialiștilor pregătiți să facă față provocărilor economiei viitoare, ci va și susține egalitatea de șanse și diversitatea, aspecte fundamentale pentru o societate echilibrată și progresivă.

Foto: Cătălina Bălan

Educația timpurie din postura de părinte și antreprenor în educație

„Educația timpurie implică nu doar îngrijire, ci și activități educaționale.”

Valentina Secară

Founder & CEO Acorns Nursery

Educația vine cu multe provocări pentru un părinte. Personal, simt că este în schimbare. Există, pe de o parte, un val de educatori, profesori extrem de preocupați de învățare, dezvoltare continuă, oportunități pe care să le ofere copiilor; ei sunt cei de admirat, urmat, promovat, în ei este important să investim. Pe de altă parte, evaluarea cadrelor didactice este necesară, în opinia mea de părinte și nu numai, pentru că doar atunci profesorii vor ști ce se poate îmbunătăți și ce instrumente sunt relevante. Odată cu evaluarea, scoaterea din sistem a cadrelor didactice care nu respectă un cod de conduită sau nu mai au

disponibilitate către învățare este necesară. Fiecare poate trece prin schimbarea perspectivei asupra carierei. Important este să minimizăm impactul asupra copiilor.

Partea mai puțin bună pentru profesori este aceea că se luptă cu un curriculum care este mult prea stufos, cu un conținut de foarte multe ori irelevant și greu de accesat pentru copii. Probabil vor fi schimbări și în această arie în viitor, pentru că suntem presați de generații care învață altfel, pe care este esențial să le ținem în școală și cărora să le oferim cunoștințe, atitudini, deprinderi relevante pentru viitor. Mă bucur să văd și investițiile în dotări, în campusuri școlare, în materiale și sper să insistăm cu pregătire relevantă și pentru cadrele didactice. De-acolo va veni schimbarea.

Probleme care apar cel mai des în relația cu părinții de copii preșcolari

Cred că provocările apar atunci când așteptările nu sunt aliniate. În momentul în care se comunică acestea, problemele se atenuază sau chiar dispar. Din experiența proprie pot spune că a fost nevoie de această discuție cu fiecare părinte, pentru a vedea dacă ceea ce își dorește fiecare poate fi oferit de

noi în grădinițele noastre. Este mai bine să aliniezi din prima întâlnire așteptările decât să ai discuții și dezamăgiri mai târziu. Nu este bine să crezi că oricine este clientul tău, pentru că nu ai cum să îndeplinești toate așteptările tuturor. Este ca atunci când ești peste tot și nu ești nicăieri. Partea frumoasă în relaționarea cu părinții este aceea că văd o mai mare disponibilitate către comunicare, către colaborare, către a găsi soluții împreună pentru copil, în locul abordării „grădinița este responsabilă pentru tot”, deloc benefică pentru copil. În plus, părinții din ultimii ani sunt foarte bine documentați și atunci este esențial să fii foarte bine pregătit și să argumentezi ceea ce spui, ceea ce faci, planurile pe care le ai pentru copilul lor. Aș mai insista pe a-i obișnui pe părinți să aibă așteptări mari legate de grădinița copilului lor. Da, o dorință de genul „doresc ca fiul meu să fie fericit” este normală și este punctul de plecare, însă este important să dețină câteva cunoștințe legate de ce anume ar trebui un copil să deprindă în primii ani într-o grădiniță și cum, ce așteptări ar trebui să aibă de la mediul în care își va desfășura copilul activitatea, cum să arate acesta pentru a-l stimula pe copil și a-i asigura confortul, siguranța, pentru a putea evalua corect contribuția unei grădinițe la satisfacerea tuturor nevoilor copilului.

Un copil accesează experiențe de învățare în momentul în care el este fericit.

Părintele este primul educator în viața copilului

Cred că este important ca un părinte să conștientizeze faptul că este primul educator al copilului și că tot ce va face se va imprima în modul de a cunoaște lumea, în modul în care va relaționa cu ea, în bagajul de emoții și cunoștințe pe care îl va deține cel mic. Aș merge pe o conștientizare a faptului că educația timpurie înseamnă un set de valori pe care voi construi tot ce va urma, să văd care sunt acele valori pentru copilul meu și de ce sunt ele relevante pentru el. Apoi aș accesa experiențe care să îl ajute să își imprime acele valori și să i le dezvolt în acord cu vârsta și interesele lui. Copilul nu are un buton de pornire și unul de stop. El învață tot timpul, este asemeni unui burete în primii ani de viață. De aceea, conștientizarea faptului că prezența conștientă a adultului este cea care va facilita accesul la învățare este extrem de importantă.

În viața aceasta extrem de dinamică, indisponibilitatea părintelui, fie că este emoțională, fizică sau de alt tip, afectează în primul rând felul în care se simte un copil și apoi modul în care el învață. Un copil accesează experiențe de învățare în momentul în care el este fericit. Sunt numeroase studii care certifică acest lucru legat de starea de bine a copilului, care are impact asupra învățării. Opinia conform căreia un copil nu va sesiza dacă mama, tata lipsesc de la un eveniment sau sunt puțin ocupați răspunzând unui telefon sau e-mail este greșită.

Prezența conștientă a părintelui este prima pe care aș nota-o ca punct de plecare în călătoria aceasta de a fi părinte. Apoi putem adăuga experiențe de învățare, sub diverse forme, în diverse medii, formale sau mai puțin

formale, conform vârstei și intereselor copilului, care să îl dezvolte în totalitatea sa, atât din punct de vedere intelectual, dar și emoțional, social, din perspectiva limbajului, fizic etc.

Părinți și profesori – o relație cu multe asperități

Fiecare are rolul său. Cred că discuția ar porni de la clarificarea rolurilor cu cele două părți implicate și apoi informarea copilului vizavi de acestea. Părintele are rolul de a însoți și susține copilul în parcursul copilului în școală. Părintele este cel care alege grădinița, școala, știind care sunt atuurile copilului, interesele sale, însă decizia, cu toată puterea sa, aparține părintelui și rolului său. Apoi părintele este cel care îl va introduce și însoți pe copil la început, pentru a-i facilita, fără a-i controla emoțiile și cunoștințele în acest parcurs. Părintele este un ghid și o autoritate pe terenul său, în familie, și este important să rămână acolo. Pe de altă parte, cadrul didactic este cel care primește copilul într-o instituție de învățământ și care îl va ajuta pe acesta cu primele emoții legate de acest mediu, iar modul în care o va face va impacta pe termen lung relația copilului cu mediul educațional, fie că vorbim de grădiniță sau de școală. Cadrul didactic, profesorul, este apoi ghidul, cel care îl va însoți pe copil în descoperirile lui în mediul școlar, cel care îi va facilita experiențe intelectuale, emoționale, sociale etc. Pe de o parte este important să înțelegem rolul și autoritatea fiecăruia în domeniul său – familie, respectiv școală – să validăm aceste roluri și modul în care sunt realizate în fața copilului, pornind de la premisa că fiecare își dorește tot ce e mai bun pentru copil. Dificultatea apare atunci când una dintre părți – părinte sau educator – nu își îndeplinește

responsabilitățile, iar aici aș nota două aspecte:

- Fiecare este observator pentru celălalt și are o opinie legată de contribuția celuilalt, respectiv a părintelui în școală și a profesorului în familie. Aceste aspecte se clarifică în primele întâlniri și se agreează, apoi se informează copilul.
- Fiecare are o opinie legată de modul în care ar trebui celălalt să își îndeplinească responsabilitățile în aria sa de influență – adică ce ar trebui să facă un profesor la școală și ce ar trebui să facă un părinte acasă. Cred că este important ca părintele să spună cum crede el că îl poate susține profesorul pe copil la școală, iar profesorul să facă referiri la tehnici parentale care îl pot ajuta pe copil, însă doar atât. A intra în sfera de autoritate a celuilalt și, mai rău, a-l denigra pe celălalt în fața copilului este extrem de nociv pentru acesta. De cele mai multe ori, sunt opinii personale care lezează autoritatea.

Cred că atât părintele, cât și profesorul constituie un observator pentru celălalt și poate lansa discuții de clarificare legate de anumite abordări parentale sau strategii didactice, însă este important de respectat statutul celeilalte părți, dezvoltarea sa personală și profesională, contribuția pe care o are fiecare în evoluția copilului. În cazul unor abateri grave, unde este suspectată afectarea intelectuală, fizică sau emoțională a copilului, fiecare are responsabilitatea să comunice autorității care poate regla comportamentul deviant, în fiecare caz, în situația în care discuțiile de sesizare nu au avut succes.

Profesorul-părintele-copilul – un triumfi toxic sau unul funcțional?

Cred că dacă ne poziționăm astfel este extrem de nociv pentru copil. Dacă un copil îl va percepe pe profesor ca fiind un agresor, încrederea lui în procesul educațional va fi foarte scăzută, iar disponibilitatea lui către învățare va fi afectată. Să nu uităm că actul educațional, sub orice formă ar fi el, este un act de vulnerabilizare, vulnerabilizare care vine ca urmare a transformării, a trecerii de la ceva la altceva. Dacă un copil își pierde încrederea față de una dintre părți, el nu va mai avea disponibilitatea de a fi ghidat de acea parte, fiindu-i afectată învățarea și implicit transformarea. Pe de altă parte, dacă un copil este obișnuit că tot timpul cineva „va interveni pentru el”, va face exact ce anume dorește el să facă, de exemplu să îl mute din clasă pentru că nu „îi place profesorul”, nu își va dezvolta abilitățile de a gestiona situații dificile, capacitatea de a-și exprima o părere în sprijinul propriei persoane, capacitatea de a se apăra într-o situație pe care o resimte conflictuală, de a investiga, de a evalua și a gândi un plan de măsuri care să îi ofere soluții în astfel de cazuri. Cred că este important să îi învățăm pe copii să aibă încredere și, pe de altă parte, să le creăm abilitatea de a evalua, de a gândi abordări care să îi ajute într-un conflict, abordări constructive.

Un exemplu bun ar fi cum să se obișnuiască să își susțină punctul de vedere dacă un profesor nu îl ascultă, ce instrumente asertive poate folosi, cum să își informeze părintele referitor la o situație, cum să o argumenteze, la ce să fie atent, emoții și fapte, cui să i se adreseze într-o situație în care simte că este în pericol dacă părintele, protectorul său nu este de față. Este cazul aceleiași abordări și în situația în care un copil simte că părintele este abuzatorul, iar profesorul este salvatorul. Aceste

calificative pot fi ancore într-o situație, însă nu reguli de funcționare în relația triumfi. Să nu uităm că modul în care setăm relaționarea va fi cel pe care îl vom regăsi la copil și în momentul în care el va crește, adică în viața adultă. Și atunci nu ne dorim ca el să suspecteze la fiecare pas că cineva îi va sabota existența și altcineva îl va salva constant, așadar îi creăm de pe acum comportamente, abilități care îl vor ajuta pe termen lung. E clar că abuzul de nicio formă nu trebuie tolerat, însă e bine să punem accentul întotdeauna pe siguranță și existență sănătoasă – pe termen scurt și pe termen lung.

Ce fac bine părinții și ce nu fac bine în relația cu copiii? Dar în relația cu educatorii?

Astăzi sesizăm din ce în ce mai mulți părinți atenți la nevoile copiilor lor, nu doar la cele intelectuale, ci și la cele emoționale sau sociale. Eforturile părinților, implicarea lor, explorarea soluțiilor în a sprijini această varietate de nevoi sunt considerabile, față de situația existentă în urmă cu 15-20 de ani. În același timp, interesul pentru reușita copilului este în continuare foarte prezent, în foarte multe cazuri, și el este direct proporțional cu implicarea părintelui în viața școlară a fiului, fiicei sale. La polul opus se află în unele cazuri lipsa limitei în accesarea tehnologiei de către copil, pentru propria plăcere, uneori absența fizică sau emoțională din familie, cauzată de priorități care merg mai degrabă către satisfacerea nevoilor profesionale și nu către cele legate de viața de familie, absența unor limite și reguli care vin pe fondul vulnerabilității părintelui legate de această absență, iar, uneori, compensarea cu unele favoruri materiale sau de alt gen. Comparațiile legate de școala sau copilăria părinților cu vremurile trăite nu ajută, creând o mai mare prăpastie între generații.

Care sunt valorile care vor salva educația în viitorul apropiat?

Cred într-adevăr că o educație bazată pe cultivarea valorilor de la o vârstă foarte fragedă, din primii ani de viață, va da „coloana vertebrală” pentru ceea ce va urma în viața copilului. Valorile pe care le consider relevante pentru educația viitorului sunt inspirate din căutările mele de câțiva ani în ceea ce privește importanța valorilor în educație și, în special, în educația timpurie. Unul dintre documentele care mi-a marcat practica de training cu educatorii și activitatea de lider în educație a fost cel realizat de OECD în 2018, **The Future of Education and Skills, Education 2030**. Dintre valorile și abilitățile propuse de OECD, consider relevante pentru educația timpurie și nu numai următoarele valori:

- empatia;
- compasiunea;
- recunoștința;
- voluntariatul, implicarea;
- responsabilitatea;
- reziliența (rezistența la stres și autoreglarea);
- flexibilitatea;
- perseverența;
- încrederea;
- iubirea.

Alegerea acestora ține cont de dinamica realității în care trăim, de evoluția rapidă a tehnologiei și, odată cu aceasta, disponibilitatea sau indisponibilitatea unor ocupații pe piața muncii, tendința către însingurare în orașele mari și credința personală în valoarea comunității, a contribuției acesteia, a impactului individului în comunitate, cât și tendința către o existență individualistă ce necesită a fi contracarată, întrucât omul are nevoie de trai alături de alți oameni pentru o împlinire a potențialului său și a satisfacerii nevoilor de autorealizare.

Top 4 direcții urgente în care educația are nevoie să se îndrepte – așa cum le-ați desprins din discuțiile cu părinții și educatorii din grădiniță

- Adaptarea și actualizarea curriculumului pentru susținerea nevoilor individuale și de grup ale copiilor, cât și ale cerințelor realității pe care o trăiesc ei. Acest aspect include pregătirea copiilor pentru meserii care nu s-au inventat încă, prin crearea unui bagaj de cunoștințe care să le asigure navigarea de la o ocupație la alta în viitor, dezvoltarea flexibilității, a abilității de a anticipa și de a răspunde la cerințe și condiții noi, de a contribui, de a fi voluntar, co-creator al realității.
- Dezvoltarea abilităților de a folosi tehnologia în educație, pentru a-i învăța cum să își folosească abilitățile de „digitali nativi”, în folosul lor, constructiv și pentru viitor, învățând și cum să fie în siguranță accesând internetul și resursele digitale.
- Sprijinirea copiilor în dezvoltarea inteligenței emoționale, ținând cont de faptul că aceasta influențează viața individului, modul în care face achiziții, felul în care socializează etc.
- Adaptarea curriculumului în sprijinirea copiilor cu nevoi speciale, includerea acestora în mediul școlar, într-o manieră care să le fie benefică, adaptarea curriculumului ținând cont de nevoile lor, pregătirea cadrelor didactice și a întregului sistem pentru abordarea optimă a învățării pentru acești copii. Concomitent cu aceste măsuri sunt necesare informarea, pregătirea, educarea colegilor de clasă și a părinților acestor copii, pentru o incluziune socială și școlară.

Educația timpurie formează viitori adulți pentru economia viitorului

Momentan cred că suntem în etapa de explorare a modului în care educația ar trebui să îi formeze. Simt că sunt abordări diverse, însă lipsite de coerență, continuitate. La lipsa de viziune se adaugă un curriculum care nu este adaptat, din punctul de vedere al conținutului și al formatului, la realitatea prezentă și la viitor, lipsa unei abordări personalizate, în acord cu nevoile individuale ale copilului, flexibilitatea cadrelor didactice și formarea acestora în abordarea valorilor, cunoștințelor, atitudinilor necesare în 2030, spre exemplu.

Și în educația timpurie există foarte mult tradiționalism, însă prin inițiativa lansată de noi, prin **First7 Parents and Educators Coaching**, exersăm flexibilitatea mentalității cadrelor didactice și a abordărilor în educația timpurie, varietatea instrumentelor de predare, inclusiv tehnologia, în acord cu interesele copiilor, felul în care învață, nevoile fiecăruia și de grup. Adoptarea unui curriculum pentru vârsta 0-3 ani, în urmă cu puțin timp, oferă șansa copiilor de această vârstă să aibă

acces și la activități educaționale, nu doar la îngrijire, cum era în trecut, iar acest lucru are impact asupra întregii evoluții a copiilor, în modul în care realizează conexiunile pentru viață, în prevenirea abandonului școlar și creșterea șanselor pentru randament

școlar. Și în educația timpurie formarea cadrelor didactice este cheia pentru adaptarea informației în acord cu nevoile viitorului și modul în care învață copiii, rapiditatea cu care ei accesează informația, diversitatea instrumentelor.

Foto: Cătălina Bălan

III. Învățământ primar

EDITURA PARALELA 45

De la învățătoarea mea la învățătoarea altora

Arc peste timp

Raluca-Vanessa Tudorel

Învățătoare clasa I, Școala Gimnazială
„Constantin Stere”, Bucov

În societatea de astăzi tinerii sunt atrași de dorința de a obține satisfacții imediate – fie ele materiale sau sub forma pozițiilor ocupate în domeniile de activitate.

Nu pot minți – și eu am fost atrasă de ideea de a face parte fie din rândurile oamenilor din corporațiile mari care există în România, fie din alte domenii mai bine văzute în accepțiunea majorității. Pentru că învățământul nu pare a fi o alegere pe care mulți tineri din generația mea să o facă. Însă, în mintea și inima mea, mereu am avut o înclinație spre altceva.

Îmi răsună și acum în urechi vocea doamnei mele învățătoare, Violeta Cocoloș, care, cu multă bunătate, calm și dragoste, ne ghida pe noi, cei mici, în primii noștri ani de școală adevărată.

De atunci s-a format dorința mea de a crește mare, pentru a putea fi și eu, pentru alți copii, un exemplu atât de frumos și o amintire la care să reflecteze în viața lor cu plăcere.

Acum, ajungând deja la maturitate, am ales meseria în care recompensele sufletești sunt zâmbetele celor mici, îmbrățișările de grup și ochii plini de iubire care sclipsesc atunci când te întâlnesc. Am ales rezultatele elevilor

și fericirea lor ca răsplată și îmi doresc să-i văd crescând în viitor tineri plini de visuri și speranțe.

Datorită unui profesor care a transformat sala de clasă într-o a doua casă pentru elevii săi și care prin exemplul personal ne-a influențat pe toți în mai bine, astăzi și eu îmi doresc să devin pentru viitoarele generații

de copii un exemplu și o inspirație de care să fie ghidați în viață.

Încurajez toți tinerii care au dorința și pasiunea necesare să aleagă acest domeniu. Nu pentru statut social sau financiar, ci pentru viitorul societății noastre. Pentru copiii care vor deveni adulți, avem datoria să le oferim astăzi un mediu propice dezvoltării.

Foto: Arhiva Editurii Paralela 45

„Triunghiul echilateral al educației” chiar funcționează, atâta vreme cât laturile rămân egale

Angelica Cocea

Profesoară învățământ primar, Liceul Tehnologic
„Petre P. Carp”, Țibănești, județul Iași

Când părăsești băncile școlii, îți dai examenul cu brio, crezi că ești pregătit și înarmat cu toată „armura” necesară misiunii: literatură, didactică, multă didactică, pedagogie și psihologie. Aceasta presupune cunoașterea curriculumului pentru învățământul primar ca pe Sfânta Scriptură, metode și procedee activ-participative, stiluri de învățare, cunoștințe din cât mai multe domenii, abilități de comunicare și interacțiune cu picii și... niște doze de entuziasm, răbdare și tact pedagogic atât de necesare!

Ajunsă în fața copiilor, afli că scopul tău nu e doar să faci un transfer de informații după o programă și niște discipline stabilite, să-ți atingi niște obiective de asemenea stabilite din capul locului, ci că începi o creație, o modelare, un proces de durată, pe care e necesar să ți-l asumi, asemeni unui sculptor care are în minte finalitatea muncii sale, „opera” sa: clasa de elevi și, în același timp, copilul.

Îți dai seama că în acest proces pui la dispoziția clasei tale toate aptitudinile, energia și creativitatea ta. Ei vor purta amprenta ta de învățător. Cu fiecare serie de copii începi o poveste, așa, ca într-o joacă, atunci când îi conduci de mână în sala de clasă. Ai acest mare privilegiu: să redevii copil printre copii... o perpetuă „tinerețe fără bătrânețe”. Și cum să nu-ți placă poveștile și jocul? Mai ales când tu le plămădești împreună cu ei, eroii tăi. „Copilul râde: «Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!», spunea Lucian Blaga. Un mare adevăr. În spatele acestui joc stă pitit profilul tău de pedagog (o bună pregătire pedagogică, o bună strategie, un scenariu didactic, mereu altul, un model de exprimare îngrijită și sobră, încrederea și zâmbetul, un model de comportament decent și civilizată, care îmbină exigența cu blândețea și

simțul umorului, un om inventiv, un om empatic). Dacă te mai lași călăuzită de curiozitatea și de întrebările lor iscoditoare, învățarea se transformă în explorare, cu provocări care mai de care, cu încercări, cu reușite și cu un final fericit.

Fiecare copil e unic și abordarea e individuală și diferențiată. Nu pot spune că am descoperit nu știu ce rețete sau formule de reușită în chimia aceasta dintre învățător și elevii săi, ci doar pot afirma că a fost un proces, cu căutări de durată, cu acceptarea înfrângerii, a nereușitei, cu acceptarea că nu poți aplica același procedeu, ca pe un șablon, cu dorința de a afla soluții, cu încercări, cu stagnări și reluări, cu trudă de toate părțile (părinte – elev – învățător), ca la finalul claselor primare să putem constata împreună că întreg parcursul le-a asigurat un start bun și le-a creat amintiri dragi cât pentru toată viața. Iar „triunghiul echilateral al educației” chiar funcționează, atâta vreme cât laturile rămân egale. Așadar, avem și un pic de matematică, nu doar chimie.

Mulți dintre ei își vor aminti mai cu seamă cum au reușit să treacă peste obstacole. Cum s-au simțit în acele momente grele și dacă tu, mentorul lor, ai fost acolo, înțelegându-le dificultățile învățării

și descoperind calea elucidării lor. Și așa „îți merge vestea” că ți-e drag de copii și că ți-e dragă școala. Nu e nicio exagerare dacă afirm (după 42 de ani de activitate) că mâna mea a purtat mâna unui număr însemnat de medici, ingineri, prezentatori TV, avocați, informaticieni, antreprenori, studenți și mulți, mulți tineri instruiți ce și-au găsit succesul în diverse domenii. Apoi, mai înțelegi că școlarii tăi vin din medii diferite, familii cu valori diferite. Armonizezi socioemoțional; ești ca un dirijor. Îl asculți pe fiecare, îi descoperi potențialul, completezi, trudești în clădirea caracterului, șlefuești și îl armonizezi cu cei de lângă el. Și încă ceva: ca să formezi aptitudini și atitudini, pentru „căpătarea învățăturilor de bun-simț” ai nevoie de o resursă importantă: timp. Da, să-ți dai și să le oferi timp: să-i asculți pe fiecare, să le aștepți ritmul, să-i înțelegi, să intervii, să te implici, să te joci, să povestești pășanii, timp să-și asculte gândurile și să-și cunoască/controlizeze emoțiile. Și aici vii iarăși cu strategii: lecții din perspectivă transdisciplinară, întrucât transdisciplinari-tatea este adecvată pentru toate nivelurile de abilitate intelectuală ori stil de învățare, proiecte, picnicuri, vizite în natură, trasee turistice, vânatoare de comori, muzee, concursuri, școli de vară, revistă școlară, interpretări de roluri pe scena Teatrului „Luceafărul” – lași, parteneriate, pui la un loc părinți și copii etc.

Pot aminti câteva: **Atitudinea contează, Școala părinților, Pomul stimei de sine, Harta stării de... BINE, Iertarea și rolul acesteia în aplanarea conflictelor, Ziua gestului frumos, Cutia faptelor bune, Mâna mamei, mâna Lui Dumnezeu, Ridică-te și fă diferența!, Căsuța poștală a aprecierilor, Mami,**

spune-mi o poveste!, Proiectul european Comunități implicate, educație de calitate, Proiectul transfrontalier Ursulețul călător.

Cu hotărâre, ingeniozitate, inițiativă, elocvență, serii întregi de elevi au simțit gustul lecturii, al exprimării orale și scrise (la un nivel mult peste programa școlară), nu doar prin intermediul orelor, ci și prin intermediul atelierelor de lectură (**Lectură – cuvânt și imagine, Lanțul lecturilor mele, Minutul de lectură, Lecturi de 5 stele, Cufărul cu nestemate – o zi, o lectură, o nestemată**”).

Mai pomenesc și numeroase activități de voluntariat: ore de pregătire suplimentară (fie remedială, fie pentru concursuri școlare), ore de

Motto:

„Un profesor are un efect în perpetuitate; nu putem spune niciodată unde se încheie influența lui.”

(Henry B. Adams)

teatru (din 2007 am coordonat trupe pe scena festivalului „Hai la teatru!”), din 2005, fac activități cu numeroase colective de redacție ale revistei școlii „Mugurași”, cu elevi de la toate nivelurile: primar, gimnazial și liceal. Revista a fost premiată de-a lungul timpului la numeroase concursuri naționale și județene de reviste școlare și jurnalistică.

Ca să te asiguri că te-ai făcut înțeleasă în actul predării-învățării îți intri în roluri diferite. Spre exemplu, poți fi Itsy Bitsy, extraterestrul care vine de pe altă planetă și nu prea

înțelege cum stă treaba cu înmulțirea, adunarea, scăderea, regulile de ortografie, izvoarele istorice, citirea unei hărți, de exemplu, sau oricare altă noțiune care se lasă mai greu înțeleasă. Îi rogi pe elevi să te ajute să înțelegi, că pe planeta de unde vii tu nu ai auzit de așa ceva. Este o aprofundare foarte distractivă.

Educația în mediul rural, din păcate, încă are de suferit din direcții precum: dificultăți socioeconomice, dotarea deficitară a școlilor și lipsa de continuitate a profesorilor calificați pe posturi. Unii dintre elevii din mediul rural se confruntă cu provocări independente de voința lor: lipsa posibilităților materiale, părinți cu vicii, lipsa unei mese calde, a hainelor, a rechizitelor și chiar a unor condiții decente de locuit, părinți plecați temporar la muncă în străinătate, copii rămași cu bunicii sau alte rude, copii în plasament, copii fără acces la internet și echipamente, ba chiar neglijare, abandon familial și școlar. În același timp, alți elevi se confruntă cu noul flagel, poate la fel de găunos, abandonarea în fața device-urilor, navigarea dezordonată și nelimitată pe rețelele sociale. Încet-încet, către vârsta adolescenței își fac apariția viciile și bullyingul în mediul școlar.

Societatea noastră este într-o dinamică mult mai accelerată în ultimii 30 de ani. Mulți sociologi afirmă că școala nu ar mai ține pasul cu transformările economice și sociale și sunt de acord. Multe ocupații au dispărut și vor dispărea de pe piața muncii, însă cea de învățător va dăinui, bineînțeles mereu actualizată.

Cred cu tărie în continuare că, oricât se va dezvolta tehnologia, viața reală va cere competențe pe care creierul uman trebuie să le utilizeze – capacitatea de exprimare clară și

Foto: Cătălina Bălan

Societatea noastră este într-o dinamică mult mai accelerată în ultimii 30 de ani. Mulți sociologi afirmă că școala nu ar mai ține pasul cu transformările economice și sociale și sunt de acord. Multe ocupații au dispărut și vor dispărea de pe piața muncii, însă cea de învățător va dăinui, bineînțeles mereu actualizată.

de comunicare cu cei din jur, cititul, scrisul, gândirea logico-matematică, gândirea critică, capacitatea de a mândui cu ușurință obiecte, imagini și de a reproduce din minte imagini și forme, flexibilitatea, creativitatea și inventivitatea.

Mai cred că, dacă s-ar pune cu adevărat accent pe educație, iar investițiile în învățământul de stat ar spori considerabil, cu un accent consistent pe resursa umană, pe dotarea școlilor cu materiale didactice de calitate superioară (mă refer la dotarea laboratoarelor, a

sălilor de sport, a sălilor de clasă), cu totul altfel ne-am raporta la prezent și la viitor. Din perspectiva aceasta, din păcate, încă alergăm să prindem prezentul, suntem în urmă.

Înainte de toate „avem nevoie de caractere”, așa cum frumos spunea Carol I, regele României. Apoi școala are nevoie de oameni bine pregătiți, motivați, care nu pot face rabat de la calitate, al căror act educațional stârnește atât de tare curiozitatea, încât îl face pe elev dependent de școală. E bine că încă se mai găsesc oameni dedicați, care știu

să jertfească, să-și facă datoria cu abnegație, cu strălucire chiar. Nu numai pentru cauza educației, o Cenușăreasă în zdrențe, ci a puiului de om care trebuie să răzbată într-o lume de multe ori nepăsătoare și indiferentă.

Ca să închei într-o notă optimistă, consider că, indiferent de neajunsurile din jurul nostru, clasa în care mereu se întâmplă CEVA, care produce curiozitate, stare de bine, PRODUCE ÎNVĂȚARE, acea învățare care „să scoabore visul și utopia în uliță” (Eugen Lovinescu).

Dragă domnule învățător Ionel Iordache

Raluca Gavrilu

Eleva învățătorului Ionel Iordache, Școala
Gimnazială „Constantin Stere”, Bucov

În aceste momente de trecere către o nouă etapă a vieții dumneavoastră, doresc să vă transmit cele mai călduroase gânduri și urări. Prin această scrisoare, vreau să exprim recunoștința și admirația pentru devotamentul și dedicarea dumneavoastră în slujba educației și formării generațiilor de elevi.

Anii petrecuți în sălile de clasă au fost nu doar o perioadă de predare și învățare, ci și un prilej de modelare a vieților celor care au avut privilegiul de a fi sub îndrumarea dumneavoastră. Prin pasiunea, răbdarea și înțelepciunea pe care le-ați dedicat meseriei dumneavoastră, ați influențat și inspirat multe generații. Cu răbdare și pasiune, v-ați dedicat să înfloriți mințile și inimile tinerilor în drumul lor către cunoaștere și înțelegere.

Este evident că dedicarea dumneavoastră față de arta și cultura tradițională românească este profundă și inspiratoare. Prin intermediul lecțiilor de dans și muzică, sunteți nu doar un educator, ci și un purtător de tradiții și valori importante pentru comunitatea noastră.

În calitate de elevă și membră a corului și a trupei de dans, am avut privilegiul să învăț de la dumneavoastră nu doar tehnica și armonia, ci și pasiunea și respectul pentru cultura noastră. Munca dumneavoastră nu numai că ne învață să dansăm și să cântăm, ci și ne conectează și ne îmbogățește spiritual.

Vă mulțumesc pentru răbdarea, încurajările și inspirația pe care le oferiți zilnic. Sunteți o sursă de lumină și inspirație pentru mulți dintre noi și pentru asta vă suntem profund recunoscători.

În lumea plină de provocări și schimbări, sunteți un far de lumină, îndrumându-ne pe drumul către înțelepciune și succes. Dăruirea dumneavoastră fără margini față de educație este o sursă de inspirație pentru noi toți, asemenea

domnului Trandafir din opera lui Mihail Sadoveanu. Amândoi împărtășiți trăsături și valori care vă definesc ca educatori și membri respectați ai comunității.

Amândoi aveți o bogată experiență și o înțelepciune acumulată de-a lungul anilor, sunteți respectați și apreciați în comunitate pentru integritatea și autoritatea morală.

Atât dumneavoastră, cât și domnul Trandafir manifestați o grijă și o preocupare profundă pentru binele și dezvoltarea elevilor.

Acum, în prag de pensionare, vă încurajez să priviți în urmă cu mândrie și să priviți înainte cu entuziasm. Această nouă etapă a vieții să vă fie plină de bucurie, satisfacție și împlinire. Să aveți timp pentru pasiunile și interesele pe care, poate, nu ați avut niciodată ocazia să le explorați pe deplin.

Chiar dacă vi se va schimba ritmul vieții, amintirile frumoase și impactul pe care l-ați avut asupra noastră, elevii dumneavoastră, vor rămâne mereu vii în inimile noastre.

Vă mulțumim, dragă domnule învățător, pentru că ați făcut din școală și învățare o călătorie plină de bucurie și descoperiri. Fiecare pas pe care l-am făcut în urma dumneavoastră ne-a făcut mai buni și mai pregătiți pentru lume, dincolo de granițele sălilor de clasă. Cu recunoștință și admirație pentru devotamentul și pasiunea pe care le-ați investit ca profesor în sala de clasă, în sala de repetiții și pe scenele concursurilor.

Cu toată stima și admirația,

„Viesprea”
Fostă elevă,
actual consilier școlar,
Raluca Gavrilu

„Îmi doresc ca școala să își recapete tot mai mult sensul pentru copii.”

Sabina Diana Dorin

Mama elevei Miruna Dorin, Liceul Tehnologic „Petre P. Carp”, Țibănești, județul Iași

Atunci când ești părinte și observi cu câtă responsabilitate, interes și creativitate abordează învățatoarea copilului tău toate activitățile de învățare, cu câtă deschidere privește spre orice proiect care poate aduce beneficii elevilor de la clasă, nu poți decât să fii recunoscător și să ai încredere că educația viitoarelor generații este în seama unor profesioniști desăvârșiți. Faptul că avem asemenea dascăli în mediul rural ne dă dreptul să sperăm că ai noștri copii sunt cel puțin la fel de bine pregătiți ca și cei din mediul urban, chiar dacă nu au avut parte de aceleași dotări materiale, pentru că măiestria și dăruirea doamnei învățătoare au făcut ca acest aspect să fie irelevant.

Probabil cea mai mare provocare a mea, dar și a altor părinți care au o profesie cronofagă și energofagă, e lipsa de timp suficient pentru a desfășura diverse activități alături de copilul meu, activități care să-l ajute să se dezvolte armonios, să-și descopere pasiunile și să le cultive. De multe ori mă întreb cum ar fi fost copilul meu astăzi dacă nu ar fi avut o doamnă învățătoare care să-l implice în atâtea activități educative. Oare ar fi avut la fel de multă încredere în forțele proprii? Oare ar fi fost la fel de curios și de creativ?

De câte ori vorbește despre doamna învățătoare, fiicei mele i se luminează chipul. Doamna ei este un model demn de urmat, este persoana care a făcut-o să iubească cititul, este cea care a făcut-o să aibă încredere în sine, cea care i-a transmis valori care o vor călăuzi întreaga viață.

De ce este special Liceul Tehnologic „Petre P. Carp”, din localitatea Țibănești?

Cu siguranță este un loc încărcat de istorie, amplasat într-un cadru natural mirific, parcul dendrologic cu același nume. Este un loc pe unde au trecut și pe unde încă întâlnim profesori care știu să dea aripi elevilor cu care lucrează. Sunt fostă elevă a școlii, am în minte cel puțin trei cadre didactice cărora le sunt recunoscătoare pentru ceea ce sunt astăzi și am convingerea că și copiii

mei, atunci când vor privi în urmă, vor putea afirma același lucru despre profesorii care au crezut în ei și care i-au făcut să lupte pentru a-și atinge visurile.

Cred că lecția pe care mi-o predau copiii mei zi de zi este cea a răbdării, a curiozității nesfârșite, a iubirii de semeni și a încrederii că vom avea un viitor mai bun, în care lumea va avea mai multă grijă de planetă, de resursele ei, în care oamenii vor fi mai toleranți, mai empatici și mai generoși.

Dacă aș avea o mai mare putere de decizie, cu siguranță mi-aș dori mai multă predictibilitate pentru elevi, profesor, dar și pentru părinți. Cred că ar fi extrem de util ca școala să aibă cu adevărat sens, astfel încât, de la vârste fragede, atât copiii, cât și părinții lor să înțeleagă care e rostul ei. De asemenea, cred că e necesar să se ofere un caracter mai practic învățării, să se asigure transferul competențelor în situații reale de viață, să se înmulțească abordările transdisciplinare, iar starea de bine a elevului să fie înțeleasă așa cum a fost înțeleasă la clasa Mirunei, unde doamna învățătoare Cocea s-a asigurat că fiecare elev este văzut, auzit, înțeles, pus în valoare și ajutat să progreseze în ritm propriu pentru a-și atinge potențialul.

Luca Andrei Motreanu

Clasa a IV-a, Școala Gimnazială „Traian”, Pitești

Ce îmi place la școală

Anumite materii: istorie, matematică, română, educația fizică și faptul că mă întâlnesc și socializez cu prietenii și colegii mei.

Care sunt materiile preferate și profesorii care îmi plac și de ce

Îmi plac anumite materii: istorie, matematică, română și educația fizică. Îmi plac pentru că le consider cele mai importante, cele care ne îmbogățesc cu adevărat.

Cum aș vrea să arate școala ideală și profesorii ideali

Aș vrea să nu mai fie materii care nu mă prea ajută, AVAP, muzică și educație civică, și mi-ar plăcea să se pună accentul pe cele care îmi plac.

Colegii și prietenii

Unor colegi nu le plac anumite materii. Mi-am făcut prieteni dintre colegi, cu care mai petrec și timpul liber.

Dacă aș fi profesor pentru o zi...

Aș fi blând cu elevii și aș încerca să îi învăț cât mai bine pentru ca ei să aibă succes în viață.

Dacă aș fi ministru pentru o zi, aș schimba...

Aș ajuta copiii să învețe mai bine anumite materii, mai grele, pentru ca toți să reușească.

„Educația trebuie să pună accent pe partea practică.”

Marius Motreanu

*Părinte de elev în învățământul primar,
clasa a IV-a, Pitești*

Cum văd eu educația de la nivelul etapei de învățământ primar, în care se află copilul meu

Educația la nivelul clasei a patra, deși fundamentală pentru dezvoltarea cunoștințelor elevului, pune accentul pe partea teoretică, fără suficiente aplicații practice. Este evidențiată materia standard, fără a veni în sprijinul elevului cu o programă care să îl învețe lucruri vitale: de exemplu, cursuri de prim ajutor, robotică.

Provocări cu care mă confrunt ca părinte în educația de zi cu zi a copiilor

Poate cea mai mare este aceea de a înțelege, alături de elev, materia predată pentru a-l putea ajuta la teme, acolo unde întâmpină dificultăți. De asemenea, trecerea de la un subiect predat la altul, fără a avea prea mult timp ca informația să se sedimenteze, este, de asemenea, o provocare. Gestionarea comportamentului lor, adaptarea constantă la schimbările din viața lor, gestionarea conflictelor între frați sau între copii și colegi, echilibrarea timpului între viața de familie și activitatea profesională a părinților aduc presiuni multiple pentru aceștia. Presiunea școlii, cea a învățătoarei/profesorilor sunt alte provocări pentru noi ca părinți.

Ce îi place și ce nu îi place la școală

Copilul meu este încântat de ideea de școală în general. Îi plac, în mare parte, toate materiile, însă se concentrează asupra materiilor pe care într-adevăr le consideră mai importante: româna, matematica, istoria.

Ce au special școala și profesorii din școala copilului meu

În școala în care învață copilul meu sunt copii buni la învățatură și automat nivelul de predare este mai ridicat, în comparație cu alte școli.

Top 5 direcții urgente în care are nevoie să se îndrepte educația copiilor – așa cum le văd eu în activitatea de zi cu zi

Educația trebuie să pună accent pe partea practică, neapărat. Pe interacțiunea mai apropiată între elevi și între elevi și cadre didactice. Să primeze interesul elevului. Dezvoltarea abilităților socioemoționale și alfabetizarea digitală pot fi de asemenea direcții de urmat.

Ce învăț eu de la copilul meu

Copiii descoperă în fiecare zi informații noi pe care le împărtășesc acasă. Un lucru pe care îl putem învăța este dorința de a descoperi mereu ceva nou care ne va îmbogăți cunoștințele.

Ce aș schimba în educația copiilor dacă aș avea o funcție de decizie

Aș elimina mai multe materii, aș schimba programa școlară care, în opinia mea, este foarte stufoasă, dând posibilitatea elevului să înțeleagă mai bine informația și aplicabilitatea ei.

Valorile care vor salva educația în viitorul apropiat

- Gândirea analitică și creativă
- Cooperarea atât în clasă între elevi și elevi și profesori, cât și între școli și alte entități de decizie
- Alfabetizarea digitală și tehnologică
- Respectul

Antoine de Saint-Exupéry
poet, prozator, aviator
(1900 - 1944)

E pur și simplu
un mic prieten
pe care îl port
în inimă.

Micul Print

La 80 de ani de la apariție

Micul Print

Geneza de Saint-Exupéry
în traducerea lui Octavian Soviany

Ochii sunt orbi.
Trebuie să cauți
cu inima.

- Cea mai cunoscută carte a lui Saint-Exupéry
- Cea mai vândută carte din lume
- A doua cea mai tradusă carte din lume, după Biblie
- Scrisă la New York în 1942
- Publicată, în engleză și franceză, la Editura Reynal & Hitchcock în 1943
- Publicată pentru prima oară în Franța, la Gallimard, în 1946
- Publicată pentru prima oară în limba română în 1966
- Manuscrisul original este păstrat la Biblioteca Pierpont Morgan din New York

Micul Print

Antoine de Saint-Exupéry
în traducerea lui Octavian Soviany

Totii oamenii mari
au fost la început copii.
(Îmă puteți dăruia ei
și mai aduc aminte.)

Se știe că în anul 1942 la New York, Antoine de Saint-Exupéry își făcea de lucru cu editorul Kurt Hitchcock. Trist și deprimat, nevoit să-și părăsească țara ocupată de naziști, Exupéry se simțea singur în centrul unui oraș mare și necunoscut. Cuprins de nostalgie, scriitorul desena, așa cum obișnuia, pe un șervețel. De această dată, desena un băiat cu aripi. Când a fost întreat de editorul Hitchcock cine apare în desen, scriitorul i-a răspuns: „E pur și simplu un mic prieten pe care îl port în inimă”. Și atunci Hitchcock i-a propus să scrie o poveste despre acest prieten.

PRESShub

EDITURA DAELAC
FICTIUNE

Foto: Diana Iepure

IV. Învățământ gimnazial

EDITURA PARALELA 45

NOUL NORMAL în predarea limbii române

Mirela Tanc

Profesoară de Limba română, Școala Gimnazială „Oltea Doamna”, Oradea

Profesoara Mirela Tanc este deținătoarea unui lung șir de premii internaționale: a fost nominalizată în „Top 50 GLOBAL TEACHER PRIZE 2021”, un fel de Nobel al Educației, organizat de Fundația Varkey în onoarea profesorilor care au adus o contribuție remarcabilă în profesia lor, distinsă cu meritul de Cavaler în Ordinul pentru Învățământ la Palatul Cotroceni oferit de Administrația Prezidențială, Global Edu Leader Award 2021, Digital Teacher Award 2021, câștigătoarea selecției naționale pentru bune practici în școala gimnazială „Creatori de Educație”, organizată de Ministerul Educației Naționale (2019), este speaker și curator TEDx, SuperTeach facilitator. A apărut în Top 100 de femei de succes 2022, al Revistei Capital, și este ambasadoare în numeroase

organizații dedicate educației (Global Teacher Award, Hundred ACADEMIA, Global Educational Conference Network).

„Cred că fiecare etapă a învățământului are rolul și importanța ei. Noi, la gimnaziu, ne construim «casa cunoștințelor» pe temelia pusă de doamnele învățătoare la ciclul primar, cei de la liceu, pe munca noastră deopotrivă. Deci, ne ajutăm unii pe alții pentru reușita elevilor noștri.

Provocările cu care mă confrunt în școală, zi de zi, sunt hârtiile, pregătirile suplimentare pentru olimpiade, concursuri, pregătirea remedială, cu... multe. Nu îmi place birocrația, nu îmi plac hârtiile, organizez activități, dar urăsc să justific prin documente tot ce fac. Din păcate, dacă nu ai hârtii, nu ai făcut nimic.

Cu ce îi atrag pe elevi la ore, ce are special felul în care predau copiilor, care sunt beneficiile imediate pe care le văd în activitatea cu ei?

Le captez atenția cu lecții de viață, cu muuulte materiale noi, actuale, pe placul lor, cu faptul că îi ascult, îi valorizez și le ofer o voce... Cu lecții în care integrez pasiunile elevilor, indiferent de domeniu. Pentru mine este o provocare continuă să găsesc conexiuni între lucruri (aparent) incompatibile. Sunt arhicunoscute metodele mele prin care îi apropiu pe elevi de citit.

Cred că pandemia a schimbat pentru totdeauna modul de predare și, totodată, de pregătire a profesorilor care trebuie să-și adapteze metodele la noi condiții. Consider că tehnologia poate fi aliatul profesorilor pentru a-i determina pe elevi să învețe, numai că trebuie să știi cum să o utilizezi. Folosesc mult interactivitatea, pentru că altfel copiii sunt plictisiți de un monolog de 50 de minute. Ei nu au răbdare să vizioneze un videoclip de câteva minute, darămite să ne asculte pe noi monologând. Trebuie să ne conectăm cu ei și evident să ne adaptăm la clasă. Când simt că ceva nu e bine, că nu avem rezultatele așteptate, mă opresc din ceea ce fac și mă reinventez. Cum? Urmărindu-mi elevii. Ce fac? Ce le aduce bucurie și stare de bine? (și pot folosi la școală...) Așa am descoperit că le place să se joace, am văzut cu cât patos joacă, cum se iau la întrecere între ei și cum se bucură de rezultat. Atunci mi-am propus să fac tot posibilul să folosesc aceste strategii în predarea mea.

Concret, am pornit de la o idee, apoi a urmat altă idee și tot așa până am ajuns la o metodă care astăzi se folosește la nivel global. Am făcut numeroase cursuri pentru că nu știam de unde să încep, am făcut cursuri de gamificare, am urmat traininguri pentru a deveni cât mai bună în a-mi angaja și motiva elevii să învețe. Am ales resurse de top, actuale care să li se pară cât mai potrivite.

Beneficiile constatate pe termen scurt și pe termen lung sunt: creșterea angajamentului elevilor, stimularea

Top 3 direcții urgente în care predarea limbii române are nevoie să se îndrepte – așa cum le văd eu în activitatea de zi cu zi

- Mai puține schimbări într-un timp scurt.
- Sincronizarea programei de limba și literatura română cu alte materii (de exemplu, cu limbile străine). E inadmisibil să învețe mai întâi la o limbă străină o noțiune gramaticală și apoi în limba maternă.
- Reguli/precizări clare ale ministerului la corectarea la Evaluarea Națională (pentru o corectare unitară și pentru a avea mai puține contestații).

gândirii critice și a gândirii creative, rezolvarea de probleme și dezvoltarea inteligenței emoționale, adică exact o mare parte dintre abilitățile cerute azi pe piața muncii.

Evident că m-am poticnit, că m-am lovit de un zid din partea unor colegi. Din păcate, sunt în continuare dascăli care cred că asta nu e învățare, că ceea ce fac eu nu este școală, că e pierdere de vreme, că școala se face doar cu creta și tabla, doar cu muncă serioasă și atât. Apoi tot aceiași dascăli se plâng că elevii de azi nu mai învață etc.... lamentările tradiționale. Dar antidotul la aceste lamentări este să găsești soluții la problemele cu care te confrunți. Eu am acționat și, din punctul acesta de vedere, sunt un profesor mulțumit pentru ceea ce am reușit. Omul sfințește locul, e ușor să ne plângem și să nu facem nimic.

Nivelul minim de cunoștințe de bază pe care să le aibă un elev la final de clasa a VIII-a:

Nivelul minim de cunoștințe al absolventului de gimnaziu derivă din cele opt competențe-cheie:

- competența de citire, scriere și înțelegere a mesajului;
- competența în multilingvism;
- competența matematică și competența în științe, tehnologie și inginerie;
- competența digitală, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică;

- competența personală, socială și de a învăța să înveți;
- competența civică, juridică și de protejare a mediului;
- competența antreprenorială;
- competența de sensibilizare și exprimare culturală.

Cred că noi, profesorii de limba și literatura română, avem un rol esențial în a identifica și dezvolta atributele prioritare din profilul de formare al absolventului de gimnaziu: comunicativ – creativ – reflexiv – colaborativ – prospectiv – autonom – rezilient – responsabil – etc.

Manualele de limba și literatura română de azi sunt concepute în așa manieră, încât să acopere cât mai mult din toate cele 8 competențe.

În sarcina noastră cade deopotrivă formarea lor academică, dar și formarea caracterului acestora.

Cum mă ajută experiența internațională și recunoașterile primite?

Am devenit o voce în educația națională și globală, lucru sesizat prin solicitarea și participarea profesorilor la cursul pe care îl susțin: NOUL NORMAL (la care se epuizează rapid locurile), unde participanții doresc să afle secrete ale reușitei profesionale, cum să se conecteze cu elevii lor, cum să le capteze atenția, cum să îi încurajeze, cum să le descopere abilitățile și aptitudinile, cum să abordeze pozitiv

comportamentele dificile, despre învățarea activă, despre oferirea de feedback/feedforward, cum să facem din elevii noștri parteneri, despre folosirea unui limbaj pozitiv, cum facem față stresului, furiei, nevoilor și schimbărilor din viața noastră, provocări legate de managementul clasei, despre strategii de motivare integrată care duc la performanță, reîntoarcerea la valori, factori care susțin creșterea motivației elevilor de implicare în procesul de predare-învățare, demontarea unor mituri de genul: nu pot/nu mă pricep la tehnologie/nu am timp/elevii mei nu merită etc.

Am bucuria să fi format deja mii de dascăli români și străini, fiindcă am fost invitată să susțin cursul și în străinătate.

Mă simt onorată, dar și copleșită de prea multa atenție care mi se oferă. Este clar că recunoașterea primită (inițial la nivel internațional, apoi în România, lucru oarecum atipic) mi-a adus, îmi aduce și îmi va aduce în continuare numeroase invitații să susțin activități, ateliere de formare cu elevi și cu profesori, conferințe, discursuri, cursuri de formare în țară și în străinătate. Am făcut-o deja în Singapore, Portugalia, UK, Maldive, Dubai, Jamaica și Kazahstan, – urmează SUA în curând – extraordinar de apreciate, în care împărtășesc metoda mea inovatoare de predare. Am fost invitată să fiu ambasador al mai multor organizații

educaționale globale de prestigiu pe care le reprezint cu mândrie în lume.

Am fost invitată să fiu una dintre vocile globale care apar în cartea *Femeile care conduc* (carte în lucru), scrisă de autoarea Anila Bukhari, în calitate de „femeie remarcabilă care face o diferență în lumea noastră”.

Am conștientizat că am devenit o persoană publică și sunt atentă la tot ce ține de mine, de aparițiile mele publice, de colaborările pe care le accept.

Mă bucur de o atenție pe care nu mi-am dorit-o neapărat, fiindcă aduce cu sine și minusuri, unul fiind că nu mai am suficient timp pentru familia mea.

Valorile care vor salva educația în viitorul apropiat

Bunătatea, iubirea, lectura, familia, creativitatea, protecția mediului, perseverența, onestitatea, responsabilitatea, ... și lista poate continua... Îi invit pe cititori să o completeze cu propriile valori.

Educația românească formează viitori adulți pentru economia viitorului?

Doar de noi, de dascăli, depinde să adăugăm, acolo unde lipsesc din programă, teme adaptate realităților zilelor noastre, să reformulăm noțiunile din programă, dar, în primul rând, să știm noi care sunt meseriile viitorului. Recomand ghidul creat de INACO, al cărui coautor sunt și eu: https://inaco.ro/wp-content/uploads/2023/11/GMV-6_16-nov-2023.pdf

Foto: Cătălina Bălan

O radiografie a educației în mediul rural, cu bune și mai puțin bune

Cerasela Preda

Profesoară de Educație Tehnologică și Aplicații Practice Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Școala Gimnazială „Urzica”, Școala Gimnazială „Grojdibodu”, județul Olt

Educația gimnazială este o etapă crucială în viața elevilor, cu un impact semnificativ asupra dezvoltării lor cognitive, emoționale și sociale. Este important ca elevii să fie sprijiniți de către profesori, părinți și societate pentru a valorifica la maximum această etapă importantă a educației lor.

Educația gimnazială

Gimnaziul se află între șocul intrării în clasa a V-a și starea de incertitudine de la sfârșitul clasei a VIII-a, amplificată de transformările fiziologice și psihologice specifice adolescenței.

Trecerea de la evaluarea prin calificative la cea prin note de la 1 la 10, creșterea numărului de profesori la 10-12 și fragmentarea noțiunilor îi face pe boboci să se adapteze mai greu noilor trepte de cerințe.

O stabilitate se creează între jumătatea clasei a V-a și începutul clasei a VIII-a. În acest interval se pot forma cele 8 competențe necesare absolventului de gimnaziu. Acum se formează cultura generală și comportamentele sociale.

Educația la nivelul gimnazial este o etapă importantă în dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a elevilor. Este o perioadă de tranziție între școala primară și liceu, unde elevii se confruntă cu noi provocări și oportunități.

Din perspectiva elevilor:

- **Materiile devin mai complexe:** se introduce un număr mai mare de discipline, cu un grad de dificultate mai ridicat.
- **Accentul se pune pe învățarea independentă:** elevii sunt încurajați să își asume mai multă responsabilitate pentru propria educație.
- **Se dezvoltă abilități de gândire critică și rezolvare a problemelor:** elevii sunt învățați să analizeze informații, să formuleze argumente și să găsească soluții creative la probleme.
- **Se pune accent pe colaborare și comunicare:** elevii lucrează frecvent în proiecte de grup și își dezvoltă abilitățile de comunicare interpersonală.
- **Socializarea și formarea personalității:** elevii își formează un grup de prieteni, își dezvoltă identitatea personală și învață să se integreze în societate.

Din perspectiva profesorilor:

- **Provocarea de a menține elevii motivați:** profesorii trebuie să găsească metode creative pentru a face materiile interesante și relevante pentru elevi.
- **Diferențierea instruirii:** profesorii trebuie să adapteze predarea la nevoile individuale ale elevilor, care pot avea stiluri de învățare și ritmuri de dezvoltare diferite.
- **Gestionarea problemelor de comportament:** adolescența este o perioadă cu multe schimbări hormonale și emoționale, care pot duce la manifestări de comportament neadecvat.
- **Colaborarea cu părinții:** părinții joacă un rol important în susținerea educației copiilor lor la gimnaziu.

Din perspectiva societății:

- **Educația gimnazială contribuie la formarea cetățenilor activi:** elevii învață despre drepturile și responsabilitățile lor, precum și despre importanța participării la viața civică.
- **Pregătirea pentru forța de muncă:** educația gimnazială oferă elevilor abilitățile de bază necesare pentru a se integra ulterior pe piața muncii.
- **Promovarea incluziunii sociale:** educația gimnazială are rolul de a combate discriminarea și de a promova toleranța și respectul pentru diversitate.

Provocările în educația din mediul rural

Lipsa resurselor:

- Infrastructura precară a școlilor: clădiri vechi, nemodernizate, lipsa dotărilor moderne (laboratoare, biblioteci, săli de sport)
- Lipsa de materiale didactice moderne și actualizate
- Accesul limitat la internet și resurse digitale
- Deși guvernul s-a lăudat cu modernizarea digitală a școlilor prin PNNRR, niciuna dintre cele trei școli unde predau nu a beneficiat efectiv de acest program care există numai în acte la primărie.

Deficiențe de personal:

- Număr insuficient de profesori, în special la anumite discipline (informatică)
- Lipsa de cadre didactice motivate și de personal de sprijin pentru numeroși elevi cu CES și cu derapaje de comportament
- Lipsa rețelelor de calculatoare și a unui administrator de rețea

Probleme sociale:

- Absenteismul elevilor, determinat de factori economici (sărăcie, migrația părinților) sau sociali (dezinteres, lipsa de motivație)
- Dificultăți de învățare cauzate de lipsa de sprijin din partea familiei, probleme sociale și economice
- Comportamente deviante: abandon școlar, violență, consum de substanțe interzise

Specificul mediului rural:

- Distanțe mari de parcurs pentru elevi și profesori și refuzul decontării navetei de către multe administrații locale, în ciuda legii
- Lipsa de oportunități extracurriculare și de dezvoltare personală pentru elevi
- Mentalități tradiționale care pun presiune pe profesori și elevi. Comportamente agresive ale părinților nemulțumiți de rezultatele elevilor, dar care nu participă deloc la educația propriilor copii, ci la prăbușirea acestora.

- Politizarea școlilor din comunele cu administrație „comunistă”. Primari analfabeți funcțional care detestă profund școala și educația. Școală ce nu poate atrage astfel fonduri europene, pentru că administrația locală nu are niciun proiect european atras.

În 2021 am depus la Primăria Ștefan cel Mare un Proiect de Bugetare participativă pentru dotarea unui Laborator STEAM. Nici în ziua de azi nu am primit niciun răspuns.

Impactul pandemiei COVID-19:

- Dificultăți în adaptarea la predarea online, din cauza lipsei de resurse și competențe digitale
- Creșterea decalajelor educaționale dintre elevii din mediul rural și cei din mediul urban. Am lucrat și în mediul urban pe toată perioada pandemiei și la Colegiu am lucrat așa de bine, frumos și complet, încât am putut ține online chiar Inspecțiile pentru Gradul didactic I.

Amplificarea problemelor sociale și emoționale ale elevilor

Soluții posibile:

- Investiții în infrastructura școlară și dotarea cu materiale didactice moderne
- Stimularea cadrelor didactice prin programe de perfecționare, salarizare decentă și oportunități de carieră
- Implementarea de programe sociale pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale
- Dezvoltarea de parteneriate cu diverse organizații pentru a oferi elevilor oportunități de dezvoltare personală
- Susținerea elevilor cu probleme de învățare și a celor provenind din medii defavorizate
- Utilizarea eficientă a resurselor digitale și a platformelor educaționale online. Am dorit să lucrez pe platformele digitale la clasă, Suita Google, offline, dar infrastructura, lăsată să dispară, a făcut imposibil demersul meu. Nicio școală nu a mai achiziționat noi abonamente și nu a asigurat mentenanța tabletelor elevilor și a calculatoarelor puține rămase prin școală. Nici asigurarea semnalului Wi Fi în școală.

Educația gimnazială din mediul rural se confruntă cu numeroase provocări, care necesită soluții urgente și concrete din partea autorităților, a comunității locale și a cadrelor didactice. Depolitizarea învățământului, implementarea unor politici eficiente și o abordare integrată pot contribui la îmbunătățirea calității educației în mediul rural și la oferirea șanselor egale pentru toți elevii.

Din 2006 desfășor în toate școlile activități de reciclare creativă și gastronomie locală, fructificate în expoziții cu vânzare, în incinta școlii/în fața școlii/în curtea școlii, a produselor realizate de elevi din materiale reciclabile și produse alimentare gătite de ei în familie, din ingrediente locale și de sezon. Din 2015 am realizat o pagină de Facebook educativă pentru parteneriatul online dintre școlile unde predau. Aici, în afară de evenimentele elevilor, postez tot ce ține de dezvoltare durabilă, protecția mediului, agricultură sustenabilă și dezvoltare tehnologică. Proiectul educațional integrat, derulat între școli, se numește „Noi construim viitorul durabil” (www.facebook.com/pg/viitordurabil2100).

Din 2019 predau la una dintre școli și opționalul „Eco-Educație pentru Școli verzi”, opțional integrat pentru toate clasele de gimnaziu. Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” se află acum pe harta școlilor verzi.

Cu ce îi atrag pe elevii mei la ore

Diversific strategiile didactice:

- Utilizarea metodelor interactive și participative, precum jocurile didactice, proiectele de grup, dezbaterile, învățarea prin descoperire
- Integrarea de resurse multimedia și digitale în lecții (videoclipuri, animații, aplicații interactive). Folosesc gadgeturile personale și semnalul de date al telefonului meu la unele școli.

Creez un mediu de învățare pozitiv:

- Promovarea respectului reciproc și a toleranței în clasă
- Oferirea de feedback constructiv și încurajarea elevilor
- Stimularea curiozității și a creativității elevilor
- Crearea unui climat de siguranță și încredere în care elevii se simt liberi să exprime și să își asume riscuri

Conectez curriculumul la realitatea elevilor:

- Utilizarea de exemple concrete și relevante din viața de zi cu zi
- Abordarea de teme actuale și controversate care stârnesc interesul elevilor
- Realizarea de proiecte cu impact real în comunitate

Personalizez învățarea:

- Adaptarea ritmului de predare la nevoile individuale ale elevilor
- Utilizarea diverselor metode de evaluare care să ia în considerare stilurile de învățare și abilitățile individuale ale elevilor

Folosesc umorul și jocul:

- Integrarea de momente amuzante și distractive în lecții
- Utilizarea de activități interactive
- Crearea unei atmosfere relaxante și plăcute în clasă

Dezvolt relațiile cu elevii:

- Cunoașterea elevilor ca indivizi, cu interesele și preocupările lor, planuri de carieră și/sau viitoare afaceri
- Oferirea de sprijin și consiliere elevilor care au nevoie
- Menținerea unei comunicări deschise și transparente cu elevii, atât offline, cât și online

Beneficiile imediate ale stilului meu de predare, pe care le văd la elevii mei

- Merg la școală cu bucurie, plăcere și entuziasm să împărtășesc mai departe copiilor fascinația pe care o am și eu în ceea ce privește știința, tehnologia și dezvoltarea durabilă.
- Îi iubesc, îi respect și îi îndrum pe singura cale de dezvoltare și progres pe care o cunosc – Educația. Îi implic direct în procesul de învățare prin curiozitate și descoperire. Fac lecțiile împreună cu ei, le personalizez la nivelul vârstei lor, a satului lor, a planurilor lor de viață.
- Evaluările sunt sub formă de proiecte în echipă/individuale, tot adaptate la localitate, familie, țeluri, buget.
- În timpul învățământului online am cercetat și prezentat în lucrarea de grad metoda Flipped Classroom.

Beneficiile au fost rapide prin creșterea autonomiei învățării la o mare parte dintre elevi, dar mai mult în mediul urban, unde fiecare elev avea acasă un desktop.

- Activitățile practice atât în clasă, cât și acasă le dezvoltă creativitatea, abilitățile kinestezice, autonomia, încrederea în sine, competențele de cooperare atunci când lucrează pe echipe.
- Beneficiile activităților mele se văd în entuziasmul participării active a lor la ore și la activitățile dedicate proiectelor. Bucuria succesului în vânzarea propriilor produse lucrate cu drag se citește pe chipurile lor. Își doresc să deschidă afaceri familiale și individuale după ce devin majori.

Avantajele lucrului cu copiii din mediul rural

Conexiunea cu natura:

Mediul rural oferă un cadru natural bogat în oportunități de învățare și explorare. Copiii din mediul rural au o relație mai strânsă cu natura, ceea ce le poate dezvolta respectul pentru mediu și le poate stimula curiozitatea și creativitatea – activități în aer liber, observarea naturii, proiecte de ecologizare etc.

Sentimentul de apartenență la o comunitate:

Comunitățile rurale sunt caracterizate prin coeziune socială și sprijin reciproc. Educatorii din mediul rural au șansa de a se implica activ în viața comunității și de a construi relații semnificative cu familiile elevilor. Acest lucru contribuie la crearea unui sentiment de apartenență și la o atmosferă de siguranță și încredere pentru elevi.

Diversitatea culturală:

Mediul rural oferă o perspectivă unică asupra tradițiilor și culturii locale. Educatorii pot valorifica această diversitate culturală pentru a le oferi elevilor o educație mai bogată și mai incluzivă. Ei pot organiza activități care promovează toleranța, respectul pentru diversitate și aprecierea pentru moștenirea culturală locală: serbări, activități la monumentele locale, târguri agricole locale, activități folclorice de dansuri populare, echipe de colindători.

Lucrul cu copiii din mediul rural este o experiență profesională plină de satisfacții. Educatorii care aleg să se dedice acestei misiuni contribuie semnificativ la educația și dezvoltarea copiilor din medii defavorizate și se bucură de o serie de avantaje unice specifice mediului rural.

Ritmul mai lent al vieții:

Mediul rural oferă un ritm mai lent al vieții, care poate fi benefic pentru elevi și educatori. Acest lucru permite o concentrare mai mare pe învățare individuală, pe aprofundarea cunoștințelor și pe dezvoltarea relațiilor interpersonale. Educatorii pot utiliza acest timp suplimentar

pentru a oferi elevilor mai multă atenție și sprijin individual.

Satisfacția de a contribui la educația copiilor din medii defavorizate:

Educația în mediul rural se confruntă cu numeroase provocări, iar educatorii joacă un rol esențial în

asigurarea accesului la o educație de calitate pentru toți copiii. Lucrul cu copiii din mediul rural este o experiență extrem de satisfăcătoare pentru educatorii care sunt dedicați misiunii de a face o diferență în viața elevilor.

Pe lângă avantajele enumerate mai sus, educatorii care lucrează cu copiii din mediul rural pot beneficia de:

- **Oportunități de dezvoltare profesională:** Există numeroase programe și resurse dedicate perfecționării educatorilor din mediul rural.
- **Sprijin din partea comunității:** Comunitățile rurale sunt adesea foarte implicate în educația copiilor și oferă sprijin educatorilor.
- **Un mediu de lucru mai liniștit și mai relaxant:** Mediul rural oferă un cadru mai liniștit și mai relaxant pentru predare, care poate fi benefic pentru educatorii care caută un echilibru mai bun între viața profesională și cea personală.

Top 5 direcții urgente în care predarea Educației Tehnologice și Aplicații Practice are nevoie să se îndrepte

1. Adaptarea la era digitală:

- Integrarea de concepte și competențe digitale în curriculum, cum ar fi programarea, robotica, inteligența artificială, imprimarea 3D
- Utilizarea de resurse digitale și platforme online pentru a facilita învățarea
- Dezvoltarea abilităților de gândire critică și rezolvare a problemelor în contextul digital; folosirea AI în mod critic și eficient

2. Concentrarea pe abilități practice:

- Oferirea de oportunități elevilor de a pune în practică cunoștințele dobândite prin proiecte practice, experimente și aplicații concrete
- Dezvoltarea de abilități manuale și tehnice relevante pentru piața muncii

- Stimularea creativității și a inovației prin proiecte interdisciplinare

3. Promovarea STEAM (Știință, Tehnologie, Inginerie, Arte, Matematică):

- Realizarea de conexiuni interdisciplinare între Educația Tehnologică și alte discipline STEAM
- Utilizarea de contexte reale pentru a demonstra aplicabilitatea cunoștințelor STEAM
- Stimularea interesului elevilor pentru cariere în domeniul STEAM

4. Dezvoltarea competențelor antreprenoriale:

- Încurajarea elevilor să gândească antreprenorial și să

inițieze proiecte de afaceri

- Dezvoltarea abilităților de planificare, organizare și gestionare a proiectelor
- Stimularea spiritului de echipă și a colaborării

5. Dotarea cu laboratoare STEAM a tuturor școlilor gimnaziale:

- Predarea Educației Tehnologice și Aplicații Practice are nevoie de o modernizare urgentă pentru a se adapta la nevoile și provocările secolului XXI. Implementarea direcțiilor strategice de mai sus poate contribui la pregătirea elevilor pentru o viață profesională de succes și pentru o participare activă la societatea digitală.

„E ușor să comasezi sau să desființezi o școală, e mai greu să faci educație reală cu copiii.”

Sonia Costan

Profesoară de Limba și literatura română la Școala Gimnazială „Ion Agârbiceanu”, Bucium, județul Alba

Poate că acest lucru m-a motivat să rămân în această zonă. Am rămas din propria mea voință. Îmi place aici, la Bucium, aici mi-e ACASĂ. Profesor am vrut să devin deoarece am îndrăgit mult lectura și istoria. Pentru mine, acestea au mers mână în mână! În primii ani de după terminarea facultății m-am titularizat în comuna Gârda de Sus, județul Alba, apoi m-am transferat în Bucium, profesorul de aici ieșind la pensie. Îmi place să particip la evenimente culturale și să port cu mândrie costumul tradițional buciumănesc, lăsat moștenire de către bunica mea paternă, și cerceii buciumănești lăsați moștenire de către bunicul matern.

Educația la gimnaziu

M-am născut în comuna Bucium, una dintre localitățile care fac parte din cadrul laterul aurifer al Munților Apuseni. O zonă încărcată din punct de vedere istoric, cultural și etnografic. Provin dintr-o familie al cărei arbore genealogic se pierde în vremea Mariei Tereza. O familie care și-a adus aportul la toate evenimentele istorice din Munții Apuseni. Am crescut la poalele Detunatei, cu poveștile spuse despre înaintașii mei, despre valori și despre păstrarea acestora de-a lungul timpului într-un climat deloc prielnic. Pe linie maternă, provin dintr-o familie cu o veche tradiție de preoți greco-catolici, profesori și proprietari de mine din Apuseni.

Nivelul gimnazial aduce cu sine cea mai mare schimbare în viața elevului. La ciclul primar, aceștia sunt coordonați de un învățător și de profesori cu care se întâlnesc o dată sau de două ori pe săptămână (profesorul de limba engleză și cel de sport). În clasa a V-a deja avem de-a face cu colegi noi, profesori noi, cerințe de tot felul! Până în clasa a VIII-a, aceștia se schimbă foarte mult. În ziua de astăzi se pune accentul pe IQ și doar tangențial pe EQ. Sunt de părere că, fără o inteligență emoțională bine dezvoltată, IQ-ul se pierde și nu mai poate fi valorificat. Trăim paradoxul zilelor noastre: într-o lume atât de plină de informații, în loc să ne fie mai ușor, ne e tot mai greu să separăm necesarul de

balast. Reproșez școlii românești, celei universitare, în special, pentru că nu ne-a pregătit pentru a sta față în față cu copilul și cu părintele. Îmi amintesc că, la prima ședință cu părinții, i-am rugat să completeze un chestionar destul de complex, iar unii dintre ei nu știau să scrie, dar au venit la ședință din respect pentru profesori și pentru că voiau ca ai lor copii să învețe. Cum să te porți cu acești părinți? Cât de inferiori i-am făcut să se simtă? Atunci, eu i-am văzut ca pe niște numere care trebuie să completeze un dosar, nu niște ființe. De atunci, am făcut lucrurile altfel. Despre copii... îmi aduc aminte că i-am întrebat, tot în primul meu an de învățământ, ce au făcut în vacanța de vară. Am ales eu cine să răspundă primul. Era o fată blondă cu ochi albaștri ca cerul. Mi-a răspuns, ridicându-se în picioare: „Știți, domnișoara profesoară, în vacanța aceasta, tatăl meu a murit!”... Nu am avut cuvinte. Nimic. Nu am știut ce ar trebui să fac. M-am uitat spre geam și au început să-mi curgă lacrimi. Nu o să uit niciodată acel sentiment de neputință. Apoi, patru ani i-am fost profesoară. Astăzi, țin legătura cu toată clasa, prima mea clasă de elevi. Fata de atunci locuiește în Alba Iulia, lucrează la SMURD, e căsătorită și are o familie frumoasă. O parte bună a învățământului este și faptul că poți să-ți faci prieteni de-o viață. Sunt un om împlinit atunci când, după ani, mă întâlnesc cu foști elevi și ne bucurăm că ne întâlnim. E ca o validare a lucrului bine făcut! Revin la ideea că gimnaziul este o perioadă în care elevul se dezvoltă atât

intelectual, cât și emoțional. Este foarte important programul de la școală, cât și cel de acasă, iar cititul, pentru mine, e baza tuturor. Nu sunt adepta temei pentru acasă, în mod excesiv. Prefer să citească decât să facă o temă „pe diagonală”. Cred în scrisul de mână cu tărie, chiar dacă este generația smart. Îmi place să încerc tot felul de metode noi de predare, de noi abordări, de noi viziuni, dar totodată combin cu ceea ce cred eu că este esențial din ce am experimentat de-a lungul celor aproape 20 de ani de predat la catedră.

Provocările educației din mediul rural

Eu am încredere în învățământul rural. Cunosc persoane de succes care au învățat la sat. V-aș propune un exercițiu de imaginație: închipuiți-vă că cineva vă cere să-i spuneți sau să-i povestiți despre un loc în care vă simțiți protejați și relaxați. Majoritatea vor răspunde că își amintesc locurile

copilăriei, de la bunici, de la țară sau de la munte. Acele locuri unde agitația orașelor nu poate ajunge, locul unde natura și viețuitoarele sunt împrejurul tău, locul unde soarele nu se ascunde după vreun bloc sau mall. Poate că nu avem acces la toate trendurile urbane sau la mai multe activități culturale. Nu avem atâtea dotări ca o școală de la oraș, dar cu siguranță avem multe altele cum ar fi: participarea la viața socială, la toate evenimentele ce au loc și, din fericire, nu sunt puține. Depinde doar de ce vrei să faci. Un lucru negativ poate fi faptul că învățământul simultan face ca orele să nu fie destule pentru a avea norme întregi, cadrele didactice fiind nevoite să-și completeze norma în alte școli. Acest lucru duce la navetă și alergat de la o școală la alta. Desființarea școlilor din mediul rural nu este o soluție. E ușor să comasezi sau să desființezi o școală. Din păcate, unde s-a pus lacătul pe școală, niciodată aceasta nu și-a mai redeschis ușile. Trist. În Munții Apuseni avem destul de multe clădiri, foste

școli, care sunt în paragină și e dureros să vezi așa ceva.

Cu ce îi atrag pe elevi la ore?

Cu încrederea pe care le-o inspir! Încerc să le arăt că pot și că nu e chiar atât de greu încât să renunțe. Dacă iau note mici la test, le dau șansa de a da un alt test, dacă vor. Îmi place să citim, să povestim, să îi fac să gândească și să încerce să spună ce gândesc. Sunt atât de multe căi de comunicare! Ideea este să fii conectat cu ei și ei cu tine. Bineînțeles că nu toți vor fi 100%, dar avantajul în mediul rural e faptul că ai timp pentru toți. Nu sunt mulți într-o clasă și acest lucru permite să poți să îi cunoști bine și să le valorifici potențialul. Învățământul nu înseamnă doar predarea și evaluarea cunoștințelor la acea materie. Mai înseamnă timp de relaționare interumană. A cunoaște pe cel de lângă tine și a-ți păsa de cei din jurul tău, indiferent de activitățile desfășurate.

Top direcții urgente în care predarea limbii române în România are nevoie să se îndrepte

- Trebuie avut în vedere faptul că limba română nu se învață doar de la profesorul de română, ci la toate materiile. Marea frustrare a mea este faptul că pentru Evaluări Naționale se arată cu degetul spre profesorul de română și matematică; se caută VINO VATUL! De ce? Suntem o societate care acuză efectul, dar nu caută soluții eficiente.
- Ortografie și punctuație, cu continuare în învățământul liceal, accentul fiind pus și pe înțelegerea textelor.
- Mai mult timp pentru lectură. Promovarea lecturii active!
- Solicitarea inspectoratelor pentru activități extracurriculare și extrașcolare cât mai multe și cât mai diversificate, care nu au un timp real de desfășurare, un timp fizic. Nu se pot desfășura după orele de program din diverse motive: naveta, alte programe etc.
- Eliminarea birocrăției și a nevoii de a face cursuri de perfecționare pentru diferite cursuri făcute doar pentru a avea credite. Am participat la cursuri la care m-am înscris fiindcă îmi doream și au fost pline de informații din care am învățat și m-au stimulat să vreau să fac mult mai bine ceea ce fac. Am participat la cursuri care nu m-au interesat decât pentru a obține creditele necesare, pentru a completa un cincinal.
- Prea multă presiune pentru profesorul de limba și literatura română și cel de matematică. Mereu puși „pe tapet”, mereu responsabilizați etc.
- Într-o școală din mediul rural mi se pare așa haotic să faci parte din aproape toate comisiile. Le pierzi șirul! Dosare!
- Gradații de merit sau altele pentru profesorul de la țară, aproape „misiune imposibilă”! Dacă ai clase la simultan și reușești să găsești un echilibru este minunat! Nu te învață nimeni cum să predai. Ești autodidact!

Avantajele lucrului cu copiii din mediul rural

Sunt mult mai puțini și putem lucra mult mai bine centrat pe elevi. Îi cunoaștem mai bine și putem să-i ajutăm sau să aplicăm metode care au eficiență. Dar, câteodată, atât de mult contează mediul familial, încât, oricâtă educație vei face, se întorc în același mediu care îi amprentează negativ – valabil și pentru învățământul urban.

Soluții de salvare a educației în viitorul apropiat:

- Pentru elevi – conștientizarea că școala nu este un loc de distracție, dar nici o închisoare; școala este locul unde te dezvolți intelectual, social, emoțional și înveți să recunoști și să valorifici adevăratele valori morale/culturale.
- Pentru profesori – conștientizarea că școala nu este un loc de muncă, este o misiune și, dacă nu pui responsabilitate și dragoste în ceea ce faci, atunci locul tău nu e acolo! Cunosc și am cunoscut profesori minunați, care fac mult mai mult decât un simplu act educațional! Fac adevărate minuni!
- Pentru Unitățile Administrativ-Teritoriale – să nu uite că este ușor să închizi o școală scuzându-te că nu sunt suficienți copii sau că se consumă mulți bani cu întreținerea lor. Dacă închidem o școală în mediul rural, ne merităm soarta. UAT-urile deplâng depopularea satelor, dar oare sunt interesați să găsească oportunități în zonele respective? Atâtea proiecte, atâtea fonduri europene neaccesate! De ce? Nu știu să se descurce cu aceste instrumente ale cerințelor economice.
- Pentru părinți – să nu uite că școala nu e loc de distracție, ci de formare; să nu uite că și ei au un rol semnificativ în educația propriilor copii și a celor din jur, prin comportamentul și atitudinea lor; să sprijine sistemul educațional; să participe responsabil la formarea de competențe a viitorului adult.
- Pentru Ministerul Educației – să nu facă totul doar pe hârtie. Nici nu mai știm care este ministrul educației. În ultimii ani, trebuia să te „documentezi” din surse media ca să fii sigur că nu ai greșit ministrul „ultimelor ore”. Schimbările bruște și deciziile luate „la minut”, fără a avea un plan bine pus la punct. Ne-am săturat să fim atât noi, cât și elevii, cobaii tuturor ideilor născocite într-un birou guvernamental. Dacă profesorii sunt formați prost, atunci consecințele pot fi dezastruoase. Educația este calea spre succesul în viață.
- Pentru România – să nu uite că este o țară frumoasă, care și-a câștigat statutul datorită oamenilor de valoare pe care i-a avut și îi are!
- Pentru înaintași: educația este o temelie sigură pe care se poate clădi. Dacă te uiți în urmă cu atenție și realizezi de unde ai plecat, vei ști încotro vrei să o apuci și să găsești excelența în toate domeniile, prin oamenii săi.

Mi-ar plăcea ca programul să înceapă mai târziu și să avem mai puține ore

Maya M.

Elevă în clasa a VI-a la Școala Gimnazială „Oltea Doamna”, Oradea

Ce îmi place la școală:

Pot învăța lucruri noi, profesorii se comportă frumos cu noi și am colegi cu care mă înțeleg bine, suntem împreună din clasa pregătitoare marea majoritate.

Materiile preferate și profesorii care îmi plac:

Îmi plac toate materiile, fiecare e importantă sau interesantă în felul ei. Dar preferatele mele sunt româna și engleza, deoarece profesoarele ne ajută să înțelegem mai bine lecțiile, făcându-le mai interesante prin proiecte, texte interesante și jocuri.

Cum să arate școala ideală și profesorii ideali:

Aș vrea ca școala să arate așa:

1. Undeva în clădire sau în curte să se afle un loc de unde se pot cumpăra sucuri (chiar și naturale), ceaiuri, jeleuri, pufuleți, o gustare etc.
2. Aș mai vrea ca în clădire să fie și un lift, deoarece, dimineața când urc cu ghiozdanul în spate, sunt obosită să urc până la etajul 2; în plus, ghiozdanul e foarte greu uneori.
3. O ultimă idee ar fi să avem aer condiționat, deoarece în clasa noastră este foarte cald.

Cât despre profesorii ideali, aș vrea să nu ne încarce cu prea multe teme și ascultări dacă avem suficiente note.

Colegii și prietenii mei de la școală:

Colegii mei se simt foarte bine la școală, dat fiind faptul că fiecare din clasă are un grup de prieteni și da, eu mi-am făcut mulți prieteni pe care sunt norocoasă că îi am.

Profesor pentru o zi:

M-aș comporta frumos cu copiii, făcând jocuri în perechi sau grupe și punându-le filmulețe cu lecția de zi, să fie ceva interactiv.

Ministru pentru o zi:

Aș schimba felul în care se face școala acum. Aș face ca orele să înceapă de la ora 8.30-9.00, mă trezesc la 6.30 pentru a ajunge la școală la timp, și mi-ar plăcea să avem mai multe zile în care să avem doar 5 ore, nu 6.

Dacă aș fi ministru pentru o zi, aș decide ca în școli să se pună mai mult accent pe învățatul practic

Alexandru-Gabriel Pașaniuc

Elev în clasa a V-a A, Liceul Tehnologic
„Petre P. Carp”, Țibănești, județul Iași

Îmi place școala la care merg pentru că este locul unde în fiecare zi învăț lucruri noi și sunt pus în fața unor situații cărora trebuie să le fac față. Ceea ce mi se pare special la școala mea este faptul că unii profesori știu să ne fie și prieteni, nu doar dascăli.

Orele mele preferate sunt istoria, matematica și geografia. Iubesc aceste materii și datorită profesorilor, pentru că ei știu să ne predea pe înțelesul nostru, ne vin în ajutor atunci când nu înțelegem și sunt corecți la note. Pentru mine școala ideală înseamnă să fac doar materiile care îmi plac, iar profesorul ideal este acela care prin comportament și felul de a preda este plăcut de elevi.

Unii colegi vin cu mare plăcere la școală, dar am și colegi care nu reușesc să facă față cerințelor de la școală și nu s-au integrat în clasa noastră. Nu știu dacă acest lucru se întâmplă din cauza noastră sau sunt așa din cauza faptului că ei sunt din satele vecine și în clasele primare nu am fost colegi. Am prieteni atât în clasa mea, cât și în alte clase. Cu ei mă întâlnesc și în timpul liber.

Dacă aș fi profesor pentru o zi, aș încerca să îi fac pe elevi să fie curioși și dornici să învețe. M-aș apropia de cei care nu se simt înțeleși și aș încerca să le fiu prieten.

Dacă aș fi ministru pentru o zi, aș decide ca în școli să se pună mai mult accent pe învățatul practic. Mai bine zis ne jucăm și învățăm.

Profesorii pot învăța de la noi să utilizeze mai bine tehnologia și mai pot învăța cum să se adapteze cu ușurință la lucrurile noi care apar.

Cea mai mare provocare pentru un elev din mediul rural este lipsa banilor. Majoritatea colegilor mei provin din familii în care părinții nu au serviciu și le este foarte greu să îi susțină la școală.

Profesorii aplică metode noi, inovatoare la cursurile de zi cu zi și utilizează tehnologia de câte ori se poate

Adriana Nicorici

Părinte de elev la Școala Gimnazială „Oltea Doamna”, Oradea

Copilul meu se află în clasa a VI-a, o etapă destul de încărcată din punctul de vedere al materiei pentru copii. Înțeleg și susțin educația și consider că fiecare materie e importantă pentru învățământ și mai ales pentru dezvoltarea culturii generale a copiilor, dar parcă au un orar destul de încărcat. Dacă însumăm orele de la clasă cu cele în care își fac temele și în care învață, se ajunge la 9-10 ore pe zi alocate școlii.

Fiica mea face balet și are 3-4 antrenamente pe săptămână. Programul încărcat pe care îl are la școală și temele îi ocupă destul de mult timp; acest lucru mă pune destul de des în situația de a mă gândi să îi limitez activitatea sau să găsesc soluții pentru a nu simți activitatea extrașcolară ca pe o povară, accentul fiind evident pe învățare și școală. Pe de altă parte, această activitate extrașcolară este binevenită, fiindcă este foarte complexă în plan sportiv, artistic, social, ajutând-o și la dezvoltarea ei personală.

Copilul meu își respectă profesorii, școala și prezintă interes pentru materiile preferate, dar se pregătește și la celelalte materii cu seriozitate. Știe că fiecare are importanța ei și le tratează ca atare, muncește, își rezolvă sarcinile date de către

profesori, proiecte, sarcini de lucru, teme etc.

Îi plac proiectele de lucru, în special cele în echipă; se grupează la una dintre fete acasă sau în oraș și lucrează la proiect, petrecând astfel timp împreună, socializând.

Nu îi place când are într-o zi mai multe teste, ceea ce din fericire nu prea se întâmplă, dar, dacă se întâmplă, au noroc de profesori înțelegători și le modifică zilele de teste.

Fiicei mele nu-i place când îi ascultă profesorii deși au note destule.

Școala și profesorii unde învață fetița mea este una specială, fiindcă sunt profesori mereu pregătiți pentru

noi provocări, se implică în proiecte de interes privind nonviolența, antibullying, fac vizite, ieșiri în aer liber cu diverse ocazii de interes cultural sau artistic, evenimente importante din comunitate.

Profesorii aplică metode noi, inovatoare la cursurile de zi cu zi și utilizează tehnologia de câte ori se poate.

Eu învăț de la fetița mea că e frumos să lucrezi în echipă, că poți să ai rezultate frumoase chiar dacă ai un program încărcat. Se organizează foarte frumos și bine, astfel că rezultatele ei sunt frumoase, atât la balet, cât și la școală.

Noi, ca adulți, cred că putem învăța de la această generație să ne

Top 4 direcții urgente în care are nevoie să se îndrepte educația copiilor

Reguli impuse copiilor și părinților în respectarea cadrului didactic și a școlii:

- Aerisirea programei școlare.
- Explicațiile din manuale să fie mai clare, cu exemple și cu un limbaj adecvat vârstei.
- Asigurarea condițiilor decente în unitățile de învățământ, în special în cele de la țară.
- Pregătirea și formarea cadrelor didactice pentru noile generații de copii. Schimbarea metodelor de predare sau îmbinarea lor cu cele tradiționale, cu pondere pe cele moderne și utile.

Foto: Cătălina Bălan

adaptăm, să îi privim pe ceilalți ca echipă, ca întreg, să ne ajutăm și să fim mai deschiși față de situații noi.

Dacă aș avea o funcție de decizie, mi-aș face o echipă bună, formată din persoane cu care să mă pot sfătui în privința neregulilor din învățământ, care să cunoască problemele de la cel mai mic nivel până la cel mai mare.

Pentru această generație, clasele sunt suprapopulate, copiii au nevoie să fie mai activi, să interacționeze, să se dezvolte și să învețe să rezolve situații.

Valorile care vor salva educația în viitorul apropiat

Regulile sunt importante într-o societate, fără o decizie rapidă în acest sens și măsuri imediate vom eșua ca societate.

Bunul-simț – Predarea unui cod de conduită, de bun-simț; unii nu mai știu sau nu vor să îl respecte pe cel de lângă el. Din păcate, sunt destule exemple negative și auzim tot mai puțin despre cei care ar trebui să fie cu adevărat modele pentru copiii noștri.

Ar trebui luate în vedere recompensarea copiilor buni, responsabili, harnici, activi și pedepsirea sau sancționarea celor care încalcă regulamentul școlii, al societății. Nu este firesc ca în unele școli să facă elevii legea, să încalce toate regulile și profesorii să nu poată lua nicio decizie disciplinară sau să fie limitați în luarea unor decizii.

Copilul meu face parte dintr-o școală bună, cu principii și reguli corecte, dar sunt multe școli unde acestea lipsesc sau nu sunt suficient de bine puse la punct.

V. Învățământ liceal

EDITURA PARALELA 45

„Matematică și *storytelling* – o soluție pentru toată viața în înțelegerea matematicii”

Elena Manuela David

Profesoară la Colegiul Național
„Petru Rareș”, Suceava

În cei 38 de ani la catedră, mi-am dorit să fac din matematică un aliat în orice domeniu și-ar alege elevii mei și să nu rămână o materie de care să vrea să scape cât mai repede, de care să se scuture și să nu mai audă niciodată, despre care să spună că nu au înțeles-o. La fiecare generație am știut că ei vor deveni adulți, că vor avea copii care vor pune întrebări la care ar fi genial să le răspundă cu bucurie și plăcere, antrenându-se împreună cu ei în jocuri logice și raționamente. Vreau ca elevii mei să își amintească de frumusețea unor noțiuni perfect întipărite în memoria lor, nu să evoce trauma, frica de calcule interminabile la limite sau integrale, renunțarea.

Această materie – despre care discutăm știind obligatoriu ceva din ea deoarece ne urmărește ca o lumină sau ca o umbră din toate amintirile legate de școală – poate fi făcută mai prietenoasă cu ajutorul *storytellingului*. Poveștile despre oameni care au iluminat lumea cu definiții, formule, metode, concepte sau cele despre idei care i-au făcut să rezoneze cu latura minunată a matematicii au darul de a ne face să fim încrezători și optimiști în procesul de învățare.

Gândul este putere, iar povestea e parte din ea, este o întoarcere la bază ce pare că oprește timpul în loc sau măcar

îi încetinește ritmul. În lumea abstractă, imaginile trebuie create, nu au aplicație de descărcat direct în creier, nu au display pentru a le exemplifica. Atenția și interesul pot fi captate prin povestea care inspiră, care aduce energie, accesează emoții, marchează obiective prin doza ei de realism.

Natura ne comunică simbolurile ei divine prin forme de geometrie, fără să aibă nevoie de timbru, curier sau de adresă de e-mail ca să ni le expedieze. Ele ajung continuu la noi, stârnindu-ne curiozitatea și punându-ne în ipostaza de a ne pune întrebări sau de a descrie mai bine ceea ce avem nevoie.

Adevărul este că matematica dezvoltă resurse de forță pentru toată viața, dezvoltă obiceiul de a învăța, aduce încredere în sine, oferă claritate în definirea obiectivelor, ține evidența progresului individual, creează experiența succesului indiferent de comparația cu ceilalți, susține procesul de creare a pașilor semnificativi de acțiune.

Se știe faptul că învățăm mai mult din ceea ce alții fac sau au făcut, nu din ceea ce ei spun sau au spus. Se știe că puterea exemplului este uriașă, de aceea eu am mizat pe scurta poveste căreia i-am pus în centru transformarea, evoluția

fiecăruia dintre cei care o ascultă și în care am introdus răspunsurile la: „Voi ce știți despre...?”, „Voi ce părere aveți...?”, „Voi ce credeți...?”

Matematica este un lucru extrem de serios în care îți dedici mult timp să rezolvi probleme, să compui probleme, să cauți soluții alternative, să explici, să exprimi, să expui, să prezinți, să demonstrezi, iar aceste lucruri necesită consecvență, aptitudini de comunicare, inteligență emoțională, valori, dezvoltare continuă de competențe.

Toate acestea le-am experimentat în urmă cu mai bine de 25 de ani, în timpul unei burse guvernamentale pentru Mathématiques Appliquées. De atunci mi-am dedicat multă energie să evidențiez elevilor mei importanța rigorii, a preciziei, a logicii, precum și faptul că matematica le pune la încercare imaginația, creativitatea, abilitatea de a lua decizii, atenția, capacitatea de a analiza, de a sintetiza, dar și eleganța, elocvența, rezistența, perseverența, autonomia și modul în care se organizează.

Matematica trece prin vârful creionului, dar convinge prin scurta poveste care schimbă ceva în inimă, clădește ceva la stima de sine, face apel la rațiune, antrenează pentru victorie.

Matematica nu oferă doar informație abstractă, aridă, sterilă, calcule, demonstrații, ci te provoacă, te proiectează într-o zonă plină de înțelepciune și povești, filozofie și înaltă spiritualitate în care poți regăsi simplitatea și bucuria.

Am exersat alături de elevii mei transformarea textelor problemelor în ipoteză și concluzii de tip „if... then...”, de la capăt și iar de la capăt cu spirit de detectiv, cu umor, cu riguroasă duritate, cu viteză sau fără, cu calm, cu presiunea timpului, cu înțelegere, am dat libertate întrebărilor și am constatat cum acest tip de atenție ne-a schimbat de fapt lumea lecțiilor de zi cu zi. Ceea ce știm la școală e că aceste texte nu au de regulă nici mai

multe, dar nici mai puține date decât ai nevoie pentru rezolvare, că în ele fie totul este clar (asta se dă și asta se cere sau se întreabă), fie au un îndemn la fel de clar, de tip: rezolvați, calculați, demonstrați, arătați că!

Cum învățăm aritmetica, algebra, geometria, trigonometria, logica, analiza matematică? Cum descoperim tehnica de a exersa singuri? Cum ne menținem vie motivația de a răspunde din proprie voință? Cum ne creăm o „stare de lucru”?

Da, avem formulele, dar am înțeles conceptul? Știm la ce ne folosește sau măcar la ce nu ne folosește?

Cum facem ca toate formulele cu care am umplut zeci de caiete să nu devină detalii irelevante pentru creier? Care ne este intenția?

Până la urmă, dovada a ceea ce învățăm constă în ce întrebări punem și felul în care le adresăm și da, povestea spusă – *storytellingul* – activează capacitatea de a pune întrebări despre: figuri plane, corpuri în spațiu, numere, teoreme, raționamente, construcții cu rigla și compasul, ecuații, grafice, fractali, topologie, grafuri, culori, probabilități, coduri, pătrate magice, funcții, formule, notații, semne, operații, constante, fracții, radicali, numere complexe, permutări, aranjamente, combinări, derivate și multe, multe altele.

Dintr-odată, în mod magic, ceea ce spunem devine mai simpatic și învățarea capătă mai mult sens.

Eu am mizat pe arta de a spune o poveste ca soluție în înțelegerea conceptelor de bază ale matematicii și cred că *storytellingul* face ca matematica să fie mereu punct de repornire în aplicarea ei la orice nivel, pe tot parcursul vieții.

După examenele de matematică, celor pe care i-am antrenat le rămâne pentru toată viața dorința:

- de a-și ascuți abilitatea;
- de a vizualiza concepte;
- de a rezolva probleme în situații cotidiene;
- de a formula idei, teorii, păreri personale;
- de a străluci și de a inspira;
- de a acționa creativ;
- de a organiza;
- de a lua decizii;
- de a folosi modele;
- de a stabili certitudini;
- de a simți stabilitate, siguranță, dragoste și empatie;
- de a crea analogii;
- de a lega matematica de viața lor reală;
- de a folosi *storytellingul* drept strategie de efervescentă pentru îmbogățirea propriului bagaj intelectual prin învățare, educație și activitate.

Școala este jobul meu, deci o tratez ca atare

Eduard Constantinescu

Clasa a XI-a D, Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”, București,
realizator al emisiunii „Liceenii Smart”, de la Canal 33

Școala reprezintă, timp de 12 ani, jobul copilului. Uneori ne e greu să ne trezim dimineța și să mergem la școală, alteori nu. Bine că există motivația. Nu ne place să dăm teste, dar totuși le dăm, fiindcă ne place să ne testăm cunoștințele și să vedem nivelul nostru la materia respectivă. Iar ȘCOALA este printre puținele „locuri de muncă” unde îți testezi regulat cunoștințele. Cel puțin, asta mă face pe mine să iubesc la școală, ca sistem și mecanism de învățare-predare.

Cât despre școala mea, aici se pune accent în egală măsură pe carte și pe dezvoltarea personală a elevului. Profesorii sunt receptivi la nevoile noastre, iar dumnezeilor ne ajută să ne descoperim pasiunile. Instituția pregătește, mai presus de toate, OAMENI! Desigur, oameni pregătiți din punct de vedere profesional și emoțional, fapt care se reflectă în media liceului la examenul de Bacalaureat. Asta este ceea ce mă face să îmi iubesc școala necondiționat, oricâte teste aș da. Obiectiv vorbind, prezența mea în acest liceu, în anii cei mai importanți în formarea individului pentru viață, reprezintă un avantaj și nu pot decât să îi mulțumesc adolescentului din mine de acum aproape trei ani, care a pus pe lista de opțiuni Colegiul Național „Gheorghe Lazăr”, pentru șansa pe care ne-a oferit-o, cea de a avea parte de educație de calitate, alături de oameni de calitate.

Materiile mele preferate sunt engleza, matematica, fizica, psihologia

Provocările zilnice ale unui licean sunt epuizarea, la care, teoretic, nu ar trebui să ajungem, organizarea și gestionarea eficientă a timpului, stresul și trezitul de dimineată...

și sportul. Profesorii care îmi plac în mod special sunt cei de engleză, de psihologie și de sport. De ce? Deoarece reușesc să aducă în cadrul orelor dumnealor activități care să provoace simultan mintea și fizicul. Engleza nu se rezumă doar la a o vorbi, ci și la a o aplica în diverse situații din cotidian. Din punctul meu de vedere, orele domnului profesor de engleză sunt captivante, iar asta se datorează, într-o mare măsură, și ritmului pe care orele de curs le au. La ce mă refer când spun „ritm”? Mă refer la faptul că nu exersăm o singură abilitate din cele patru care se cer la majoritatea examenelor de limbă engleză, ci exersăm două sau trei în limita a 45 de minute, cât are ora de curs. Lucru care, privind prin prisma generației „mereu în grabă”, își dovedește eficiența și, implicit, numărul de elevi real activi la oră crește, deoarece (și știe probabil asta), dacă nu ne schimbă subiectul, tonul vocii sau orice altă componentă în predare, „ne pierde”.

Domnul de psihologie, cu care anul acesta avem doar o oră de opțional, reușește, cu ajutorul materiei, să ne arate gândirea, ca mecanism al omului. Din orele dumnealui am învățat cum fiecare acțiune pe care o facem are în spate mecanisme psihologice, în consecința cărora noi acționăm. Știe unde „să bată moneda”. Este profesorul calm, echilibrat. Cântărește întotdeauna răspunsurile elevilor și le oferă acestora o perspectivă corectă asupra respectivului subiect. Domnul de sport, pe de altă parte, chiar face ora de educație fizică și sport. Mereu ne aliniem la linia de fund a terenului de joc și începem încălzirea. Ne-a format un tipar, „ceva” pe care îl facem săptămânal, la începutul fiecărei ore. Apoi, de cele mai

multe ori, dumnealui are pregătite jocuri, ce includ mișcarea și efortul fizic moderat, sau antrenamente de tip *workout* (cum ar fi întărirea musculaturii pentru piept, mâini și picioare, yoga etc.). Câteodată, chiar și exercițiile clasice, „de pe vremuri” – săritura în lungime sau săritura peste capră. Toate acestea, pe lângă elementul de nou, reprezintă mici provocări în competiția elevului cu sinele. De aceea, dacă reușim să ieșim învingători din această „competiție”, ne creștem încrederea în forțele proprii. Automat, devenim mai puternici în fața altor situații pe care le putem întâmpina, atât timp cât micile „dealuri” nu ne pun probleme.

Școala ideală și profesorii ideali – aș vrea ca școala ideală să se bazeze, mai mult, pe lucruri practice; să ne formeze o perspectivă amplă asupra vieții și să se axeze asupra formării culturii generale a individului. Profesorii ideali ar încuraja acest model, găsind în orice lecție exemple din viață, pentru a învăța logic.

Colegi și prieteni – fiind în clasa a unsprezecea și urmând specializarea Științe ale Naturii, majoritatea colegilor mei se pregătesc pentru examenul de admitere al Facultății de Medicină din cadrul UMFC. Așadar, în prezent, i-aș descrie ca fiind puțin „presați” de stresul pe care acest examen îl provoacă. Începem cu toții să ne concentrăm asupra materiilor pe care le vom susține la Examenul de Bacalaureat și, adunând la orele petrecute la liceu și orele de pregătire particulară, ajungem să simțim o ușoară epuizare. Acum doi ani, însă, când eram boboc, mi-am cunoscut majoritatea colegilor de generație, iar, treptat, relațiile de prietenie au început să apară. De atunci le

consolidez cum pot eu mai bine.

Dacă aș fi profesor pentru o zi, sigur aș profita de șansa să le ofer elevilor cât mai mult din experiența mea de viață. I-aș învăța materia, așa cum am înțeles-o și eu când eram de vârsta lor, alături de trucuri și „scurtături” pentru a înțelege și reține cât mai facil esențialul lecției.

Dacă aș fi ministru al educației pentru o zi, dacă aș avea puterea de a decide unele modificări în sistemul de învățământ, aș face astfel încât „opționalele” să fie cu adevărat opționale sau aceste ore de materii opționale să fie numărate și în cazul în care elevul este înscris la vreun club, iar acesta să rămână după ore la liceu și să își facă ora de opțional. În plus, aș minimiza accentul care se pune pe note, în prezent. M-aș axa mai mult pe pregătirea practică și pe dezvoltarea culturii generale ale elevilor, decât pe pregătirea lor teoretică. Dacă îmi mai rămâne timp în ziua aceea, aș introduce cursuri/materii despre educație juridică – informații despre organele statului, ce face fiecare, cum ne pot ajuta acestea și, cel mai important, să știm la care trebuie să apelăm pentru a ne rezolva problema din viața de adult.

Profesorii de azi pot învăța de la elevii lor cum să folosească tehnologia, în viața de zi cu zi și în activitatea de predare. Pentru că și dumnealor au trecut prin liceu, nu mai rămâne nimic de învățat la acest capitol, cu mici excepții, care se pot datora contextului în care trăim și libertății pe care o avem.

„Sistemul autohton este furnizor oficial de mediocritate.”

Zeno Daniel Șuștac

Avocat, scriitor, părinte, Președinte al Asociației pentru Depolitizarea Educației, Coordonator al grupului „Părinții Elevilor din România”

Cum se vede educația din postura de părinte? Viziunea mea despre educație este cuprinsă în satira educațională *Alandalia*, carte lansată anul trecut la târgul de carte Gaudeamus. Este o carte-mănifest, o pledoarie pentru o școală mai bună!

Așa cum afirmam, educația nu este despre pedepse, este despre bucuria cunoașterii, despre descoperiri minunate, despre satisfacția de a mai cucerii un vârf.

Din păcate, sistemul românesc de învățământ are în prim-plan

educația-pedeapsă, nu învățarea cu zâmbetul pe buze, cu spirit și sens. Sistemul autohton este furnizor oficial de mediocritate, conform topurilor europene care privesc analfabetismul funcțional, competențele de literație, alfabetizarea digitală, abandonul școlar, procentul absolvenților care ajung să urmeze studii superioare etc.

Care sunt problemele cu care mă confrunt cel mai des ca părinte de copii școlari? Răspunsul meu are la bază mărturiile părinților de pe grupul pe care l-am fondat în urmă cu ceva ani, grup numit „Părinții Elevilor din România”. Are în prezent

peste 20.000 de membri, este o comunitate a părinților responsabili și un grup de atitudine. Principalele probleme identificate sunt bullyingul, violența din mediul școlar, existența unor cadre didactice dezinteresate sau nepregătite, presiunea exagerată pe elev (copiii ajung să muncească mai mult decât adulții), lipsa de empatie, ignorarea confortului psihic al învățăcelului, dezinteresul pentru situațiile atipice, supremația formei asupra fondului etc. Majoritatea curenților își au originile în politizarea excesivă a sistemului, cancerul învățământului românesc! Țara în care celebrarea educației se realizează prin acordarea de zile libere și prin căutarea de „punți”, în aplauzele publicului privitor, este categoric una în care educația este, delicat spus, îndoielnică. Cât timp vom prefera managerii de sistem din rândul utililor și serviciilor, nu din rândul merituoșilor, ne vom complăce în mediocritate.

Ca prim educator în viața copilului, un părinte ar trebui să fie un model nu prin vorbe, fiindcă nimic nu educă mai bine decât faptele! Cei șapte ani de acasă nu pot fi făcuți la fără frecvență. Sistemele de valori și referință se formează în familie și se cizează ulterior. Dacă nu sunt redutabile, vor ceda în fața primului obstacol.

Din păcate, sistemul românesc de învățământ are în prim-plan educația-pedeapsă, nu învățarea cu zâmbetul pe buze, cu spirit și sens.

Subiectele care m-au impresionat cel mai mult în grupul de discuții sunt cazurile în care copiii cereau ajutor din toate puterile, dar nimeni din școală sau din familie nu îi vedea sau auzea. Copii cu depresii grave care și-au pus capăt zilelor! Este deja un fenomen deseori întâlnit în rândul adolescenților...

Reforma în sistemul de învățământ ar fi trebuit să înceapă printr-o curățenie făcută în interior, acțiuni care să ducă la separarea profesorilor de ne-profesori. Nu avem lideri de anvergură dispuși să își asume un asemenea demers. „La butoane” se operează exclusiv în algoritm electoral.

Se vorbește tot mai mult de conflictele dintre părinți și profesori. De aceea ar trebui stabilit până unde se poate amesteca părintele în deciziile profesorului și unde poate interveni profesorul în deciziile părintelui. Tărâmurile celor doi importanți actori în educație se întrepătrund, dar, în esență, rămân diferite. Colaborarea este vitală, orice neînțelegeri – cauzate de implicarea lor într-o zonă nepermisă, inexistentă în atribuții – dăunează actului educațional și procesului de învățare. Mai exact, profesorului nu îi este permis să îi spună părintelui cum să își crească copilul, iar părintele nu are ce să îl învețe pe profesor cum să își facă meseria; există anumite limite de bun-simț.

Ce fac bine părinții și ce nu fac bine în relația cu copiii? Dar cu școala și profesorii? Subiectul este vast! Niciodată nu poate fi greșit să îți sprijini, auzi și înțelegi copilul. Când cel mic are nevoie de un sfat, să fii aproape, altfel va primi unul de la cineva care nu îi dorește obligatoriu

binele. A pune presiune exagerată pe copil este o abordare riscantă, și așa școala o face din plin! Niciodată copilul nu trebuie să audă în familie cuvinte nepotrivite despre profesori. Respectul pentru dascăli este și respect pentru educație, cunoaștere, studiu, învățătură!

Avem nevoie de valori care să salveze educația în viitorul apropiat – umanitatea, probitatea, curajul, profesionalismul didactic, empatia, grija pentru aproape, curiozitatea, implicarea, respectul pentru mediu, combaterea antiștiinței, asumarea, verticalitatea, meritocrația.

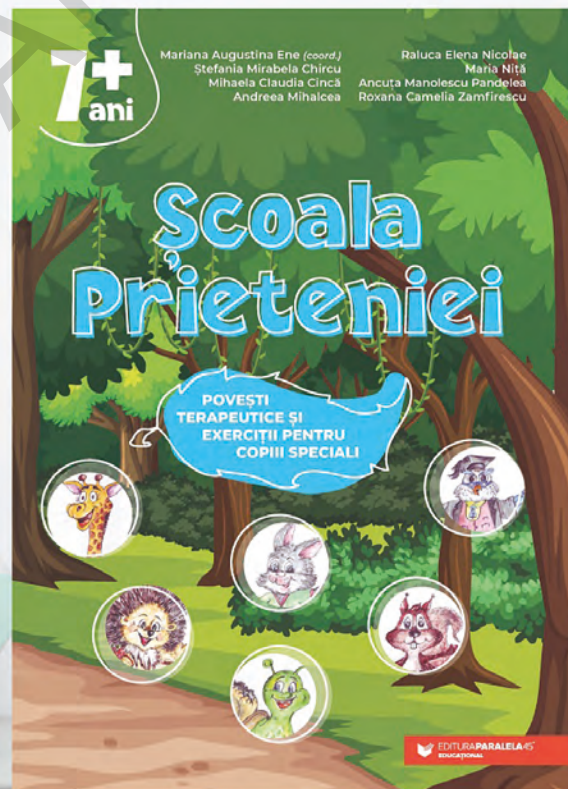
! Top 5 direcții urgente în care educația are nevoie să se îndrepte – așa cum le simt din discuțiile cu comunitatea de părinți

- Să punem la conducerea ministerului educației repere, somități, oameni de marcă, nu politicieni mărunți, obedienți, goi pe interior.
- Să nu întoarcem capul atunci când identificăm o problemă, un abuz, o nedreptate, un „ceva” de îmbunătățit sau de schimbat.
- Să îmbrățișăm tehnologia, aceasta este o resursă valoroasă de cunoaștere.
- Să devenim comunități compuse din părinți, profesori și elevi, statutul de colectivitate nu este suficient.
- Să ne ancorăm în realitate, fiindcă, din păcate, la acest moment pregătim generații de elevi pentru un trecut care nu va mai deveni vreodată viitor. Educația românească nu formează viitori adulți pentru economia viitorului, ci formează oamenii de mâine pentru... ieri. Bine ar fi dacă familia ar putea suplini aceste carențe și viziuni depășite. Statul a eșuat în această misiune.

POVEȘTI TERAPEUTICE

Însoțite de fișe de lucru
bazate pe procedee simple
și eficiente de învățare,
destinate lucrului cu copii
cu nevoi educaționale specile 3+ și 7+

VI. Învățământ special

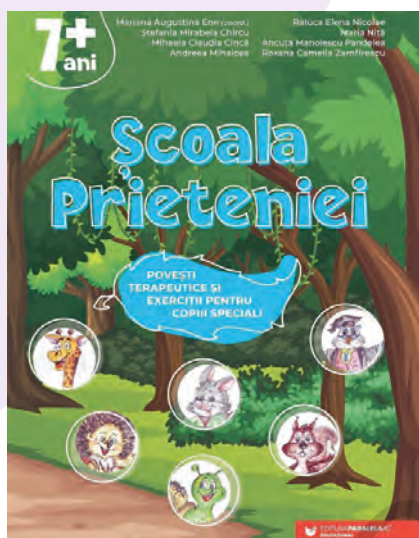
EDITURA PARALELA 45

Povești terapeutice și fișe de lucru pentru copiii speciali

La Editura Paralela 45 au apărut două auxiliare școlare dedicate copiilor cu nevoi educaționale speciale de 3+ ani și, respectiv, de 7+ ani.

Povești terapeutice și exerciții pentru copiii speciali. 7+

Auxiliarul este realizat de o echipă inimoasă coordonată de Augustina Ene, inspector școlar pentru învățământ special: Ștefania Mirabela Chircu, Mihaela Claudia Cincă, Andreea Mihailescu, Raluca Elena Nicolae, Maria Niță, Ancuța Manolescu Pandealea, Roxana Camelia Zamfirescu.

Trăim într-o lume diversă, în care este esențial ca noi toți să învățăm de timpuriu copiii să manifeste toleranță și empatie, să înțelegem că diversitatea înseamnă frumusețe și putere.

Pășind în universul copiilor speciali, descoperind nevoile acestora din punct de vedere psihoeducațional și social, dificultățile cu care se confruntă, perspectiva din care sunt priviți și tratați în procesul de integrare și incluziune școlară, un grup de specialiști format

din profesori psihopedagogi și psihologi au creat și dezvoltat într-o manieră atractivă acest ghid destinat elevilor cu cerințe educaționale speciale, cadrelor didactice și elevilor care interacționează cu aceștia, toate acestea fiind menite să transforme învățarea într-o experiență plăcută și captivantă.

În centrul cărții se află o serie de povești terapeutice care nu sunt doar captivante, ci și educative, concepute pentru a explora universul afectiv al copiilor și lumea interioară a acestora. Stilul narativ folosit este unul familiar și prietenos, populat de personaje variate din lumea animalelor, o lume diversă care îi stimulează pe copii să descopere prietenia, empatia și sprijinul reciproc.

Pentru a intra în lumea copiilor speciali am creat o serie de personaje care la rândul lor se confruntă cu o serie de dificultăți, fie ele de natură cognitivă, de comunicare și limbaj, dificultăți emoționale și sociale. Simbolizând diversitatea dezvoltării copiilor, melcul Toni se mișcă foarte lent, avea nevoie de mai mult timp decât toți ceilalți pentru a duce la bun sfârșit o activitate, ariciul Nono era evitat de toți colegii de clasă din cauza țepilor săi, motiv pentru care se simțea foarte singur și marginalizat, girafa Lili se simțea neînțeleasă atunci când vorbea din cauza dificultății de a pronunța corect sunetele, veverița Rița era foarte agitată, nu respecta regulile și intra deseori în conflict cu colegii de clasă, iar iepurașul Rică era foarte fricos și reticent în a încerca lucruri noi.

Povestea fiecărui personaj este urmată de o serie de exerciții atent structurate în funcție de particularitățile elevilor, conținând exerciții atent elaborate, de la simplu la complex, menite să dezvolte vocabularul, abilitățile de scriere și citire, abilitățile de comunicare și sociale, abilitățile de calcul matematic și rezolvare de probleme. Exercițiile sunt redactate într-un mod atractiv, cu imagini sugestive, viu colorate, transformând fiecare sarcină într-o aventură educativă alături de personajul care-l însoțește pe tot parcursul capitoului.

Împărtășirea fiecărei povești devine un instrument util cadrelor didactice în demersul procesului de integrare școlară a elevilor cu cerințe educaționale speciale, prin aplicarea exercițiilor destinate procesului de cunoaștere personală și acceptare a diferențelor. Prin tematica abordată și scopul ei instructiv-educativ, „Școala prieteniei” va provoca și sprijini copiii să fie mai receptivi în însușirea unor noi deprinderi și cunoștințe utile pentru formarea și dezvoltarea lor personală și va constitui un suport real în evoluția fiecăruia dintre ei.

Experiența fiecărui personaj al „Școlii prieteniei” este un prilej de a descoperi și trăi emoții, de a găsi soluții și strategii pentru fiecare elev, de a ne înțelege și de a empatiza cu nevoile celui alt, pentru că numai împreună vom reuși!

Cu drag și din drag pentru copii!

Veritabile instrumente de lucru pentru profesori, părinți și specialiști ce îndrumă copiii speciali, acestea sunt concepute de o echipă interdisciplinară de psihopedagogi, profesori itineranți și de sprijin, kinetoterapeuți și psihoterapeuți, consilieri școlari și profesori în învățământul special. Poveștile terapeutice sunt însoțite de fișe de lucru bazate pe procedee simple și eficiente de învățare

Papi și Toto descoperă lumea. Povești terapeutice și fișe de lucru pentru copiii speciali. 3 ani +

O colecție de activități concepută pentru a sprijini profesorii, specialiștii și părinții care îndrumă copiii speciali, atât din învățământul de masă, cât și din alte medii educaționale.

Auxiliarul este realizat de o echipă inimoasă coordonată de Augustina Ene, inspector școlar pentru învățământ special: Maria Claudia Alexe, Gabriela Daniela Bulacu, Cristina Grigore, Georgeta Ionescu, Oana Camelia Ionescu, Iulia Mihaela Nicolae, Iuliana Ruja, Anuța Gabriela Sandu, Ileana Simona Stancu.

În ultimii ani, tot mai mulți copii cu deficiențe senzoriale, auditive, vizuale, dar și combinate, au fost integrați în învățământul de masă. Pentru părinți, copiii și cadrele didactice, frecventarea zilnică a cursurilor reprezintă o victorie în sine. Munca cu acești copii începe de la activitățile de bază, cum ar fi însoțirea la baie, și continuă cu dezvoltarea lor pe plan cognitiv și emoțional.

Când au un copil special în clasă, cadrele didactice trebuie să dea dovadă de multă creativitate și flexibilitate în crearea unui mediu accesibil și valoros pentru toți elevii. Organizarea activităților, găsirea

metodelor și strategiilor de predare adecvate devin o provocare chiar și pentru specialiști.

Acest auxiliar a fost realizat de o echipă de profesioniști cu o vastă experiență în învățământul special și integrat: psihopedagogi, profesori de învățământ special, kinetoterapeuți, profesori de sprijin și consilieri școlari. Toate cadrele didactice implicate lucrează cu copiii cu nevoi speciale de mulți ani, au publicat articole de specialitate în reviste de profil, aducând multe idei inovatoare pentru a face fiecare exercițiu mai atractiv și mai eficient pentru copii.

Cartea a fost creată din dorința de a oferi un material captivant, care să acopere o gamă largă de arii de dezvoltare esențiale în evoluția copiilor. Suntem convinși că acești copii speciali au nevoi unice și abilități de învățare distincte. Prin acest material, ne-am propus să scoatem în evidență unicitatea fiecărui copil, facilitând conexiunea dintre copiii tipici, cei atipici, cadrele didactice și părinți. Auxiliarul abordează domenii variate, de la activități psihomotorii, limbaj și comunicare, până la cunoașterea mediului și educație senzorială.

Înainte de a începe redactarea cărții, am creat personajele principale – Papi și Toto, doi pinguini, unul tipic și unul special –, simbolizând diversitatea dezvoltării copiilor.

Cartea *Papi și Toto descoperă lumea* vă introduce într-un univers al activităților pline de distracție, în care veți descoperi jocuri, povești și fișe de lucru concepute într-un mod interactiv și plăcut.

După cum bine știm copilăria este marcată de povești, desene și joacă. Copiii pot intra în pielea personajelor, fiind eroii principali pentru copiii atipici. Poveștile de la începutul cărții subliniază obstacolele pe care le

întâmpină copiii speciali în viața de zi cu zi și oferă soluții practice pentru cei din jurul lor. Accentul este pus pe depășirea acestor provocări, sprijinind astfel părinții și cadrele didactice în integrarea copiilor, fie ei tipici sau atipici, în comunitate și în școală.

Auxiliarul poate fi utilizat atât pentru preșcolari, cât și pentru elevii aflați la început de drum în școlile de masă, fiind adaptat la nevoile lor individuale. Scopul este de a acoperi o gamă cât mai largă de nevoi, de la dezvoltarea cognitivă și emoțională, până la cea kinetoterapeutică.

Cartea aduce numeroase noutăți. Pe lângă exercițiile prezentate sub formă de joc, la finalul cărții veți găsi activități care pot fi realizate cu un copil sau cu mai mulți copii. De asemenea, autoarele au avut în vedere și copiii cu deficiențe de auz, oferindu-le poveștile înregistrate, accesibile printr-un cod QR plasat la finalul cărții. Pe lângă povești, veți descoperi ghicitori și curiozități fascinante despre pinguini, menite să capteze atenția și să stimuleze imaginația copiilor.

Cu ajutorul acestor povești ne-am dorit să stimulăm imaginația copiilor pentru a găsi soluții la provocările prin care trec copiii speciali, să accepte și să cunoască emoțiile lor și ale celorlalți, să învețe atât din limitările lor, cât și ale celorlalți. Magia din jurul copiilor este dezvoltată de eroi ce îi găsim în povești sau sunt rodul imaginației acestora. Avem încredere că magia va funcționa cu ajutorul fiecăruia dintre noi pentru toți copiii, fie ei tipici sau speciali.

Ajutându-i pe acești copii să se simtă înțeleși și acceptați în grădiniță sau în școală vom crea o lume mai bună pentru toți.

Vă dorim o călătorie cu sens în lumea lui PAPI și TOTO!

Augustina Ene

Terapia prin joacă și educația făcută cu blândețe

Principalele resurse de integrare pentru copiii neurodiverși

Alice Boangiu

Profesoară de învățământ primar și preșcolar special ASPERA (Asociația pentru Susținerea Progresului în Educație, Recuperare și Acceptare)

În ultimii 10 ani, educația la nivel de învățământ primar și preșcolar a suferit modificări majore, iar, la nivel de integrare și programe adaptate în ceea ce privește copiii neurodiverși, pot spune că în sfârșit ne putem adresa tuturor copiilor cu soluții și metode inovatoare care duc la progresul și dezvoltarea corectă a micilor învățăcei.

Cât despre centrul în care lucrez, lucrurile se întâmplă diferit, iar terapia prin joacă este principala resursă de integrare pe toate ariile de dezvoltare. Este modalitatea prin care copilul face achiziții cel mai bine. Terapia se desfășoară unu la unu, în funcție de necesitățile micuților.

De peste 20 de ani, mă aflu în slujba copiilor și de peste 15 ani fac integrarea copiilor atipici printre cei tipici. Mă bucur să vă pot relata puțin despre ceea ce înseamnă o altfel de educație, educația făcută cu blândețe.

Terapia prin joacă sau terapia Floortime este terapia bazată pe dezvoltare, pe diferențe individuale și pe relații, o abordare terapeutică unică în România, care vizează toate ariile de stimulare și dezvoltare ale copilului neurodivers.

Când copilul este reglat emoțional, el este calm, dar alert. Un copil cu un reglaj emoțional exacerbant, hiperactiv, s-ar putea „cățăra pe pereți”, în vreme ce un copil cu un reglaj emoțional prea scăzut ar putea sta retras și apatic. Un copil reglat emoțional este pregătit pentru a învăța.

Când un copil este implicat, are o sclipire, o scânteiere în ochi și începe a împărtăși bucurie cu ceilalți. Dezvoltarea acestei capacități cruciale le permite copiilor să devină interesați de partenerii lor de comunicare și să se conecteze cu aceștia.

Când un copil comunică cu intenție, el deschide și închide cicluri de comunicare. În această fază, copiii pot participa în mod activ și

pot realiza până la 10 „schimburi de mingi”, pase de interacțiune, de la o persoană către cealaltă, fie prin comunicare verbală, fie nonverbală.

Un copil cu abilități incipiente în comunicarea complexă începe să participe în mod susținut la interacțiuni de la o persoană la cealaltă, cu un flux continuu mai mare de 50 de cicluri de comunicare.

Când un copil se implică în interacțiuni sub formă de joc, care presupun și folosirea imaginației, acesta începe a-și imagina și verbaliza și alte lucruri decât cele din realitatea concretă, pe care o are în față lui.

Un copil care gândește logic face conexiuni pentru a-și explica lumea din jurul său. Acesta dobândește o mai bună conștientizare a sinelui, dezvoltând o curiozitate sporită și o empatie mai profundă față de alte persoane.

Provocări în educația copiilor neurodiverși

Câteva aspecte pe care le urmărim și le încurajăm în procesul de recuperare sunt relevante și de urmat în ceea ce privește copiii neurodiverși.

A urmări copiii nu înseamnă să „îi lăsăm să facă orice își doresc ei”, ci înseamnă să observăm ceea ce observă ei, să stabilim limite sigure, să le împărtășim bucuria, să conștientizăm nevoile lor, să le respectăm opiniile și să îi încurajăm, să le dăm putere.

Ne alăturăm copilului, la nivelul său de dezvoltare, și construim pe baza intereselor sale naturale, firești.

Prin intermediul propriilor noastre sentimente și acțiuni, atragem copilul să se implice alături de noi, având ca scop să scoatem la iveală acea scîlpire din ochii copilului.

Deschidem și închidem cicluri de comunicare (de exemplu, clădim/dezvoltăm pe interesul copilului, iar apoi, la schimb, inspirăm copilul să dezvolte pe baza a ceea ce am spus sau am făcut împreună).

Am creat un mediu de joacă cu jucării zornăitoare, mingiuțe, păpuși, figurine care reprezintă eroi de acțiune, mașini, camioane,

trasee etc., care vor reprezenta un vehicul pentru interesele naturale ale copilului și vor facilita deschiderea și închiderea ciclurilor de comunicare; spre exemplu, unii copii se descurcă mai bine doar cu câteva jucării atent selecționate, pe când alții interacționează mai mult și mai bine dacă au mai multe jucării în jurul lor. Jocurile mult prea structurate diminuează interacțiunea creativă. Interacționăm în mod constructiv pentru a ajuta copilul să își atingă obiectivele – de exemplu, ridicăm camionul pe care copilul și-l dorește, pentru ca acesta să se întindă după el și să îl apuce.

Interacționăm în mod jucăuș, dar totodată obstructiv, dacă este nevoie; atunci când copilul evită interacțiunea, ne interpunem între copil și ceea ce își dorește acesta să facă pentru a încuraja interacțiunea cu persoana; spre exemplu, ascundem mașinuța copilului în mână, astfel încât acesta să fie nevoit să o caute, ridicăm un gard cu mâinile noastre în jurul copilului, astfel încât acesta să trebuiască să se aplece ca să se

strecoare pe dedesubt, să ne împingă mâinile în sus sau să spună „vreau să ies de aici”, pentru a se putea mișca din nou în voie în mediul în care se face integrarea/conectarea.

Terapia prin joacă

Este o abordare unică și benefică pentru copii, deoarece joaca este modalitatea prin care orice copil se dezvoltă, face achiziții, și putem spune că este principala formă de organizare a procesului de învățare și principala activitate a oricărui copil.

Mai jos atașez o piramidă care poate exemplifica procesul și care derivă din munca noastră, evidențiind etapele care îi fac pe copii să fie prezenți și conectați în funcție de nevoile fiecăruia.

Este esențial să ne îndreptăm către nevoie și împlinirea ei, ceea ce duce la armonie și favorizează în același timp dezvoltarea creierului.

Foto: Cătălina Bălan

DIR Floortime: Relația armonizată favorizează dezvoltarea creierului

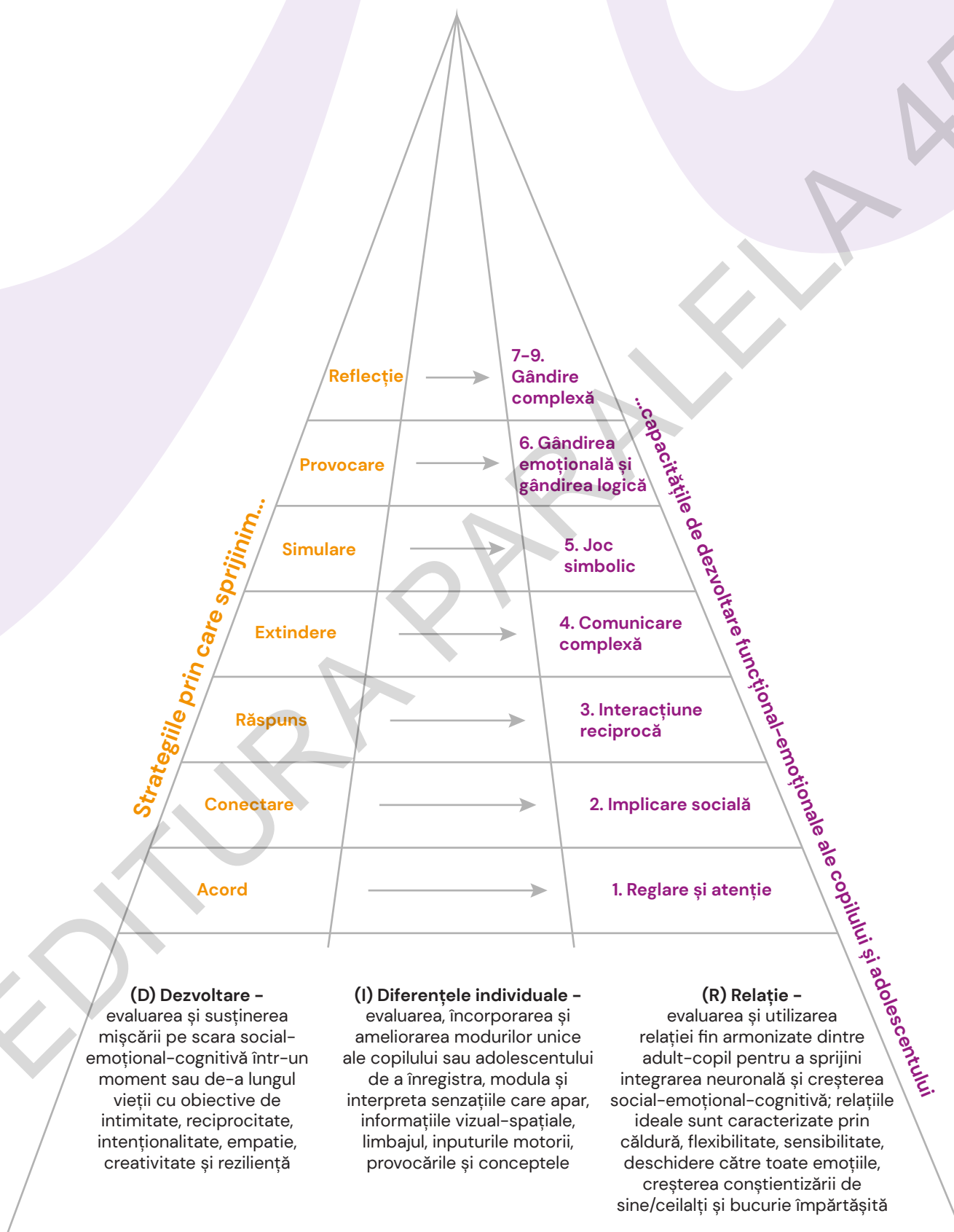

Figura 1 bazată pe descrierea modelului din *Copilul cu nevoi speciale: Încurajarea creșterii intelectuale și emoționale* de Stanley Greenspan și Serena Wieder, Perseus, 1998 și *Implicarea autismului: Utilizarea abordării Floortime pentru a ajuta copiii să relaționeze, să gândească și să comunice* de Stanley Greenspan și Serena Wieder, Da Capo, 2007

Ce e special în felul în care ne adresăm copiilor, care sunt beneficiile imediate observate în activitatea cu ei

Centrul Aspera se adresează tuturor copiilor neurodiverși, adolescenților și adulților și familiilor acestora, incluzând părintele în terapie, având posibilitatea să stea în spatele unui geam-oglină și să se uite pe tabletă, centrul fiind dotat cu cameră video. Unicitatea este dată și de echipa multidisciplinară, practic fiecare terapeut lucrează individual pe aria sa de dezvoltare, ținându-se cont de particularitățile individuale ale copilului. Terapia începe în urma unei evaluări care are loc în centru, după care este realizat un plan de intervenție coroborat cu indicațiile echipei multidisciplinare (pe nevoile și palierele deficitare ale copilului). Echipa este formată din logoped, kinetoterapeut, terapeut ocupațional și psihoterapeut, care colaborează pentru dezvoltarea capacităților funcțional-emoționale și cognitive ale copiilor, prin terapie ocupațională și dezvoltarea motricității grosiere sau fine, dar și prin integrare senzorială și terapie mio-funcțională.

Capacitatea de absorbție a copilului este foarte importantă în abordarea terapeutică, astfel încât timpul acordat copilului să fie în concordanță cu nevoia și capacitatea lui de asimilare.

Dându-le posibilitatea să fie ei înșiși, copiii beneficiază de conectare, iar rezultatele apar treptat, în funcție și de stadiul de dezvoltare și de capacitățile copilului neurodivers.

Deoarece procesul terapeutic înglobează și familia, este esențial să avem grijă de părinți în aceeași măsură în care avem grijă de copii. În cadrul centrului, funcționează și este amenajată o sală de psihoterapie pentru adulții care ne trec pragul sau chiar frații copiilor diagnosticați cu tulburare de neurodezvoltare. Acest aspect permite ca părinții să intre în propria terapie în același timp cu copiii lor, eficientizând astfel timpul atât de prețios în recuperare.

Direcții pentru educația copiilor neurodiverși

E nevoie să transformăm fiecare acțiune într-o interacțiune și să încercăm să obținem de fiecare dată acea scipire din ochii copilului, acea nevoie de conectare!

Să nu uităm că evoluția/creșterea pas cu pas/dezvoltarea despre care vorbeam se întâmplă cel mai firesc în contextul unor relații calde,

armonizate, bazate pe susținere și sprijin.

Spun asta deoarece în activitatea zilnică sunt ghidată și de propriul meu rol de mamă de tânără adolescentă, studentă la psihologie, cu care zi de zi schimb idei, căutăm soluții noi și încercăm să le adaptăm și implementăm acolo unde considerăm că sunt necesare și benefice pentru o viață mai bună a tuturor copiilor din jurul nostru. În activitatea de voluntariat pe care o are în centru, Alexia a simțit legătura specială pe care a construit-o treptat cu copiii, fapt care o ajută, ne ajută să continuăm munca aceasta care înseamnă ascultare, răbdare prin participare activă și crearea unui mediu favorabil, în care copiii neurodiverși se simt confortabil și în siguranță.

Mai jos atașez un citat relevant pentru terapia de tip Floortime care duce la conectarea cu copilul neurodivers.

“Valorificând puterea intereselor firești, naturale, a profilurilor senzoriale și a partenerilor de comunicare cu rol de susținere, Floortime promovează integrarea neuronală profundă și variată, fortificând capacități de dezvoltare esențiale și susținând indivizii în a deveni comunicatori reglați emoțional, conectați, determinați, flexibili și creativi.”

Davis, 2014

- Lipsa conectării poate duce la numeroase probleme de adaptare și relaționare cu sine și cu ceilalți.
- Conectarea nu are loc când ești prezent doar fizic, ci atunci când ești prezent emoțional, petrecând timp de calitate cu copilul.
- Această prezență emoțională le dă încredere, avem nevoie doar de răbdare și perseverență, ascultare.

Avantajele/atuurile de a lucra cu copiii neurodiverși

Consider mai mult ca niciodată că în orice atipie există o abilitate care trebuie descoperită și încurajată, astfel încât să putem vorbi de autoformare în dezvoltarea abilităților copiilor.

Vorbim aici de consecvență, empatie, toleranță, limite, dar și de modele care construiesc în jurul copiilor aprecierea, creșterea stimei de sine și sprijinirea lor pentru a recunoaște și numi împreună emoțiile realiste în vederea evoluției și formării copiilor neurodiverși.

A accepta lumea și oamenii așa cum sunt înseamnă a nu răni și a construi în același timp o lume mai bună pentru fiecare.

Suntem unici și speciali. Fiecare copil este unic și, cu cât aceste diferențe sunt mai variate, cu atât putem vorbi despre o lume interioară a copilului mai bogată, mai bună. Copiii preiau modelul adulților și ce poate fi mai frumos decât să le putem spune împreună așa cum suntem fiecare, suntem aici cu toții și vom reuși o schimbare prin iubire și afecțiune. Aceasta are avantajul

că poate reconfigura traseul copiilor neurodiverși în procesul de integrare, cu efecte benefice ale incluziunii asupra copiilor tipici și atipici în același timp.

Valorile care pot salva educația în viitorul apropiat

Educația de zi cu zi pentru integrare și acceptare înseamnă deja o societate mai bogată mâine, înseamnă plusvaloare, oameni integrați și conectați. Fără o echipă multidisciplinară pe toate ariile de dezvoltare, nu putem vorbi de progres. Aceasta își dovedește eficacitatea în evaluarea și intervențiile terapeutice, astfel încât doar profesionalismul, colaborarea și planurile de intervenție particularizate pot duce la progres.

Copiii sunt viitorul, dar viitorul lor depinde de ceea ce noi îi învățăm.

Cred cu tărie că avem nevoie de un nou fel de a face educație, concentrați pe grija supremă asupra copilului și nevoile lui reale, autentice. Descoperirea prin joacă și explorare duce la o educație deschisă, personalizată pe nevoile și înclinațiile copilului. Educația incluzivă este o mișcare mondială, dar, dacă nu este

aplicată fiecărui copil în parte, nu este eficientă, eficiența stând chiar la baza schimbării mentalității față de neurodiversitate.

Învățământul integrat sau *inclusive education* are la bază principii bine definite – echitatea și toleranța.

De peste 15 ani încercăm această schimbare de mentalitate care pleacă de la o vorbă românească – „Ce ție nu-ți place altuia nu-i face!”

Întotdeauna am fost și voi fi adepta acordării de șanse egale în educație tuturor copiilor – din rolul de mamă și de profesor în învățământul primar și preșcolar, de interfață pentru 52 de copii neurodiverși ai centrului Aspera.

Ne adresăm unei nevoi din ce în ce mai mare – 1 din 44 de copii este diagnosticat cu autism. Oferim șansa la normalitate, o normalitate pe care în România abia acum o construim.

Considerați acest aspect o provocare și împreună vom făuri o lume mai bună în care nu vom construi ziduri, ci vom crește inimi și vom ridica oameni!

Foto: Cătălina Bălan

Educația pașilor mici, dar siguri

Cerasela Lucreția Predoiu

*Profesoară în cadrul Școlii Gimnaziale
Conil, o școală incluzivă*

Aș începe prin a spune că este ușor să renunți, dar și greu să rămâi, iar, dacă alegi să rămâi să lucrezi cu copiii cu nevoi speciale, această alegere te înobilează ca dascăl. Școala incluzivă asigură aceleași oportunități de pornire pentru copii în domeniul educației. La nivel gimnazial, educația joacă un rol crucial în dezvoltarea copiilor, întrucât este o perioadă de tranziție între copilărie și adolescență, iar elevii încep să exploreze subiecte complexe și să trăiască diferite experiențe sociale și emoționale.

Deși abilitățile cognitive sunt foarte importante, la elevii mei de clasa a V-a și a VI-a, eu pun accent pe șlefuirea comportamentelor și controlarea impulsurilor, pe autocontrol și interacțiunea cu colegii și nu în ultimul rând pe partea emoțională, care să ajute la creșterea stimei de sine a copilului.

Chiar dacă aceste aptitudini se formează de la o vârstă fragedă în cazul copiilor tipici, la copiii cu nevoi speciale

se construiesc de-a lungul întregului proces educativ prin pași mici, dacă îi privești din exterior. Dar pentru ei, pentru dascăli, pentru familie sunt foarte mari. Așa văd eu educația de la nivelul etapei la care activez – educația pașilor mici, dar siguri.

Fiecare zi chiar este o provocare – nu e deloc un clișeu tocit –, deoarece trebuie să fii pregătit să schimbi din mers scenariul didactic, metoda de lucru, întreaga strategie, în funcție de situația de la clasă. O altă provocare este și capacitatea de adaptare, astfel încât să înțelegi fiecare elev, fiindcă niciodată doi elevi nu încep activitatea educațională în același fel, fiecare contribuie cu propria lui experiență, atitudine, abilitate, personalitate.

Să descoperi metoda prin care să-i motivezi, să le captezi atenția, să le stârnești interesul reprezintă de asemenea dificile încercări. Nu știu dacă se încadrează sau nu la provocări, dar pentru mine proba de foc este să îi faci să te iubească, iar eu sper și cred că am reușit.

Ca să primești, trebuie să oferi. În fiecare zi caut să împart sarcinile în pași mici, ușor gestionabili, responsabilizându-i, sporindu-le astfel încrederea în sine; încurajez și apreciez fiecare răspuns, nu le spun „nu este bine”, „ai greșit”, „nu ai învățat”, ci găsesc modalități de a ajunge împreună la răspunsul corect, iar pentru aceasta vin cu exemple din sfera lor de interes.

Pun accent pe jocurile interactive, deoarece acestea le oferă posibilitatea să se manifeste liber, spontan,

implicând fiecare elev în actul învățării, dar și un mod de deschidere spre colaborare, socializare, spre o interacțiune pozitivă.

Cunoașterea individualității fiecărui copil mă ajută să-i detectez aria de dificultate cu care se confruntă. De asemenea, planul de intervenție personalizat joacă un rol foarte important în predarea, consolidarea, evaluarea copiilor, fiindcă se pliază pe nevoile fiecărui copil.

Nu cred că modul meu de predare are ceva special, ci conexiunea pe care reușesc să o stabilesc cu fiecare copil, empatia, răbdarea, iubirea pe care le manifest față de ei, dragostea pentru profesia de dascăl.

Zilnic le dau responsabilități: serviciu pe clasă, să răspundă de curățenia de la clasă, să ajute colegii mai mici dimineața la sosire în școală. Acest lucru face ca ei să se simtă importanți, independenți, de aceea le acord încredere, mă mândresc cu ei, îi implic în activități extracurriculare. Beneficiile imediate sunt creșterea stimei de sine, a implicării și a participării la activități, îmbunătățirea abilităților de comunicare, cooperare, socializare, autonomie.

Le sunt dirigintă, profesoară și prietenă. Transmit cunoștințe, formează abilități, modelează comportamente și da, mă joc cu ei, pentru că joaca este cea mai frumoasă formă de interacțiune cu copiii care au nevoi speciale.

Atuurile lucrului cu acești copii sunt șansa de a fi creativ, redescoperirea de sine, educarea

răbdării, cultivarea empatiei, dar cel mai important lucru este bucuria că ai pus umărul la formarea și integrarea acestor copii în societate și că ai oferit o rază de speranță părinților și un zâmbet pe chipul copiilor.

Înainte de a vorbi copiilor tipici despre copiii atipici, le-aș vorbi mai întâi părinților acestora, deoarece ei sunt primii care trebuie să renunțe la bariere, la diferențe, la etichetări și să-și educe propriii copii în sensul toleranței și acceptării diversității. Revenind la copilul tipic, i-aș spune că fiecare dintre noi e unic, de aceea câteodată este nevoie să dăm o mână de ajutor unor persoane care nu pot face lucrurile ca noi, iar asta este normal. Este important să le arătăm respect și înțelegere, indiferent de diferențe. Nu are motive să fie speriat, să îl respingă, să nu îl „primească” în jocul lui și sigur îi va deveni un prieten adevărat, pe viață.

Din experiența mea de lucru cu acești copii, valorile care salvează educația sunt egalitatea de șanse, dispariția barierelor, toleranța, etica, bunătatea, perseverența, profesionalismul, responsabilitatea.

Educația românească nu reușește încă să formeze viitori adulți pentru economia viitorului. Programastufoasă,

lipsa școlilor profesionale care să pregătească copiii în diferite domenii în mod real, care să beneficieze de o pregătire practică temeinică, având o

„Un profesor bun este asemenea unei lumânări. El se mistuie pe sine însuși pentru a lumina calea altora.”

(Mustafa Kemal Atatürk)

bază materială corespunzătoare, sunt câteva motive care mă determină să nu îmi fac prea multe speranțe. La acestea se adaugă și slaba implicare a instituțiilor abilitate care nu vin cu un set de măsuri reale, astfel încât generația de astăzi să asigure viitorul de mâine. Chiar dacă, în fiecare an, școala dă societății specialiști, nu am certitudinea că aceștia vor rămâne să pună umărul la dezvoltarea economiei românești.

Vă voi relata un caz concret despre evoluția unuia dintre elevii cu sindrom Down. Băiatul este în clasa

a V-a, iar eu sunt diriginta lui. Deși era un copil vesel, sociabil, care dorea să interacționeze cu colegii, aceștia nu l-au inclus în grupul lor. Atitudinea lor neprietenoasă a făcut ca acesta să se închidă în el, iar veselia s-a transformat în tristețe. Băiatul avea probleme în exprimarea orală și scrisă, ceea ce a amplificat situația de la clasă. Colegii râdeau de el când pronunța greșit cuvintele, ceea ce genera mici conflicte. Toate acestea au dus la scăderea stimei de sine.

Pentru a rezolva această situație, în cadrul orelor de consiliere, dar și ori de câte ori situația o impunea, am purtat discuții cu elevii în vederea cultivării relațiilor de colaborare, de includere în activitățile lor, lucru în perechi sau pe grupe.

În cadrul orelor, am încercat să-i pun întrebări simple (la început chiar îi sugeram răspunsul) pentru a putea răspunde, iar apoi îl felicitam și colegii chiar îl aplaudau.

Pentru a prinde și mai multă încredere, am inițiat un joc de rol – fiecare copil primea rolul de „profesor”, puneam întrebări colegilor, îi trecea la tablă. Fiecare trebuia să dea dovadă de implicare și seriozitate. Colegii au intrat în acest joc și răspundeau cu seriozitate la întrebările simple puse de acesta.

Astăzi, copilul are încredere în sine, este integrat în colectiv, are curaj să răspundă la ore, își dorește să participe la activități, ceea ce a dus la o îmbunătățire a situației la învățatură.

Mă bucur că am reușit să-i fac pe copii să înțeleagă diferențele, să întindă o mână de ajutor, iar acum sunt foarte mândră de cum au gestionat această situație. Dintr-o situație care ar fi putut să fie tot mai greu de strunit, am ajuns împreună la o reușită importantă.

Din punctul meu de vedere, direcțiile spre care ar trebui să se îndrepte educația copiilor cu nevoi speciale sunt:

- formarea continuă a cadrelor didactice;
- înființarea școlilor de meserii, în vederea formării de abilități, deprinderi, atitudini care să le permită acestor copii integrarea în societate și asigurarea independenței;
- implicarea copiilor cu nevoi speciale în cât mai multe proiecte, activități extracurriculare, astfel ca ei să se simtă apreciați, motivați și acceptați;
- colaborarea și implicarea unui număr cât mai mare de specialiști care să vină în sprijinul acestor copii;
- atragerea de fonduri care să vină în sprijinul școlilor incluzive, astfel încât toți copiii să beneficieze de bază materială modernă.

Gândirea:

- concret-intuitivă;
- înțelege lent noțiunile

Memoria:

- mecanică, lentă, de scurtă durată

Imaginația:

- săracă, lipsită de imaginație

Limbajul și comunicarea:

- prezintă dislalie;
- vocabular redus, exprimare greoaie, răspunde cu greu la întrebări sau comenzi verbale;
- timp de reacție moderat;
- percepție auditivă, analiza fonematică este deficitară (tulburare lexicografică).

Atenția:

- nivel de concentrare redus, instabil

Voința:

- mobilizatoare pentru activități de scurtă durată

Temperament:

- sangvinic

Deprinderi:

- îi place să picteze, să modeleze, să facă sport

Cauze ale eșecului școlar

Cauze interne:

- copilul suferă de o întârziere mintală;
- prezintă dificultăți în exprimarea orală și scrisă;
- imagine scăzută de sine.

Cauze externe:

- clasa nu-l agreează;
- lipsă de comunicare de la cea mai fragedă vârstă.

Acțiuni asupra elevului cu nevoi speciale

- cunoașterea elevului prin adunarea datelor care conturează profilul;
- construirea unei imagini de sine pozitivă;
- antrenarea în activități de echipă;
- responsabilități la nivelul clasei;
- integrarea în activitățile pentru care are disponibilitate (educație plastică, abilitate manuală, sport);
- asistență logopedică;
- adaptarea vorbirii și a mimicii pentru transmiterea mesajului;
- momente de activitate didactică în care este solicitat individual, dar și momente când este inclus în grup (i se cere părerea);
- construirea unei relații afective cu colegii.

Acțiuni asupra colectivului clasei (a cadrului didactic)

- discuții cu elevii, cultivarea relațiilor de colaborare;
- includerea în activitățile lor;
- rezolvarea în conflictelor pe cale pașnică;
- întrajutorarea în diverse activități.

Strategii concrete folosite de cadrul didactic în vederea integrării copilului cu nevoi speciale

- asigurarea unei atmosfere optime pentru o bună învățare;
- intervenirea cu tact pentru integrarea elevului;
- aplicarea planului de intervenție personalizat;
- aplicarea unor strategii diferite de evaluare;
- păstrarea legăturii cu familia.

Acțiuni asupra familiei

- consilierea părinților;
- fiecare membru al familiei să-și asume responsabilități în vederea optimizării evoluției copilului;
- să-i acorde sprijin necondiționat în situații dificile;
- conștientizarea necesității formării unui parteneriat între familie, școală, logoped, terapeut.

Rezultate obținute

- integrarea în colectiv;
- participarea la activități extracurriculare;
- formarea unei imagini de sine pozitive;
- are atitudine tolerantă față de colegi;
- o îmbunătățire a comunicării orale.

#STAI DREPT

www.asociatia-kinetobebe.ro

Experienta noastra

ECHIPA

42

CENTRE

3

ANI EXPERIENTA

14+

PACIENTI

20.000

Terapii

Conceptul Kinetobebe este de OneStopShop pentru un program complet de terapii pediatriche in 14 ani am integrat peste 25 de terapii si metode terapeutice pentru a evalua si stimula corect dezvoltarea motorie si cognitiva a copiilor.

Logopedie

Psihologia Pediatrica

Terapie Sonorizate

Salinoterapia este un tratament natural recomandat copiilor si adultilor.

Salina are o suprafata de 80 mp si este impartita in 2 Salii distincte de terapie.

FLORI DE SARE

In urma participarii copilului tau la proiectul social „Stai drept! Programul de prevenire a atitudinilor posturale incorecte” desfasurat de Asociatia Kinetobebe beneficiati gratuit de o Sedinta de evaluare kinetoterapie sau o Sedinta salinoterapie accesand link-ul.

www.kinetobebe.ro/staidrept

Program sustinut de:

UniCredit Bank

Programul de Prevenire a Atitudinilor Posturale Incorecte – Stai Drept" este derulat de Asociatia Kinetobebe cu sprijinul UniCredit Bank și Advertising Unplugged.

VII. Asociații

EDITURA PARALELA 45

Asociația Kinetobebe

Educație preventivă pentru sănătatea elevilor

Educația preventivă pentru sănătate în școli e aproape absentă, de aceea, programul #staidrept derulat de Asociația Kinetobebe își propune să ajungă în cât mai multe școli pentru a face educație în ceea ce privește prevenirea problemelor de postură. Terapeuții merg în școlile gimnaziale și, împreună cu elevii, dezbate subiecte precum durerile de spate, poziții corecte și incorecte la scris și în fața ecranelor diverselor gadgeturi. Nu în ultimul rând se vorbește despre mișcare fizică și ce sporturi preferă cei mici.

Peste 25% dintre copiii din România suferă de obezitate. Peste 25% dintre copiii din România au probleme de postură, sunt dizarmonici, așa cum arată raportul național de evaluare a dezvoltării fizice a copiilor.

Scolioza în diferite grade, cifoza și alte probleme medicale generate de problemele de postură sunt din ce în ce mai dese și de regulă rămân nedizagnosticate. Părinții le trec cu vederea și așteaptă să treacă de

la sine, odată cu vârsta, învățătorii nu au timp la clasă, așadar lucrurile nu fac decât să se agraveze. Modul de învățare al copiilor s-a schimbat dramatic odată cu avansarea tehnologiei, cu școala online și statul prelungit în fața ecranelor. Copiii nu fac altceva decât să treacă de la un ecran la altul – smartphone, laptop, televizor. Toate le solicită musculatura într-un mod cu care organismul nu a fost obișnuit. Mai mult, greutatea ghiozdanului mult prea încărcat rămâne în continuare o problemă nerezolvată. Copiii cară zilnic multe kilograme în spate sau, și mai grav, pe un singur umăr. Iar mișcarea fizică la clasă e tot mai puțin luată în serios în detrimentul orelor de pregătire pentru diverse materii la care timpul alocat nu mai ajunge.

Raluca Chișu, fondatoarea Asociației Kinetobebe – Rețeaua Centrelor de Recuperare Pediatrică Kinetobebe, își propune ca în 2024 să realizeze lunar workshopuri pentru un număr de minimum 300 de elevi. Proiectul se va finaliza cu un studiu referitor la modulurile în care elevii din ciclul primar cunosc și respectă

pozițiile corecte în timpul orelor de curs și în activitățile extrașcolare. Atelierele deja au început în școli din Capitală (Școala Gimnazială Nr. 27, sector 2) și urmează să se extindă în cât mai multe unități de învățământ.

„Proiectul presupune educația copiilor din ciclul primar cu privire la modalitatea în care pot preveni apariția posturilor greșite ca urmare a pozițiilor incorecte adoptate în timpul orelor sau al activităților de relaxare, când utilizează diferite dispozitive electronice, acele gadgeturi aproape nelipsite din viața lor. Ne propunem să creștem calitatea vieții acestor copii, ajutându-i să conștientizeze cât e de important să stea corect în bancă, la biroul de acasă sau când se joacă pe smartphone. Programul vizează copiii din clasele primare, clasele O-IV, care au între 6 și 11 ani. Scopul final este cel de a contribui la sănătatea și dezvoltarea armonioasă a copiilor, pentru a putea construi un viitor mai sănătos”, declară Raluca Chișu, fondatoarea Asociației Kinetobebe.

Concret, copiii primesc o fișă în care pot colora zonele corpului în care simt durere sau disconfort în diverse grade. Kinetoterapeuții îi ghidează cu blândețe în a identifica anumite simptome și le explică felul în care își pot corecta poziția pentru a preveni sau ameliora durerile cauzate de postura greșită. La final, fiecare copil primește fișa de evaluare care ajunge la părinți, cu recomandări care să îi ajute pe aceștia să identifice rapid orice aspect legat de postura incorectă a copilului lor. Asociația oferă o evaluare gratuită în centrele de terapie Kinetobebe sau o ședință relaxantă la Salina „Flori de sare”.

Asociația EduMax Suceava

pentru o generație educată și responsabilă

EduMax este o echipă dinamică de specialiști în domeniul educației, cu experiență de trainerii în lucrul cu copii, adolescenți și adulți. Noi punem accent pe oameni, dezvoltăm, căutăm soluții personalizate, ne concentrăm atenția pe rezultate valabile pe termen lung.

Combinția echilibrată dintre analog și digital este ceea ce dă unicitate proiectelor educative ale asociației. Tehnologia completează inspirat toate atelierelor de *soft skills* și *life skills* care formează copiii în spiritul competențelor pentru viață.

Lego-robotica dă mult de lucru copiilor și e interesant cum au început între ei mici competiții în ceea ce privește rapiditatea, complexitatea sau ingeniozitatea. Am remarcat performanțe individuale ale micilor constructori de roboți și utilizarea lor nu numai în scop de amuzament, ci și dorința de a experimenta modele din ce în ce mai dificile! Lego Roboții formează micii viitori ingineri într-o profesie de viitor, iar creațiile lor se adună sub brad sau în diverse expoziții care suscită interesul celor pasionați.

Cu ocazia sărbătorilor de iarnă, de exemplu, i-am invitat pe copii să construiască împreună căsuța de turtă dulce a copiilor din poveste, în care aceștia s-au aventurat cu mare poftă.

Arhitectul construcției din zahăr nu a fost vrăjitoarea cea rea din *Hansel și Gretel*, ci 7 spiriduși veseli care cu multă stăruință s-au abținut din a gusta din ușile, ferestrele și pereții dulci ce mai apoi au fost decorați migălos cu bomboane, forme din zahăr și multă, multă frișcă! Pentru a rescrie încă un aspect al poveștii, de data aceasta Hansel și Gretel nu au mers tiptil prin pădure, ci au luat trenul expres din turtă dulce, asamblat bucată cu bucată.

Într-o lume consumistă în care cele mai multe ornamente de Crăciun sunt *Made in China*, câțiva educatori inspirați confecționează împreună cu copiii tot felul de decorațiuni de sărbătoare realizate din „te miri ce”-uri la îndemână.

EDU MAX Centru de Dezvoltare Personală și Profesională adună

în atelierelor lor copii, educatori, învățători, voluntari, împreună cu care fac ingenioase nuielușe de Moș Nicolae, coronițe de Crăciun și tot felul de minunății care țin copiii departe de gadgeturi și le cultivă în schimb creativitatea, îndemânarea, abilitățile motrice atât de necesare.

Poate așa, într-o zi, vom schimba proporția și cele mai multe decorațiuni de sărbătoare vor fi făcute în România, acolo unde le e locul.

Atelierul „GROK – jocul empatiei” este un atelier de *soft skills*, creat cu scopul de a încuraja înțelegerea reciprocă, ascultarea și conectarea într-o formă interactivă și captivantă. La nivel practic, GROK poate îmbunătăți relațiile și poate oferi ajutor în rezolvarea conflictelor, doar vorbim tot mai des despre ascensiunea bullyingului în relațiile dintre copii și cum putem contracara această tendință nocivă.

Atelierul de Pictură și cursul de Caligrafie și Miniaturi sunt o bucurie pentru cei mici, dar și pentru părinții care îi însoțesc.

E o provocare pentru fiecare dintre ei să își picteze caligrafic litera prenumelui, apoi să o decoreze cu flori și unicorni, să se delecteze cu culori și imagini de basm în mici arabescuri.

O altă atracție e lumea complexă și intrigantă a Cubului Rubik. Călin Bârleanu le-a prezentat copiilor participanți la atelier modalitățile inedite de a aborda acest puzzle și de a-l rezolva cu multă răbdare. Copiii au ocazia să participe la

sesiuni interactive, unde aplică pașii fundamentali pentru rezolvarea Cubului Rubik. Fiecare pas a fost prezentat într-un mod accesibil, adaptat vârstei și nivelului de cunoștințe ale fiecărui mic participant. Am fost uimiți de modul în care micuții noștri exploratori au absorbit informațiile și au aplicat rapid noile cunoștințe.

Momentul culminant al atelierului a fost când fiecare copil a reușit să rezolve Cubul Rubik. Privindu-i cum radiază de bucurie și mândrie, am simțit cu toții că am contribuit la formarea unor amintiri de neuitat, care să-i încurajeze mereu să spună: „Eu pot!”

Atelierele de aritmetică mentală SmartyKids au la bază o metodologie recunoscută internațional, care activează și dezvoltă simultan ambele emisfere cerebrale. Astfel, copiii își dezvoltă memoria, concentrarea și își formează gândirea logică.

Asociația organizează cursuri pentru examenele internaționale Cambridge, toate nivelurile, TOEFL, IELTS, ECL, BULATS, Trinity.

Edu Debate Revolution e o competiție națională de dezbateri care timp de un weekend a făcut ca Suceava să devină epicentrul unei revoluții educaționale prin argumentare și retorică.

Această competiție aduce laolaltă tineri pasionați de dezbateri din toate colțurile țării, oferindu-le o platformă unică pentru a-și demonstra abilitățile de vorbit în public, pentru a gândi critic cu privire la evenimente și concepte de actualitate și pentru a dezvolta aptitudini esențiale de comunicare.

De trei ani, la fiecare 1 iunie, la Festivalul EduFortress, clasicul și modernul își dau mâna în a le oferi copiilor, tinerilor și familiilor lor

Festivalul EduFortress din Lunca Sucevei, 2024

perspectiva unor noi moduri de învățare, bazate pe joacă, spirit de echipă, puterea poveștilor, terapie și dezvoltare prin artă, combinate cu ateliere de tehnologie. Educația analogă și cea digitală se completează în mod inspirat, în cadrul a peste 70 de ateliere de învățare organizate de Centrul de Dezvoltare Personală și Profesională EduMax, în cadrul proiectului Generația TehnoWorld.

Ziua Internațională a Copilului, petrecută de copii, adolescenți și adulți, a avut loc în 2022 în satul de vacanță „Comoara Bucovinei” din comuna Ciprian Porumbescu, apoi în 2023, la Cetatea de Scaun a Sucevei, iar în 2024 la Baza Sportivă din Lunca Sucevei. Toate aceste evenimente demonstrează valoarea educației nonformale în viața elevilor din România. Chiar dacă nu e soluția completă la problemele sistemului de educație formală, poate oferi răspunsuri și soluții la numeroasele limitări cu care se confruntă școala de azi.

Peste 10.000 de copii, părinți și educatori au sărbătorit Ziua Internațională a Copilului în weekendul 1-2 iunie 2024 în zona de agrement și baza sportivă din Lunca Sucevei. Saltul educațional care a amprentat

puternic această ediție a constatat în multitudinea de ateliere și evenimente care aduc în atenție importanța și necesitatea cultivării competențelor de viață, precum și ale celor sociale, umane și de comunicare (*life skills* și *soft skills*). Acestea sunt extrem de necesare într-o societate în continuă schimbare, în care incertitudinea și volatilitatea sunt la ordinea zilei.

EduMax Centru de Dezvoltare Personală și Profesională a reunit în zona de agrement 55 de parteneri educaționali, care au susținut peste 80 de ateliere și evenimente educaționale gratuite pentru copii, dar și pentru părinți, cu care au putut face echipă.

„Ne-am dorit ca în acest an să le oferim copiilor ceva în plus pe lângă atelierele cu care i-am obișnuit deja. Pe lângă competențele de învățare pe care le aduc noile tehnologii, am simțit nevoia să completăm cu ateliere care să le aducă aminte copiilor cât de important este să rămânem umani, empatici, solidari, atenți la nevoile celor din jur – oameni, animale, natură”, a declarat profesoara Elena Manuela David, EduMax Centru de Dezvoltare Personală și Profesională, coordonatoarea proiectului Generația TehnoWorld.

Mii de liceeni au fost în Arena Elevilor

pentru a explora oportunități de dezvoltare profesională și personală

Ana Raluca Chișu și Simona Muscă au organizat la începutul anului școlar (14-15 septembrie) „ARENA ELEVILOR”, cel mai mare eveniment din România de orientare în carieră și dezvoltare personală pentru elevi, părinți, profesori.

Timp de două zile, la Circul Metropolitan București au fost în arenă 100 de speakeri naționali și internaționali din domenii de activitate cât mai diverse, care au împărtășit din experiența lor profesională. Cu sușuri și coborâșuri, cu riscuri și sacrificii, cu felul în care reușesc sau nu să mențină echilibrul dintre viața profesională și cea personală. Liceenii au avut ocazia să ofere feedback speakerilor care le trezesc interesul și și-au putut manifesta dorința de a avea o sesiune de consiliere unu la unu.

În fiecare dintre cele două zile, 1700 de copii au fost susținuți să își descopere interesele, abilitățile și potențialul în vederea alegerii viitoarei cariere. Au primit sprijinul și îndrumarea de care au nevoie în procesul de luare a deciziilor, care să îi ajute să-și aleagă profesia în cunoștință de cauză. În plus, au putut asista la momente artistice,

Raluca Chișu

iar în pauze au putut participa la competițiile cu premii oferite de organizatori și au putut consulta standurile pentru a afla informații referitoare la domeniile profesionale care îi interesează.

„Arena Elevilor” și-a propus să ofere informații complete și adecvate, bazate pe exemplele de bune practici ale profesioniștilor din numeroase domenii de activitate. Scopul final al evenimentului a fost să dezvolte abilități de reflecție și de planificare

a carierei, care să îi ajute pe liceeni să ia decizii informate și responsabile în legătură cu cariera lor viitoare.

Elevii au putut interacționa direct cu profesioniștii care au vorbit în arenă, într-un dialog constructiv, transparent, despre fețele văzute și nevăzute ale succesului în carieră. Au vorbit profesioniști din diverse domenii – arhitectură, aviație, avocatură, comunicare, jurnalism, cyber security, artă, sănătate, educație, IT și gaming etc.

În cadrul festivalului, elevii s-au putut conecta la aplicații digitale special concepute, astfel încât să poată vota meseriile de care sunt interesați, speakerii care i-au captivat, discursurile care i-au inspirat, locurile de activare care le-au fost utile.

Expozițiile de cariere, oportunitățile de networking cu mentori, speakeri, consilieri vocaționali i-au ajutat să își definească și mai clar visul profesional și felul în care și-l pot îndeplini. Educația formală din școală a fost completată de educația informală din „Arena Elevilor”, care i-a ghidat printre numeroasele întrebări legate de viitorul lor ca profesioniști și ca oameni.

Instrumentele digitale transformă spectaculos modul de învățare

Andreea Paul

fondatoare și președintă INACO

Utilizarea pe scară largă a inteligenței artificiale schimbă meseriile viitorului. Ne vor înlocui roboții? În unele activități, în bună măsură, credem că da. Se vor genera, în schimb, alte locuri de muncă. Noul val tehnologic este deja aici și ne cheamă să gândim noi strategii, pentru a putea supraviețui pe o piață intens tehnologizată. De acum, elevii din România se pot alinia noului val tehnologic cu ajutorul Smart Lab-urilor, al robochatului Maria, ajuns deja la cea de-a doua sa versiune, al Ghidului Meseriilor Viitorului și, cel mai recent, al broșurii „Instrumente Digitale de Ghidare a Carierei Elevilor”, care completează activitatea robochatului Maria II.

Acest instrument digital de consiliere și orientare vocațională ajută elevii să depășească dezorientarea vocațională, în condițiile în care peste 70% dintre tinerii care intră pe piața muncii în România schimbă aproximativ 6 locuri de muncă până la vârsta de 25 de ani. Acestea sunt datele analizei Centrului de Formare APSAP. În medie, reprezentanții Generației Z renunță la job o dată la patru luni, ceea ce creează mari fluctuații de personal pe piața muncii. Circa 42% dintre chestionați nu activează în domeniile în care au finalizat studiile, iar alți 71% aleg să muncească în domenii care

sunt mai solicitante, însă care oferă salarii mai mari.

Datele furnizate de Eurostat arată că, în România, 1 din 5 tineri cu vârste cuprinse între 15 și 29 de ani nici nu studiază, nici nu muncește, nici nu se află în vreo formă de training – generația NEET (not in education, employment or training). „Generația invizibilă”, așa cum este supranumită, situează România pe primul loc în UE

(19,3%) la lipsa de motivație a tinerilor pentru a munci și pentru a învăța.

Supracalificarea, deficitul de forță de muncă, rata șomajului în rândul tinerilor plasează România în plin fenomen de dezorientare profesională, caracterizată de *skill mismatching* (nepotrivirea de aptitudini), nepotrivirea orizontală a competențelor – toate cu consecințe dezastruoase pe piața muncii.

În contextul acestei uriașe nevoi de consiliere școlară și vocațională, Asociația INACO – Inițiativa pentru Competitivitate propune comunității școlare broșura „Instrumente Digitale de Ghidare a Carierei Elevilor”, o inițiativă în cadrul proiectului „EDU X: Viitorul Educației și Consilierii în Carieră. Utilizarea CONSILIERILOR ȘCOLARI din SECTORUL 3 cu instrumente digitale de ghidare a CARIEREI ELEVILOR”, proiect derulat de Asociația INACO și finanțat de Primăria Sectorului 3 cu fonduri nerambursabile de la bugetul local.

Broșura „Instrumente Digitale de Ghidare a Carierei Elevilor” oferă un cadru interactiv și personalizat consilierilor școlari pentru identificarea intereselor, aptitudinilor și valorilor individuale ale elevilor, facilitându-le, cu ajutorul instrumentelor digitale inovatoare,

În ultima vreme, două sunt întrebările pe care le primesc cel mai des de la profesori și părinți:

- Cum putem crește entuziasmul elevilor de a învăța și performa?
- Tehnologia și inteligența artificială ne influențează copiii. Ce avem de făcut?

În ambele procese este un parteneriat între părinți și profesori. Nu merge cu lasă, să facă la școală asta sau să se ocupe părinții acasă, nu e treaba mea, nu e în curriculum.

VR remodelează modul în care învățăm și conduce la o creștere remarcabilă a eficienței învățării, cu 76%, în comparație cu metodele tradiționale. Echipamentele VR transformă clasicele ore monotone

într-o lecție, într-un scenariu, într-un loc greu accesibil sau într-o perioadă istorică. Un astfel de studiu a arătat că ratele medii de reținere și de conexiune a informațiilor cu ajutorul căștilor VR și al senzorilor vizuali au atins 90%, comparativ cu o rată de 30-35% obținută prin metode tradiționale de predare sau față de 78% prin învățarea cu ajutorul computerelor.

Folosind realitatea virtuală, profesorii pot crea experiențe personale captivante, altfel imposibile în sala de clasă. De la excursii virtuale (cum ar fi explorarea unor planete sau țări) până la demonstrarea conceptelor complexe (de exemplu: explorarea interioară a sistemului digestiv sau a compușilor chimici), seturile de VR îi ajută pe elevi să învețe noi concepte într-un mod care îi menține mult mai implicați, atenți și receptivi, față de mediul tradițional de curs.

Pentru a putea rămâne competitiv pe plan global, e nevoie de regândirea educației în registrul digitalizării și de un ecosistem de educație digitală de înaltă performanță care să fie accesibil elevilor. Studiile evidențiază nevoia acută de adaptare a elevilor și profesorilor la transformările digitale prin care trece societatea”, a declarat Andreea Paul, fondatoarea și președinta INACO.

Anul 2022 a adus recunoaștere internațională și națională proiectului educațional digital inteligent românesc SMART LAB al Asociației INACO – Inițiativa pentru Competitivitate.

La 5 ani de la fondarea organizației neguvernamentale de către Andreea Paul, echipa INACO este recompensată cu primul premiu internațional: „Proiectul Educațional Inovator al Anului 2021”, acordat de către compania Avantis la BETT – Londra, în cadrul celui mai mare târg educațional din lume.

Anticiparea corectă a noilor direcții elimină pericolul rămânerii în urmă.

descoperirea domeniilor de carieră potrivite și alcătuirea unui plan de acțiune realist pentru atingerea obiectivelor lor profesionale.

Broșura realizată de un colectiv de coautori și colaboratori de la INACO, Meta Career și consilieri școlari și vocaționali de la CMBRAE (Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională) contribuie și la creșterea gradului de conștientizare a elevilor cu privire la oportunitățile de consiliere în carieră actuale și viitoare. Această resursă inovatoare promovează autonomia și responsabilitatea elevilor în construirea propriului lor viitor profesional, în concordanță cu cerințele și provocările unei lumi digitale în continuă evoluție.

de școală într-o aventură captivantă dintr-o călătorie spectaculoasă. Știm că învățarea începe cu bucuria surprinderii, a implicării, cu înțelegerea fenomenelor și a conceptelor dificile. Fără a exista o anumită incitare, determinare și susținere energetică pozitivă, umană sau tehnologică, copiii se plictisesc la școală și își pierd motivația învățării. Ceea ce reușește realitatea virtuală (VR) la clasă este să crească semnificativ implicarea, motivația și performanța învățării, să trimită plictiseala în exil, să reducă abandonul școlar și să invite curiozitatea să danseze liber printre bănci.

Ratele de reținere a informației cresc atunci când elevii folosesc realitatea virtuală pentru a se transpune

EduX: Viitorul Educației și al Consilierii în Carieră

www.inaco.ro

<https://inaco.ro/project/edu-x/>

Profesorii din școli au la îndemână, gratuit, **INSTRUMENTELE DIGITALE DE CONSILIERE ȘI ORIENTARE VOCAȚIONALĂ**.

Asociația INACO – Inițiativa pentru Competitivitate propune comunității școlare **broșura „INSTRUMENTE DIGITALE DE GHIDARE A CARIEREI ELEVILOR”**.

Aceasta poate fi descărcată gratuit de pe www.inaco.ro, împreună cu cele șase ediții ale **GHIDULUI MESE-RIILOR VIITORULUI ȘI ROBOCHAT MARIA**, primul consilier vocațional digital pentru elevii din România, care ajută elevii, profesorii, consilierii vocaționali și părinții să descopere meseriile viitorului și să se poată pregăti mai bine pentru acestea.

VIII. Mass-media și educație

EDITURA PROBLEMA 45

„Câți profesori își întreabă elevii «Tu ce simți în legătură cu asta?»”

Florian Colceag

Expert internațional în educația copiilor și a excelenței

De ce se plictisesc copiii la școală? De ce nu le mai place să meargă la școală, de ce nu mai citesc? Ce le lipsește?

Le lipsește... tot! Generația lor este vizuală, chinestezică, au nevoie de mișcare. Au nevoie să-și imagineze. Eu lucrez cu copiii prin tehnici vizuale, îi pun să își imagineze. Să nu uităm că unul dintre cele mai angajatoare verbe este „a imagina”. Ei nu mai vin la școală ca „să tocească”. Când mintea lor zboară cu viteza luminii, nu-i mai poți aduce la școală ca să tocească. Nu-i mai poți forța să învețe după manuale stufoase, greoaie. O să vă fac o mărturisire – eu niciodată nu mi-am făcut temele... Era cât pe ce să fiu exmatriculat de la liceu pentru că deranjam mereu ora punând întrebări.

În condițiile în care *attention span* este de doar câteva secunde, este esențial să știi cum să le captezi atenția din prima.

Cum își pot adapta profesorii metoda de predare, psihologia predării, felul de a vorbi în public? Vizualizând. Experimentând. Simțind. Mai ales în cazul chinestezicilor, care au nevoie să simtă, să experimenteze, pentru că ei sunt foarte aplicativi. Câți profesori își întreabă elevii „Tu ce simți în legătură cu asta?”, „Tu cum te simți când vorbim, explicăm cutare lucru?” Asta înseamnă să ai pedagogie. Asta ar trebui să învețe un viitor educator la cursurile de pedagogie. Copiii sunt vii. Nu sunt roboți. Avem nevoie de profesori vii, nu seci.

Mulți profesori, angajatori, manageri critică dur generația care intră pe piața muncii. „Nu mă înțeleg cu ei, nu fac nimic, sunt prea oboșiți, se plictisesc repede, nu au rezistență la frustrare.” Sunt realități la ordinea zilei. Ei trebuie să înțeleagă că această generație nu e nici mai rea, nici mai bună, e doar altfel. Ei cresc de mici cu enorm de multă informație – pe televizor, pe computer, pe smartphone. Pe vremea mea, nu erau decât radio și un TV alb-negru cu informație redusă. Compensam cu cititul cărților. Multe, cu sens, cu rost. Eu am citit multe cărți de știință – la

14 ani îl citeam pe Einstein, citeam fizică cuantică. Se găseau pe vremea aceea la bibliotecă, am fost un norocos.

În schimb, era să fiu exmatriculat prin clasa a XII-a de la Colegiul Mihai Viteazul, aveam în primele săptămâni numai 2 și 3. Eram un elev foarte incomod pentru profesori pentru că le puneam mereu întrebări. Mă deranjau ignoranța lor, limitarea, lipsa lor de dialog. Un alt coleg al meu a repetat doi ani, iar după absolvire a intrat din prima la Arhitectură. Profesorii incompetenți se răzbună.

La gimnaziu, țin minte că aveam o profesoară de geografie, Tamara, căreia îi spuneam „Mamara”, fiindcă obișnuia să urle la noi de se cutremurau ferestrele. Efectiv, dacă atingeai geamurile în timp ce ea zbiera, simțeai cum vibrează. Orele ei erau un coșmar. Într-o zi, m-am gândit să-i aduc o violetă de Parma, mama mea creștea multe la ghiveci. Așa că i-am adus una și i-am oferit-o cu aprecieri din partea clasei. Atât de tare s-a emoționat, că nu a mai țipat niciodată de atunci. Duritatea profesorilor poate fi uneori un mod de apărare, doar că frustrările nu trebuie direcționate asupra elevilor.

Cum putem atinge coarda sensibilă a profesorilor de astăzi care au și ei

frustrările lor, problemele lor, care sunt copleșiți de birocrație, uneori de sărăcie și multe alte lipsuri? I-aș invita să îi lase pe elevii lor să predea măcar o dată lecția, să se pună în papucii lor. Un fel de *reverse mentoring* – „îmi propun să învăț și eu de la voi, așa cum și voi învățați de la mine”. Îmi aduc aminte de moș Pablo, un învățător dintr-un sat sărman din Spania. El avea o metodă foarte interesantă de a preda copiilor, practic îi antrena și pe ei în predarea lecției. Dacă, de pildă, un elev venea ud learcă la ore, povestind că l-a prins ploaia, moș Pablo profita de moment și îi antrena pe copii să spună ce știu despre tunete, fulgere, cum se formează acestea, ce efecte au. Se isca o dezbatere pe care învățătorul avea grijă să o modereze. Îi învăța să gândească, el era doar scânteia care îi provoca, îi îndemna să problematizeze. Moș Pablo era vestit pentru faptul că ani la rândul, de ziua lui, era vizitat de foștii lui elevi, ajunși

oameni mari la oraș, cu profesii și poziții importante. Toți îl evocau pe bunul învățător și metodele lui unice de predare. Moș Pablo era un dascăl profund uman. Cred că umanitatea este ceea ce lipsește educației de azi. Informațiile sunt acum la un click distanță, școala nu mai are exclusivitate. Profesorul ideal ar trebui să aibă capacitatea de a-și pune elevii într-o altă poziție decât aceea de receptori ai informației – „Cum ai gândi tu dacă...?” e întrebarea care schimbă ceva în mintea elevului, care îl face să gândească, nu doar să înmagazineze informația și să o reproducă.

„Cum ai gândi tu dacă ai fi un copac?”, de exemplu. O să spunei că arborele nu gândește. Ba gândește, doar că nu se poate manifesta ca noi, nu poate vorbi. Dar gândește. Chiar strategic. Deci hai să vedem cum gândește. Știți oare cum gândesc furnicile și ce bine organizate sunt?

Urmăriți Ant City și veți vedea ce gândește furnica doar cu cei 1000 de neuroni ai ei. Toate aceste informații pot fi asimilate cu ușurință de un copil începând de la 7-8 ani, din învățământul primar. Și îi apropie de natură, cel mai bun profesor. E foarte important să nu pui bariere, limite în cunoașterea copiilor.

Ce îl face pe un profesor să ajungă la mintea și la sufletul copiilor? În niciun caz interesul. Meditațiile. Ci propria lui copilărie pe care nu și-a trăit-o până la capăt. Din diverse motive – traume, lipsuri, abuzuri. Copilul acela interior care nu a fost niciodată crescut, văzut, ascultat, vindecat. El vrea să îndrepte aceste nedreptăți acum prin elevii lui, să-și vindece trecutul, crescând oameni mari care să nu treacă prin ce a trecut el.

Ei sunt educatorii cu vocație.

„Educația e în strânsă relație cu dragostea de carte și de muncă, despre care se vorbește tot mai puțin.”

Monica Ghiurco

Realizatoarea emisiunii „Educația la putere”

Cum se vede educația de la pupitrul emisiunii „Educația la putere”? În suferință. Și asta se vede în primul rând în școală, care a devenit o lume a contrastelor: mulți olimpici, dar și nepermis de mulți analfabeți funcționali, tot mai mulți profesori complet demotivați și tot mai puțini dascăli cu vocație ș.a.m.d. Dar e îmbucurător că (re)începe, încet-încet, să ne pese de calitatea actului educațional și că tot mai mulți simțim nevoia să ne implicăm pentru a îmbunătăți situația. Și se mai vede ceva: avem oameni atât de buni, de inimoși, de dăruitori școlii, încât stai și te întrebi, pe bună dreptate, ce anume lipsește. Poate o mai bună înțelegere a nevoilor celuilalt și a direcției în care merge azi lumea.

Pentru mine, fiecare temă pe care o abordez în emisiunile mele e importantă. Pentru că se referă la oameni și la nevoile lor. Dar mă simt atașată în mod deosebit de cei care depun eforturi deosebite pentru a avea acces la educație sau pentru a le da celorlalți șansa la un viitor mai bun. Și aici am multe exemple:

de la nevoile educaționale specifice ale tinerilor cu TSA și eforturile inimaginabile ale familiilor lor pentru a le da o șansă la viață normală și integrare în societate, la strădania celor implicați în educarea prin tradiții și obiceiuri transmise din generație în generație sau la efortul de schimbare a mentalităților prin educație.

Sunt mulți oameni cu povești care au foarte mare impact, mi-e greu să fac o selecție. Ca element comun, exemplul personal în lupta cu nepăsarea sau reticența celor din jur este cel care captează atenția. Fie că sunt voluntari care îi ajută pe alții să învețe, spre exemplu, cum acorzi primul ajutor sau persoane dispuse să-și dedice viața sprijinirii celor cu dependențe sau cu dizabilități. Dar mă bucur să constat că au captat interesul publicului și teme mai abstracte, cum ar fi educația de *intelligence*, nemaivorbind de exemplul personal al unor dascăli capabili de orice efort pentru profesia lor. Oameni absolut remarcabili sunt vedetele emisiunii noastre.

Din discuțiile cu invitații mei, am reușit să fac un top 5 direcții urgente

în care educația are nevoie să se îndrepte.

Urgențele sunt complexe, dar prima dintre ele este asigurarea unui corp profesoral bine pregătit și motivat. Pentru aceasta, e nevoie să-i păstrăm în învățământ pe cei mai buni dintre absolvenți. Apoi trebuie să adaptăm conținutul, cantitatea de cunoștințe livrate elevilor și specializările în raport cu nevoile care reies din raportarea corectă la piața muncii. Iar acest lucru presupune să știm încotro se îndreaptă economia românească și să definim cu acuratețe ce fel de resursă umană vrem și putem să formăm. Și nu în ultimul rând, să punem oameni potriviți în funcțiile potrivite, așa încât să ne asigurăm că educația e într-adevăr la putere.

Pentru aceasta, e nevoie să identificăm și să cultivăm valorile care pot salva educația în viitorul apropiat – cinstea, curajul, respectul, corectitudinea, echitatea sunt cele care pot face diferența. Dar mai ales responsabilitatea și o relație corectă cu munca, despre care se vorbește tot mai puțin sau deloc. Și dragostea de carte!

Educația românească trebuie să formeze viitorii adulți pentru economia viitorului. E imperativ. Aceasta e miza reală pentru orice sistem de educație. Dar, deocamdată, rezultatele sunt departe de cele dorite.